

VEČERNIK

POSTNINA PLACANA V GOTOVINI

Leto XIII. TELEFON: UREDNISTVA 25-67
Štev. 114 UPRAVE 28-67
POSTNI CEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, 20. in 21. maja 1939

NAROCNINA NA MESEC:
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 18 din, tujina 30 din

Cena
din 1—

Kriza v pogajanjih z Rusijo

Velika debata v angleški spodnji zbornici — Chamberlain o vzrokih nesoglasij pri pogajanjih — Pičla zmaga vlade ob abstinenci nad 100 vladnih poslancev — Ruska grožnja s prekinitvijo pogajani

LONDON, 20. maja. Včeraj je bila v angleški spodnji zbornici velika debata, posvečena izključno angleško-ruskim pogajanjem. Prvi je spregovoril bivši ministrski predsednik Lloyd George, ki je primerjal sedanje stanje angleško-ruskim pogajanjem s prisposodbo: Volkovi trgajo gospodarju ovco drugo za drugo. Nekdo mu tedaj ponudi močnega konja, da bi na njem pojezdil nad volkove. Toda gospodar zagleda konjevo zobovje in se prestraši velikih sekalcev. Medtem pa trgajo volkovi s še hušim zobovjem dalje njegove ovce. Anglija in Francija sta sedaj postavljeni pred najusodnejšo odločitev po L. 1914, toda medtem ko sta Hitler in Mussolini dobro razumela, kaj je treba bati, se zdi, da Anglija tega ne ve. Zato poziva vlado, da sklene takoj z Rusijo enako zvezo, kakor jo ima Francija. Nevarnost vojne bo potem padla na razmerje 10:1. Enako odločno se je zavzel za zvezo tudi major Attlee, naglašajoč, da nasprotnikom ni več mogoče zaupati in bi bili zato nčevi vsi eventualni novi sporazumi, ki bi se z njimi sklenili.

EDINI CILJ: OHRANITEV MIRU.

Za Lloydom Georgejem in Attleejem je spregovoril Chamberlain in obrazložil stališče vlade. Dejal je, da bi v sedanjem napetem položaju raje molčal. Anglija res ni pripravljena odkupiti miru z vedno novimi koncesijami, toda s tem še ni rečeno, da zametuje prav vsako diskusijo o razumni ureditvi sedanjega nevdružnega stanja. Toda g. Attlee žal ni edini, ki ni maha zaupanja v obveznosti, ki bi bile dane z druge strani, ako bi se že spustili v pogajanja, ki bi — v kolikor bi bila z druge strani potrjena dobra volja — predvidevala celo reševanje kolonialnih vprašanj. Toda prej bi bilo treba eklatantnih dokazov, da drugi strani ne gre pri tem samo za strateške cilje. Glavni namen in ideal angleške politike je in ostane ohranitev miru. Nikoli ni mislil, da vojne ne bi bilo mogoče odvrniti in tega upanja vse dotlej ne bo opustil, dokler vojna ne bo zares izbruhnila. Garancije, ki jih je dala Anglija nekaterim vzhodnoevropskim državam, zato nikakor niso bile namenjene kakemu obkroževanju ali ustvarjanju dveh nepomirljivih blokov, ampak le resnični ohraniti miru. To je le politika zavarovanja pred novimi zavojevanji, ki jih ne bo mogoče nikoli odbravati. Ta namen so imela tudi pravkar končana pogajanja s Turčijo.

ANGLESKO IN RUSKO STALIŠČE.

Enak namen imajo pogajanja med Anglijo in sovjetsko Rusijo. Anglije pri tem prav nič ne motijo kake ideološke razlike. Tudi ni res, da bi podcenjevala sodelovanje in resnično vrednost pomoči, ki jo more dati sovjetska Rusija pri ohranjanju miru. Anglija bi bila srečna, ako bi se čimprej doseglo sodelovanje med obema državama. Zato je svetoval sovjetski vladi, naj da Poljski in Rumuniji enake garancije, kakršne sta jima že dala Anglija in Francija neutegoma na pomoč. V zvezi zagotovljeno, da ji bosta prišli Anglija in Francija neutegoma na pomoč, ako bi se pri izvrševanju svojih garancij zapletla v vojno. Vlada ni nikoli terjala od drugih, kar je menila, da ti tudi od nje ne bi mogli pričakovati. Kljub temu je sovjetska vlada odgovorila, da take vrste pogajanja in obveznosti ne bi rodile niti enakopravnosti niti reciprocitete, in da ne more teh ponudb smatrati za dovolj širok okvir, ki bi vključil vse možnosti nujnega sodelovanja Anglije, Francije in Rusije. Toda angleška vlada nikakor ne zahteva, da bi morala Rusija priključiti prav v vsakem primeru na pomoč Angliji in Franciji, ali narobe. Ako bi zato bilo mogoče govoriti o kakih enakosti ali nevzajemnosti, bi bila ta veliko bolj v škodo Angliji in Franciji, kakor pa Rusiji.

PROTI VOJASKI TROZVEZI.

Predloga za sidentev neposredne vojaške zveze ali zavezniškega sistema med omenjenimi tremi državami Chamberlain ne smatra za srečnega, in to že z ozirom na zadevne pomisleke nekaterih vlad in je to v prvi vrsti vprašanje taktike. So države, ki bi v tem primeru odklonile sodelovanje z nami. Chamberlain je obžaloval, da ne bo Potemkina v Zenevo, ker je prepričan, da bi bila to najboljša priložnost, da z lordom Halifaxom razčistita in odstranita težave, ki še obstajajo, ki pa vendar niso tako velike, da jih ne bi bilo mogoče premagati. V vseh teh vprašanjih je angleška vlada v tesnih stikih s francosko vlado in bo imel lord Halifax jutri, ko se snide z Daladierjem in Bonnetom, priložnost, da s pomočjo francoskega posredovanja pri sovjetski vladi načini, da se odstranijo še zadnje ovire. Zatržno upa, da bo zato mogoče že v kratkem objaviti zaključni sporazum med Anglijo in Rusijo.

PIČLA ZMAGA VLADE.

Za Chamberlainom je govoril Winston Churchill, ki se je z vsjo svojo govorniško silo zavzel za sidentev popolne vojaške trozveze med Anglijo, Francijo in Rusijo ter zlasti naglašal enakost interesov vseh treh imperijev glede nedotakljivosti baltskih držav, kar je prav za prav bistvena ruska zahteva. Prav tako se je zavzel za tako zvezo Eden. Sir Stin-

clair je poudaril svoje globoko razočaranje nad revščino Chamberlainovih argumentov, ki niso mogli nikogar prepričati. Tudi on je za trozvezo. Nato je nekaj konservativcev branilo Chamberlaina. Nato je bil predlog liberalne stranke za nezaupnico zunanji politiki vlade sicer odklonjen, toda le z večino 200 glasov proti 96 glasovom. Glasovanja se je vzdržalo nad sto konservativnih poslancev, med njimi tudi Churchill in Eden. Tako je dosegla Chamberlainova vlada včeraj eno svojih najslabših zmag v najbolj delikatnem in važnem vprašanju. Vse diplomatske loče so bile čisto zasledene in navzočim je bil tudi sovjetski veleposlanik Majski.

KRIZA V POGAJANJIH.

LONDON, 20. maja. Včeraj je prišel v zunanje ministrstvo sovjetski veleposlanik Majski in sporočil siru Vansittartu opozorilo moskovske vlade, da ni več zainteresirana na nadaljevanju pogajanj, ako se angleška vlada ne odloči, da prizna rusko načelo popolne vzajemnosti vseh obveznosti. Kakor se zdi, je nastalo tako v Moskvi kakor v Londonu razpoloženje, ki ne kaže na nobene nadaljnje koncesije. Po seji parlamenta se je sešel tudi zunanje-politični odbor vlade in izdal komunikate, v katerem pravi, da se v nadaljnjih pogajanjih z Rusijo nastale težkote ne samo glede angleške, ampak tudi glede nekaterih drugih vlad. Vendar niso take, da jih ne bi bilo mogoče premagati. Vendar so potrebna nova vprašanja pri prizadetih vladah in bo mogoče pogajanja nadaljevati šele potem, ko pridejo odgovori. Medtem se bodo nadaljevali vmesni razgovori med Anglijo in Francijo ter Majskim. Pričakuje se, da se bo položaj popolnoma razčistil do prihodnje srede.

ODMEV V RIMU.

RIM, 20. maja. Včerašnji Chamberlainov govor je vzbudil v Rimu neprikrito veselje. Vendar smatrajo, da je težišče v angleško-ruskem razmerju preneseno v Pariz, ki nastopa kot posredovalec med Londonom in Moskvo, pri čemer ni prezreti, da se nagibljejo simpatije Pariza na stran Rusije.

Turčija dobi Hataj

SKLENJENA JE POLITIČNA IN VOJASKA ZVEZA MED TURČIJO IN FRANCIJO V OKVIRU TROZVEZE Z ANGLIJO.

ANKARA, 20. maja. Pogajanja med Turčijo in Francijo za sklenitev enake politične in vojaške zveze, kakor je bila nedavno sklenjena med Turčijo in Anglijo, so se uspešno končala. Sporazum je bil dosežen v vseh vprašanjih. Med njimi je igralo glavno vlogo vprašanje priključitve republike Hataja (sandžak Aleksandreta) k Turčiji. Mala republika

Hataj, ki leži ob morju med Turčijo in Sirijo, se je lani osamosvojila od Sirije in se organizirala samostojno pod nadzorstvom Francije. Sedaj bo združena s Turčijo in bo s tem dokončno odstranjen dolgoletni turško-francoski spor. Hataj je po narodni pripadnosti prebivalstva turški. S tem je dejansko sklenjena vojaška trozveza Anglija, Francija, Turčija.

Opozorilo Bolgariji

ZANIMIV CLANKE ANGLESEKEGA POLITIKA WINSTONA CHURCHILLA NA NASLOV BOLGARIJE IN ROMUNIJE.

LONDON, 20. maja. Winston Churchill je objavil v „Daily Telegraphu“ članek, v katerem pravi, da predstavlja Bolgarija veliko oviro za sklenitev črnomorske obrambne zveze. Churchill spominja na to, da je Bolgarija že l. 1913 in 1915 storila korak, o katerem je bodočnost pokazala, da je pomenil zanjo nesrečo. Sedaj se ji nudijo nova priložnost za srečnejšo od-

ločitev in gotovo je, da Romunija in Turčija ne pričakujeta ničesar s tako željo, kakor sporazum z Bolgarijo. Sedaj je čas, da se sklene sporazum, ki naj zavaruje vzhodno Evropo pred propadjo. Seveda pa je dolžnost Romunije, ki se je tako bogato okoristila z zmago zaveznikov, da ustreže vsaj najnujnejšim bolgarskim željam.

Zapiski

Kralj Jurij II.

Grški kralj Jurij II. je te dni na svojem prvem uradnem potovanju po Grčiji. Doselej je obiskal Seres, Dramo, Ksanti in Dedeagac, torej same kraje, ki leže v



Traciji, kamor so usmerjene bolgarske aspiracije v želji po izhodu na Egejsko morje. Kraljevo potovanje je zato tudi političnega značaja in dokaz, da Grčija ne misli na kake koncesije. Kralj Jurij II. je bil rojen 19. julija l. 1890. kot sin kralja Konstantina. Kot prestolonaslednik je moral l. 1917. skupaj z očetom zapustiti Grčijo. L. 1922. je ob obnovitvi monarhije postal grški kralj, l. 1924. je bil ob revoluciji zopet pregnan, a po Metaxasovem državnem prevratu pred par leti se je vrnil in znova zasedel atenski prestol.

Nepomukova proslava v Pragi

V vseh praških cerkvah so bile v torek slovesnosti sv. Janeza Nepomuka, katerih so se udeležili desetisoči Čehov. Cerkev sv. Vida je bila tako polna, da so se morali obiskovalci izmenjavati. Prišli so romarji tudi z dežele in z Moravskega. Čeprav so bile vse manifestacije prepovedane, so se zbrale zvečer ogromne množice na Karlovem mostu in v okolici pred spomenikom sv. Janeza Nepomuka. Nastopili so zbori z vzkliki in prepevanjem češke himne. Govorniki so označevali sv. Janeza Nepomuka kot močnega in značajnega moža, ki mora biti v tem trenutku vzgled vsem Čehom. Posredovati je morala policija, da je napravila konec tem političnim manifestacijam. (»Tagenpost«)

Usoda godesberških dopisnic

Nemški minister za propagando, Goebbels, je prepovedal nadaljnje razpošiljanje dopisnic, na katerih je slika Hitlerja s Chamberlainom pred dvorcem Godesberg. Dopisnice so prišle v promet lani v septembru. Odlok je izšel v službenem Reichsanzeigerju.

Kolonialne zastave s florum

General von Epp je izročil v četrtek na Dunaju zastave novim organizacijam nemške kolonialne zveze. Ob tej priliki je dejal, da bodo nosile vse zastave organizacij te zveze tako dolgo črn flor, dokler ne bodo Nemčiji vrnjene njene bivše kolonije. Izrazil pa je upanje, da se bo to sedaj, ko stoji za nemškimi zahtevami tudi Italija, čimprej zgodilo.

Karevo — Musorgskij

Rusija se preobraža! Zdaž bodo proslavili stoletnico velikega skladatelja Musorgskega. Njegov rojstni kraj Karevo bodo preimenovali v Musorgskij, ene najlepših ulic v Leningradu, kjer je umetnik dolgo bival, bodo sovjeti preimenovali v Musorgskega ulico.

Maribor, 20. maja.

Danes je poteklo 80 let od smrti hrvatskega bana Josipa Jelačića-Buzimškega. Ime bana Jelačića je tesno zvezano s hrvatsko politično akcijo v l. 1848. ter tudi z dobo, ki ji je sledila po zavrženju revolucije. Pomeni važno razdobje v prizadevanjih bratskega naroda, da si izbojuje svojo popolno svobodo in enakopravnost v svetu. Istočasno pa pomeni tudi tragičen migaj, kako usodna je lahko za dolgo dobo zmotna politika odločujočih narodnih vodstev, ki skušajo doseči svobodo brez naslonitve na široke sloje naroda in v zavezništvu z reakcionarnimi silami.

Ban Jelačić je ime iz temne dobe habsburške protirevolucije, ki se je vodila s pomočjo slovanskih narodov Avstrije in njih bojaznijo, da bi v Avstriji prevladovala nemško meščanstvo ter jo združilo z Nemčijo. Zaostali razvoj družbenih prilik je privedel slovanske narode v tabor protirevolucije in v naročje onih, ki so jih stolaletja izkoriščali, zoper gesla, ki so oznanjala svobodo in enakopravnost. Osebná tragedija bana Jelačića — ki je po lastnih besedah zbolel od težke vesti, ker je prekršil prisego, dano hrvatskemu narodu, da bo branil njegove pravice, njegove privilegije in narodnost — izgleda kot vtičšen simbol trpljenja in preizkušenj naroda, ki je krenil na napačno pot.

Jelačićeva politična aktivnost je trajala od l. 1848. vse do l. 1853., ko jo je zatri dunajski absolutizem in težka bolezen. Za bana je bil imenovan v sporazumu z madžarskimi konservativci ter kot spretna poteza dunajskega dvora v njegovi dvojni igri, s katero je igraval avstrijske narode med seboj. Poteza v tej igri je bila tudi njegova začasna odstavitelj v času zunanje ogroženosti in pod madžarskim pritiskom ter ponovno imenovanje po zmagi pri Kustoci. Izbrala pa ga je za bana tudi hrvatska narodna skupščina ter istočasno z njegovim imenovanjem zahtevala celotnost hrvatskega teritorija, narodno vlado, sabor, ukinitve vojne krajin, svoj jezik v cerkvi, sodstvu in upravi, ukinitve podložništva, univerzo, narodno banko in vojsko itd.

Jelačić je odpravil podložništvo s posebnim proglasom, kar je nato novoizvoljeni sabor potrdil. Slabe izkušnje z madžarskim gospodstvom v preteklosti, usodna različnost pojmovanj med nosilci revolucionarnega in historičnega načela, posebni gospodarski interesi madžarskega meščanstva so razbili možnost sporazuma med Madžari in Hrvati. To je končno dovedlo Slovana Jelačića, katerega ime je odmevalo tudi po srbskih in slovenskih krajih, v zvezo z Windischgrätzem, ki je streljal na praški vseslovanski kongres. Intervencija je na Madžarskem in na Dunaju. »Jelačićeva armada je odslej pretorijanska vojska vojaške protirevolucije« (J. Horvat, Polit. povijest Hrvata).

Kljub temu, da je z gubernatorstvom nad Reko in Dalmacijo združenel hrvatsko ozemlje, je po zmagi nad revolucijo prišla kot plačilo za usluge Hrvatov in vseh Slovanov oktobra nastava. Ta ustava je pomenila konec federalističnih snovanj, ki so se spletla okrog kromerizke skupščine (Palacky). Jelačić je na njo pristal in na njegovo zahtevo tudi bankski svet.

L. 1850. je bil razpuščen bankski svet. Jelačić tudi ni mogel doseči razveljavljanja prepovedi uporabljanja hrvatske zastave. Hrvatska je postala habsburški »Kromland«, ukinitve so stare županije, stare municipalne pravice. Jelačić je bil prepuščen samo bankski naslov — praktično ni več vladal. Cete žandarjev in legije volnov so pazile na vsako kretanje državljanov. Jelačićev uspeh pa je bil cerkvena osamosvojitve Hrvatske od Ogrske z ustanovitvijo nadškofije v Zagrebu (1852). Zavzemal se je za ustanovitve hrvatske univerze in narodnega gledališča.

Ideja hrvatske banovine ni propadla z zmagom absolutizma niti s smrtjo bana Jelačića. Ostala je trajna last hrvatske politike. Po začetnih nihanjih med Dunajem in Pešto ter mnogih razočaranjih, je postala vera in prepričanje širokih kmetijskih množic, ki sta jih prebudila in vzgojila brata Radice in ki so prevzele vodstvo narodne politike od pietstva in me-

Sestanek v Vatikanu

RAZGOVORI MED FRANCOISOM PONCETOM, GROFOM CUSTOZZO IN KARDINALOM MAGLIONEJEM ZASEBNEGA ZNAČAJA.

PARIZ, 20. maja. V zvezi z vestmi, ki so se pojavile v angleškem in drugem tisku o neklih tajnih pogajanjih med Italijo in Francijo se je izvedelo na merodajnem mestu, da dejansko ne gre za nobena pogajanja, ampak le za neobvezne razgovore potom Vatikana. Vatikán je pričel popolnoma na lastno iniciativo in odgovornost akcije za posredovanje med Rimom in Parizom. V ta namen je vatičanski državni tajnik kardinal Maglione povabil na razgovor v vatičansko knjižnico francoskega veleposlanika v Rimu

François Poncea in zaupnika italijanskega dvora grofa Custozzo. Francoska vlada je dala veleposlaniku pristanek na razgovor, ki pa ne more biti v nobenem oziru obvezen. Prav tako je dobil tudi grof Custozzo enak pristanek italijanske vlade. Razgovori so bili le načelni in so neotučno vse vesti, da bi bila Francija izrazila pripravljenost za sporazum, ako se izključijo teritorialna vprašanja in da bi bila Italija na to pristala. Vse je zato le zasebni polžkus Vatikana.

Kraljevski obisk v Ottawi

VELICASTEN SPREJEM KRALJA JURIJ A VI IN KRALJICE ELIZABETE V PRESTOLNICI DOMINIONA KANADE.

OTTAWA, 20. maja. Zvezno glavno mesto Kanade je priredilo večeraj angleškima suverenoma veličasten kraljevski sprejem. Neposilno navdušenje množice je naraščalo v pravi orkan manifestacij, ko sta kralj in kraljica ob 11. dospela na kolodvor. Sprejel ju je generalni guverner Kanade in pozdravil visoko dvojico v imenu kanadskega naroda. Kralj Jurij VI. je odvrnil, da ga je že pokojni oče učil, da dominionov ne veže več westminstrski parlament; marveč le skupni ideali, šege in navade, predvsem pa kraljevska krona, ki bo skrbela, da tudi poslej ostanje

te vezi neomajne. Po triumfalnem sprejemu ji je bil predstavljen v zvezni prestolnici diplomatski zbor. Čisto nenavadno je bilo pri tem, da je novo imenovani ameriški veleposlanik izročil svoja poverljiva pisma ne visokemu komisarju Kanade, marveč angeškemu kralju samemu. To gesto smatrajo kot prvi izraz angleško-ameriške vzajemnosti. Prav tako nenavadno je bilo tudi, da je angleški kralj pri obisku kanadskega parlamenta stavil svoj kraljevski podpis pod celo vrsto izglasovanih zakonov.

Važna seja francoske vlade

PARIZ, 20. maja. Davi se je sestel francoski ministrski svet v Elizejski palači pod predsedstvom prezidenta Lebruna. Glavni namen tega posveta je, da zavzame francoska vlada svoje stališče pri posredovalni vlogi Francije pri pogajanjih med Anglijo in Rusijo. Tako bodo odobrene zunanje-politične smernice francoske vlade, ki jih bosta zasledovala Daladier in Bonnet ob priliki današnjega sestanka z angleškimi zunanjim ministrom Halifaxom, ki pripše okrog poldneva v Pariz.

Chamberlainov demanti

LONDON, 20. maja. »Daily Telegraph« je večeraj poročal, da je med Anglijo in Nemčijo dosežen sporazum, po katerem bo Anglija izročila Nemčiji zlato zalogo blivše češkoslovaške državne banke v višini 15 milijonov funtov šterlingov in devize v vrednosti 5 milijonov. Chamberlain pa je večeraj zanikal to vest in izjavil, da tudi govorce o blivanju nemškega ministra Wohltata v Londonu niso resnične.

Madridska proslava

MADRID, 20. maja. Večerašnja parada je trajala 4 in pol ure. Udeležilo se je bilo 200.000 vojakov. 600 letal je tvorilo ime Franco v zraku. Na čelu parade so korakali Italijani, v sredini pa nemška legija Kondor. Parada se je kljub močnim nalivom izvršila do kraja.

SESTANEK MARKOVIČ-GAFENCU
BEOGRAD, 20. maja. V nedeljo se sestane na ladji na Donavi rumunski in jugoslovanski zunanji ministri.

HITLER V BERLINU

ESSLINGEN, 20. maja. Po končanem ogledu zahodnih utrdb je Hitler večeraj odpotoval v Berlin.

MINISTER TOMIĆ POTUJE V PARIZ
BEOGRAD, 20. maja. V ponedeljek bo odpotoval na povabilo francoskega zun. ministra Bonnetta in uprave pariškega veleposlanika Tomić v Pariz.

ODVOZ PROSTOVOLJCEV IZ SPANJE
NAPOLI, 20. maja. Danes odpluje pet transportnih parnikov v Španijo. V Cadixu bodo vkrcali 18.000 italijanskih prostovoljcev. Nemci bodo zapustili Španijo prihodnji teden.

ščanstva. Široko demokratsko pojmovanje, ki živi v teh množicah, je najboljši porok, da niti izkušnje hrvatskega naroda iz l. 1848. niti osebna tragedija bana Jelačića ne bodo prezrte in krivo toimačene.

Tudi za nas Slovence predstavlja l. 1848. težak poraz. Razvoj v svetu in doma pa terja od nas pravičnega razumevanja in pravilne usmeritve v boju za demokracijo in svobodo, ki edino more za-

jamčiti trajni napredek. Nujnost trdne državne skupnosti zahteva od Slovencev, da delujemo v smislu svobode in enakopravnosti ter pri tem svoje interese, ki niso v nasprotju z nobenimi težnjami drugih dveh skupnosti po enakopravnosti, rešujemo vedno tudi v sporazumu z bratsko skupnostjo hrvatskega naroda in s srbskimi svobodoljubnimi množicami.

Domači zapiski

Izselenci za narodno slogo

Glavni odbor vseslovanskega kongresa v Ameriki je sklical vse jugoslovanske izselence na skupščino s pozivom: »Roke k sebi! Domovina je naša skupna mati, mi jo bomo branili do zadnje kaplje krvi! Zelimo, da bratje v domovini čimprej rešijo notranje prilike. Mi jim obetamo vsako pomoč za srečno in lepo bodočnost. Ko bomo popolnoma zadovoljni na znotraj, je ni sile, ki bi nas razdvojila. (Amerikanski Srbobran).

Gdansk pa — Subotica

Nemčija zahteva Gdansk, ki leži na tujem etnografskem področju (?), tem bolj pripada Hrvatski Subotici, ki je po neprekinjenem hrvatskem področju etnografsko povezana s Hrvatsko! Naša Subotica mora obstati, da je tudi po svojih pravicah, ne le po prebivalstvu drugo največje hrvatsko mesto... piše v »Obitelji« dr. Josip Andrić.

Makedonstvujušči spregledali

V mišljenju makedonstvujuščih, ki so bili smrtni sovražniki Jugoslavije, se javlja razveseljev preokret. Bivši voditelji razpuščenih organizacij makedonstvujuščih, dr. Konstantin Stanišev je objavil izjavo, da je glede na zadnje mednarodne dogodke neizogibno potrebno sodelovanje med Bolgarijo in Jugoslavijo. Dr. Stanišev naglašja, da mora ostati to prijateljstvo trajno in čvrsto. V dopisu »Sokolski volje iz Sofije, ki to vest primaša, se dalje razlaga, da je na makedonstvujuške odločilno vplival govor slovaškega propagandnega ministra Macha, ki ima največ »zaslug«, da je prišlo do razpada CSR. Porazena »samostojnost« Slovaške, ki je morala odstopiti najlepšo zemljo Madžarom, je Macho prisilila do izpovedi, kako »zgrešeno je verovanje v besede, da se zanašamo na druge in drugim zaupajmo.«

Nehvaležnost pa taka

V Beogradu, ima ena glavnih ulic ime po poljskem maršalu Piłsudskem, toda niti ena ulica ni posvečena spomnu velikih ruskih vojskovođij, ki so se borili za srbski narod! (Nova Rijec).

Zanimiv volivni rezultat

V Donjem Lapacu v Liki so bile 14. t. m. občinske volitve. Lista SDS z Majstrovicem je dobila 1020, lista JRZ s obćinskim komisarjem in bankskim svetnikom Vojvodićem kot nosilcem pa 720 glasov. Pri volitvah v parlament 11. decembra je bilo v vsem srezu Lapac priznanih dr. Machu le 744 glasov... (Nova Rijec).

Slovaška akademija v Moskvi

Svetovno časopisje poroča, da je Akademija znanosti v Moskvi krenila na pota slovanske miselnosti. Ustanovila je poseben oddelek za proučavanje zgodovine in kulture slovanskih narodov. Slovanski oddelek moskovske Akademije ima že na razpolago 10.000 knjig v vseh slovanskih jezikih.

Angleški radio v Srbohrvatšini

Odkar je začel francoski radio preko oddajne postaje v Lyonu vsak večer od 20.05 do 20.20 oddajati vesti v srbohrvatščini, se tudi angleško časopisje vedno bolj zavzema za to, da bi tudi londonski radio začel oddajati vesti v srbohrvatščini. Začetek maja je pisal »Daily Telegraph« v obliki dopisa iz Beograda, kako velik vtis je napravilo na srbsko prebivalstvo dejstvo, da lahko poslušajo vesti v svojem jeziku poleg drugih, tudi preko francoskih postaj. Skoro vsaka večja vas po Šumadiji, ki premore radio, ponajvečkrat kaka »kafana«, je središče zbiranja poslušalcev. Prvotno so bile oddaje le vsak drugi dan. Uspeh je bil tako prodoren, da se je postaja v Lyonu odločila, oddajati vesti vsak dan. »Daily Telegraph« poziva tudi angleški radio B. B. C., naj stori enako.

Politična pisarna Nemcev

Nemški narodni poslanci so odprli v Vojvode Milenka ulici v Beogradu politično pisarno. Posl. Hamm je bil pri poljedelskem ministru in intervenciji za razne želje nemške narodne manjšine, posl. dr. Trischler je pa obšel svoj volivni srez in zbiral želje Nemcev.

Pomen francoske revolucije

Dr. Vladimir Travner

Letos slava Francija in z njo vred vse demokratske napredne države 150-letni-ko enega izmed največjih in najpomembnejših dogodkov v svetovni zgodovini — začetek francoske revolucije.

Gotovo — ta silni družabni prevrat je povzročil Francozom in — v svojih posledicah — vsem drugim evropskim narodom neizmerno bridkosti in gorja. V teku petih let (1789—94) je izgubilo v Franciji nad en milijon ljudi življenje, čisto pod nepopisnimi telesnimi in duševnimi mukami. Med žrtvami so bili kralj Ludvik XVI., kraljica Marija Antonija, več drugih članov dinastije, mnogi plemiči, duhovniki, politiki, znanstveniki in umetniki, pa tudi noštetni meščani, delavci in kmetje.

Prav tako velika je bila tudi materialna škoda. V teh burnih časih je izgubil denar (asignati) skoraj vso vrednost. S tem so propadli industrija, obrt in trgovina. Obenem je nastala silna druginja. Državljanske vojne in številni upori pa so opustošili cvetoče pokrajine. V nekaj solza in krvi je izumrlo skoraj vsako plemenito čustvanje, propadla je morala in zbudilo so se najhujše strasti. Revolucija je odpravila krščanstvo in uvedla mesto njeza nesmiselnega »kult razuma«. Tem in drugim strahotam so sledile Napoleonove vojne, ki so trajale skoraj 20 let, uničile tudi pri drugih narodih milijone življenj in spravile vso Evropo na rob propada.

Toda vse te ogromne žrtve niso bile zaman. Iz grozot in prokletstva prejšnjih dni se je rodil sčasoma obilen blagoslov vsem poznejšim rodovom. S svojim geslom: »Enakost, svoboda in bratstvo« je razrušila francoska revolucija tisočletno

fevdalno državo, kjer so imeli vso moč in oblast samo dvor, visoko plemstvo in duhovščina, medtem ko so bili vsi ostali prebivalci skoraj brezpravni sužnji. Tako se je začel najprej v Franciji in nato v vseh drugih kulturnih državah nov družabni red, kjer so dobili vsi državljani ne glede na stan, poklic, veroizpoved, spol in druge razlike pred zakonom iste pravice in dolžnosti. S tem se je zbudila narodna zavest v najširših slojih; kajti »narod« niso bili odsej več samo vladar in redki izvoljenci, temveč vsi, ki so čutili skupnost krvi in jezika.

Revolucija je temeljito izboljšala upravo in sodstvo. Davki in druge javne davzato so se razdelile pravičnejše, pri dobitnih in premoženjskih razmerah vsakega posameznika. Istočasno so odpravili vse tlake in desetine. V tem času so razdelili Francozi svojo državo v primerne upravne enote (departmaje), zboljšali so promet in uvedli nove mere (meter) in uteži, kar so posneli tudi drugi narodi. Na sodiščih so prenehale nekdanje barbarske kazni ter se uveljavile porote, tiskovna svoboda in vse ostale pridobitve modernega pravosodstva.

Tako se je začela s francosko revolucijo v svetovni zgodovini nova doba, daš so se pokazali njeni sadovi tu preje, tam pozneje, tu v večji, tam v manjši meri. — Vse to velja tudi za naš narod; kajti velike ideje francoske revolucije so našle pri nas glasen odmev zlasti izza dobe, ko je zasedel Napoleon znaten del naše domovine in ustvaril Ilirsko kraljestvo. S tem šele se je začela za slovenski narod boljša in srečnejša doba in zato se spominjamo tudi mi s hvaležnostjo začetka francoske revolucije.

Gospodarska enakopravnost Slovenije

Vladimir Kraft

V Jugoslavijo so prinesli Slovenci in Hrvati visoko razvito kulturno stopnjo in vse pogoje za takojšnji ugodni razvoj gospodarskega življenja. Srbi so imeli krepko razvito narodno in državno zavest ali njihovo gospodarsko stanje je bilo zaradi neprestanih vojn zelo težko. Ogromni srbski predvojni in vojni dolgovi, opustošena polja, razrušena mesta in vasi, uničene srbske družine itd., so bili stvarni razlogi, ki so morali privedi v tistih časih vsakega trezno mislečega Jugoslavana do zaključka, da se morajo uporabiti za enkrat vsa razpoložljiva sredstva za hitro ureditev prizadetih krajev.

Po dvasetih letih obstoja države moramo ugotoviti, da obnova teh krajev še vedno traja, da se je nekdo odločil za stalno izkoriščanje »bogatih« krajev držav, pod krinko »obnove« iz popolnoma drugačnih namenov.

Razumljivo je, da so se oglašili Hrvati in slovenski bodoči ugodni in neugodni ekonomski razvoj zavisi od rešitve hrvatskega vprašanja. Določeni predeli jugoslovanske države so še vedno favorizirani in deležni večje državne podpore, ki jim omogoča hiter podvig. Pomoč je

razvidna povsod: pri davkih, javnih dajatvah, v industriji, v trgovini, pri dajanju cenjenih državnih kreditov, pri javnih delih, pri zadrukah, pri zaposlitvi uradnih služb itd.

Slovenija je prispevala v centralno blagajno mnogo preveč, ogromno vsoto več milijard dinarjev, ki so bili za Slovence, v sorazmerju z drugimi predeli države, nepravilno uporabljeni.

Za slovensko ljudstvo je danes najvažnejše vprašanje: Ali obstajajo garancije, da bo naša bodoča in že napovedana gospodarska enakopravnost resnična?

Povod, da sem napisal gornje besede, je izjava bivšega ministra, ki mi je rekel, ko sem mu začel navajati objektivne številke slovenske gospodarske neenakosti in storjene krivice: »...to mi je že vse znano!«

Pozneje sem se vprašal: »Ali je mogoče, da je slovenski minister, v e d o m a, tako slabo zastopal slovenske interese in tako malo storil za popravilo tudi od njega priznanih krivic!«

Zahteva po narodni in gospodarski enakopravnosti bi morala biti vedno nezlomljivo načelo vsake politične stranke in njenih voditeljev.



Dama

nosi zopet volno...

Lahek poletne volnene tkanine so še vedno priljubljene, ker lepo pristojajo, se ne mečkajo in niso tako občutljive kakor druge tkanine.

Kako se pa te tkanine perejo? Bodite brez skrbi! V blagi raztopini Luxa ostanje barve neizpremenjene, tkanina mehka in odprana, ker Lux se topi in razvija obilno peno tudi v mrzli vodi. Volna prana v Luxu, ne bo nikoli trda in kocinasta.

za vse boljše tkanine
se raztopi tudi v mrzli vodi

LUX

in Romunijo s Turčijo in Grčijo po Turčiji, Romuniji in sovjetski Rusiji absolutno obvladano Črno morje. Na jugu pa gre podaljšek še dalje čez franosko Sirijo, angleško Palestino in Egipt do Abesinije ter Italijanske Libije na zahodu.

Države, ki sestavljajo ta blok, so po velikosti, prebivalstvu ter organizaciji in režimu precej različne. Najmanjša med njimi je najsevernejša Litva, ki meri le 65.792 kvadratnih kilometrov in šteje le okoli 2 milijona prebivalcev. Največja je pa Poljska s površino 388.390 km² in 35 milijoni ljudi. Tretja, Romunija, meri 294.967 km² s skoraj 20 milijoni prebivalcev; četrta je Turčija s 762.736 km² in skoraj 18 milijoni ljudi, peta pa Grčija s 126.990 km² ter skoraj 7 milijoni duš. Po notranjih režimih ni nobena čista demokracija, v nekaterih pa vlada celo avtoritarni režim, kakor n. pr. v Romuniji in Grčiji. Vojaško so vse dobro organizirane in večinoma tudi prvovrstno opremljene z orožjem, a štiri izmed njih razpolagajo tudi z bojno mornarico, čeprav le manjšega obsega, ki bi se pa dala uspešno uporabiti zlasti pri zaščiti vojaških in materialnih transportov ter obrambi obal. Podrobnejši podatki o njihovi letalski moči niso znani, ali vsaj ne iz novejšega časa, ni pa nobenega dvoma, da imata Poljska in Romunija že sedaj pomembno letalsko brodnjivo, in da si ga z veliko naglico nabavljata tudi Turčija in Grčija. Samo iz Anglije je dobila Grčija — ali bo še dobila — 500 najmodernejših aeroplanov in hidroplanov.

Najnevarnejša vez vsega tega razsežnega in močnega bloka, ki ima nekaj močnih naravnih strateških postojank in ki more na svojem za tri Nemčije velikem ozemlju manevrirati v najrazličnejših smereh, so sedaj po Turčiji obvladane in na razpolago stavljene Dardanele. Prizadevanje Anglije in Francije ter omenjenega vzhodnega bloka pa je, zamašiti čimprej tudi na kopnem preostalo vrzel med Turčijo in Romunijo, ki jo predstavlja Bolgarija. Inicijativo je v tej smeri prevzela Turčija, ki se s pomočjo posebnega Anglije resno trudi, da bi odstranila vzroke razdora med Sofijo na eni ter Bukarešto in Ankaro na drugi strani. Kakšni bodo uspehi teh naporov, ni mogoče preokrovati, ker so odvisni izključno le od stališča, ki ga bosta končno zavzeli Romunija in Grčija do bolgarskih aspiracij na romunsko Dobrudžo in grško vzhodno Tracijo. Zdi se, da bi bila Bolgarija pod pogojem, da dobi ti dve pokrajini, pripravljena zapustiti svojo dosedajno tradicionalno orientacijo in se pridružiti omenjenemu bloku.

Najvažnejša pa je za kompletacijo celotnega vzhodnega varnostnega sistema urpravljajoča se zveza s sovjetsko Rusijo. Pogajanja za pristop Rusije se vie-

čejo že več tednov, in bili so treuflidi, ko se je že zdelo, da so se dokončno izjalovila, so se pa vselej zopet obnovila in nadaljevala. Zdi se, da bo tudi pristop sovjetske Rusije v tej ali oni obliki že v najbližjih dneh dosežen. V tem primeru se seveda položaj temeljito spremeni, kajti za sedanjí vzhodni pomožni blok stopi za sedanjí vzhodni dominanci in kolonijami največja veselisa sveta, ki mejl sama nanj v vsej razsežni dolžini od Litve in Poljske do Romunije in Turčije, meri 21.343.050 km² in šteje nad 170 milijonov prebivalcev. Celotni blok bi potem obsegal površino 22.982.025 km², nad 250 milijonov ljudi in bi razpolagal že od začetka z okoli 20 milijoni izvežbanih aktivnih in rezervnih vojakov. Na razpolago bi imel vse potrebne surovine, ogromno volno industrijo in skoraj neizčrpano rezervo.

Pismo uredniku

Gospod urednik! Na strani 3 Vašega cenj. lista z dne 16. t. m. sta se slučajno znašli skupaj dve notici, ena »Višje pedagoško šolo v Ljubljano« in druga »936 brezposelnih profesorjev«.

Jaz sem eden od teh nesrečnih 936 in že čakam več let na zaposlitev. Zato mi slišim, da sem kompetenten, da odgovorim na prvo notico.

Dokler bodo brezposelni profesorski kandidati, je naravnost zločinsko, da obstajajo višje pedagoške šole, kajti prvič so popolnoma nepotrebne in drugič stanje državo velikanske vsote denarja. Višje pedagoške šole so zelo pametna institucija, toda le v slučaju, da ni na razpolago niti učiteljskih, niti profesorskih kandidatov. Mi pa imamo strabovito nad-

Vzhodni obrambni blok

Radivoj Rehar

Sklenitev zveze med Anglijo in Turčijo pomeni, po sklenitvi italijansko-nemške politične in vojaške pogodbe, najvažnejši dogodek zadnjih tednov. Šele ta zveza daje namreč angleškimi in francoskim garancijam Poljski in Romuniji praktično vrednost, ker odpira zahodnim demokratam edino varno in trajno pot do vzhodnih zaveznikov. Poljska morska obala je prokratkata in preveč nesigurna, da bi mogla predstavljati elektono zvezo med Anglijo in Francijo na eni ter Poljsko in Romunijo na drugi strani. To obalo bi mogel naspotnik v primeru volne zasesti, ali vsaj trajno ogroziti, ter tako onemogočiti vsak njen prometni pomen. Pot skozi Dardanele in Bospor je pa tako zavaranova, da je v svetovni vojni nista mogli preskati niti Anglija in Rusija z naporem vseh svojih vojaških sil.

S sklenitvijo te zveze, ki bo v najkraj-

šem času še izpopolnjena z enako turško-francosko zvezo, je pa zaključena tudi prva etapa snovanja vzhodnega pomožnega obrambnega bloka Anglije in Francije. Ta blok šele sedaj od Baltika do vzhodnega Sredozemlja in vključuje: Poljsko, Romunijo, Turčijo in Grčijo, h katerim moramo priložiti še Litvo, kateri je dala Poljska sama s svoje strani že vnaprej enake garancije, kakor jih je sama prejela od Anglije in Francije. Gre torej za pet držav, od katerih je ena veselisa in ki predstavljajo skupno okoli 82 milijonov ljudi na ogromni površini 1 milijon 638.875 kvadratnih kilometrov in razpolagajo že sedaj z najmanj 5 milijoni izvežbanih aktivnih in rezervnih čot. Ves ta blok je, razen v bolgarskem odseku, tudi teritorialno strnjen, bolgarski odsek sam pa tudi ne predstavlja delansko nobene prekinitve, ker veže Litvo, Poljsko



»Torej, boljšo vas noge, revmatizem imate in krčne žile — koliko ste pa stari?«
»Pet in dvajset let, gospod doktor!«
»Preštantano, tudi na pozabljenosti bolchate!«

Novice

Seja mestnega sveta v Ptuj

Ne seja mestnega sveta je predsednik g. dr. Remeč Alojz dejal, da se bo v priličnem proračun stavila postavka za zgraditev novega mostu čez Dravo. Poročal je, da je bil proračun v celoti odobren. Komisija za bolnišnico je sporazumno sklenila, da bo banovina izpopolnila kanalizacijo pujske bolnišnice.

Dohodki po računskem zaključku za l. 1936-37 za bivšo občino Breg znašajo 164.724 din. Izdatkov je skoraj prav toliko. Mali prebitok okrog 700 din je naložen v Mestni hranilnici. — Pregledniki računskega zaključka Mestne hranilnice so ugotovili, da vloge naraščajo. Odobreno je posojilo 600.000 din za zgradbo otroškega vrta in za ureditev kopališča. Poseben odbor bo določil, kje se naj zgradi vrtec. — Zgornji del Marijinega spomenika na Minoritskem trgu je popravljen. Nadalje so se odobrili znesek za

popravilo podstavka. Ploščo z nemškimi napisom bodo sneli in jo dali v muzej. Vzdali bodo novo ploščo s slovenskim napisom. — Dravska ulica se bo nadalje regulirala. Za vinarški muzej, ki bo v preurejenem okroglem stolpu pri parku, je odobrenih 20.000 din. Z delom se takoj prične. Za dvozinovo so sprejeli samo pavšaliranje iz preteklega leta. — Glede vinarške zadruge so bili mestni svetniki dvojnega mnenja: eni, da se zgradi na Ormoški cesti, drugi da se vseli v »Vinarjo« na Dominikanskem trgu. Sklenili so, da se bo imenovala nova ulica ob Ormoški cesti Rašpova. Rašp je napisal prvo monografijo Ptuj. Odobreno so bila vsa izplačila računov iz preteklih let.

Na predlog pravnega odseka so bili sprejeti v domovinsko zvezo dr. Šober Mara s tremi sinovi in Kovačec Ivan.

„Votlina zaljublencev“ in „divji farovž“

V bajeslovju se Laško zelo pogosto omenja. Morda je to v zvezi z razvalinami gradu celjskih grofov, ali pa je bila ljudska domišljija starih Laščanov zelo velika. Skoraj o vsakem zanimivem kottiču laške okolice pojasnjuje pravilica njegov nastanek. Tako imamo pravilico o blagoslovljenem studentku, o starcem gradu, o »Divjem farovžu« in še nešteto drugih.

Če povprašaj otroka na ulici o »Divjem farovžu«, bo z nekim spoštovanjem in skoraj strahom pripovedoval o njem. Povedal bo pot do njega, sam pa ne bo šel, ker se strahotne »tuknje« zelo boji. »Divji farovž« je ogromna skalna votlina pod vrhom Huma nad Jagočami. Skoraj 50 m je visoka in zelo prostorna ter ima obliko ogromne sobane. Tu je kraljestvo humskih ujed, jastrebov in sov. Legenda pravi, da je bila tu nekoč lepa graščina. V njej je prebivala stara graščakinja s prekrasno princezino Angeliko. Mati je dekle silila, da se poroči s starim in zelo bogatim graščakom iz tretje vasi, ki ga pa princezinja ni marala. Zato jo je mati preklela. Krasnica mladenka se je izpremenila v zmaja. Njena usoda je bila v rokah mladenčice, ki se bo šele čez desetletje rodil nekemu laškemu čevljarju. Če bo ta mladenič pogladil zmaja in mu dejal prijazno besedo, bo dekle rešeno pošastne zunanosti. Po 100 letih je prišel mimo votline stasit mladenič. Ko je zagledal zmaja, se ga ni prestrašil. Pogladil ga je po glavi in mu zašepetal nekaj lepih besed, ker je živali zelo ljubil. In glej! Iz strahotnega zmaja postane lepa Anželika. Mladenič je vesel princezinja, ki ga povede v graščino

produkcijo enega in drugega, in vrhu tega še dve višji pedagoški šoli, eno v Beogradu, drugo v Zagrebu, ki vsako leto k tisočim brezposelnim vzgojiteljem dodata še novo število vzgojiteljev.

Višja pedagoška šola v Ljubljani bi se dala opravičiti iz enega stališča: namreč: ako imata Beograd in Zagreb to popolnoma nepotrebno šolo, zakaj ne bi bila Ljubljana enakopravna in imela tudi svojo nepotrebno fabriko profesorjev? Da bodo nam brezposelnim absolviranim kandidatom odjedali službe prav tako, kakor tisti, ki končujejo isti šoli v Beogradu in Zagrebu.

Po mojem skromnem mnenju bi bilo bolje napraviti učiteljsvo meščanskih šol, če bi bilo na svojem zborovanju v Celju sklenilo resolucijo, naj se ukinita višji pedagoški šoli v Zagrebu in Beogradu, ne pa, naj se ustanovi še ena nova. Zadnji čas je že, da se razčisti vprašanje višjih pedagoških šol v sedanjih razmerah, ko imamo nadprodukcijo učiteljev in profesorjev in na tisoče njih brezposelnih.

Prosimo omenjeno uredništvo, da v interesu javnosti priobči moje pismo. Jaz pa pričakujem, da bodo nah odgovorili strokovnjaki, oz. prizadete organizacije, namreč: 1. Društvo brezposelnih profesorskih kandidatov v Ljubljani, 2. Društvo jugoslovanskih profesorjev, sekcija Ljubljana, 3. Društvo meščanskošolskih učiteljev. Le tako se bo to bolno vprašanje moglo razčistiti. Z odličnim spoštovanjem Edon. od. 936-nezaposlenih.

pred mater. Ta je dala obema svoj materinski blagoslov. Po tej legendi živi duh obeh srečnih mladih ljudi še dandanes v »Divjem farovžu«, kamor zaljublencev zelo radi hodijo, tako da pravijo tej votlini tudi »Votlina zaljublencev«. -lg.

V POČASTITEV SPOMINA DR. IVANA PRIJATELJA

23. maja bosta minili dve leti, odkar je v skromni vili na Mirju umrl slovenski literarni zgodovinar, kritik in esejist, prof. dr. Ivan Prijatelj. Prebilu je še, da bi mogli v polni meri dojeti vsjo pomembnost njegovega tako obsejnega dela, in spoznati tako človeško vrednost njegove osebnosti. — Na predvečer tega spominskega dne v ponedeljek, 22. maja se bodo slavili — slušatelji naše univerze oddolžili spominu svojega pokojnega učitelja z majhno svečanostjo. Na njej bo uvodoma govoril g. prof. dr. Lino Legiša in v kratkem orisal osebnost ter delo dr. Ivana Prijatelja. Slušatelji slavisti pa bodo prebrali nekaj značilnejših odlomkov iz dr. Prijateljevega znanstvenega in esejističnega dela, tako n. pr. njegov pogled na velike tvorce slovenske literature: Prešerna,

Cankarja, Zupanciča, na Turgenjeva, Dostojevskega, na slovenski jezik, kulturne probleme itd.

Nerazveseljiva opazovanja

Vsak čas vidimo, kako v Celju s postaje peljejo cele skupine jadnih brezposelnikov, ki jih iz Zagreba in drugih krajev odgonskim potom pošljejo v Celje od koder jih potem razpošljejo v njih domovne občine. Tudi v sredo dopoldne smo videli tak pozon, ki pa je na opazovalca napravil prav čuden utis. Med bedniki, ki so bili vsi uklenjeni po dva in dva, sta bila tudi dva mlada fantiča, ki po našem mnenju nista prekorčila desetletja leta, tudi — uklenjena, kakor dva stara razbojnika. Kakšen tris taka slika napravi na opazovalca, ni treba pojasnjevati. Kakšne posledice pa tako ravnanje zapusti v srhhih takih otroških bednikov, ki niso zakrivilj drugega, kakor da jih je čas socialnih krivic naredil za brezdomce, in brezposelne, naj premišljajo tisti, ki se jih take zadeve tičejo.

O razvoju slovenske umetnosti

V sredo zvečer je predaval pred nabito polno dvorano Sokolskega doma v Rušah akademski slikar Lojze Šušmelj o razvoju slovenske likovne umetnosti. Predavatelj je podal kratek zgodovinski pregled, kako se je umetnost sploh in še posebej upodabljajoča umetnost razvijala. Najo je na nekaj slikah (Jakopičevi itd.) nazorno pokazal razvoj slovenske likovne umetnosti. Govoril je o ekspresionizmu, impresionizmu, kubizmu in o neorealizmu. Poljudno predavanje je vzgojno vplivalo na ruske intelektualne in delavske sloje. — V začetku junija bo akademski slikar Lojze Šušmelj priredil razstavo svojih del.

OPERIRANCI BREZ LEZISČ

Zadnje dni je bil v bolnišnico malo večji naval, pa so se znova pripetile take nemogočnosti kakor ta, da neki težji operiranci ni mogel dobiti po izvršeni operaciji prostora. Ne samo, da je premalo postelj, niti zimmic ni, da bi se počitka potrebni bolniki lahko kje spočili. Nadalje morajo bolniki prenočevati na klopeh. Vse take prilike ustvarjajo zelo težko atmosfero v bolnišnici že med bolniki samimi. — Znova stopi v ospredje vprašanje kaj je z novo bolnišnico?

Slovenski publicitetni zavod

LJUBLJANA
TAVČARJEVA UL. 2

Telefonska štev. 49-23

o Iz državne službe. Upokojena sta jetniška paznika Ignac Ploj pri okrognem sodišču v Mariboru in Matej Veršek pri okrognem sodišču v Celju. Premišljena sta poverjenik finančne kontrole Marko Madžerič iz Soštanja na Makarsko in podpoverjenik Fran Tojnice iz Makarske za Stojanj.

o Ruše. Gasilska četa Smolnik pri Rušah bo priredila na binkoštno nedeljo, 28. t. m. v gozdčiku pri bivši tovarni vžgalic gozdno veselico. Čisti dobiček je namenjen za gasilske potrebe.

o Toča v rogaškem okraju. Huda nevihta, ki je divjala v rogaški okolici, je prinesla točo, ki je uničevala posevke. Škoda je precej velika.

o Dve nenavadni smrti v Ljubljani. Včeraj se je na Mariborski cesti v Ljubljani ustrelil petilec Anton Jenko. Ker je bil že dalje časa brez posla, je mož obupal nad življenjem. Na stavbi novega kemičnega inštituta na Mirju je padel s strehe bivši pekovski pomočnik Albert Gerbec iz Gorice. Bil je na mestu mrtve.

o Starodavna žaga je zgorela v Todorah pri Trati in ogenj je zajel tudi skladišče lesa. Lastnik Matija Jenko ima veliko škodo.

o Rojaki iz Cerkna se opozarjajo, da se tudi letošnji sestanek vrši na binkoštno nedeljo, 28. maja popoldne v gostilni pri »Urbančeku« na Stožicah pri Ljubljani. Ta sestanek bo združen z obnim zborom društva »Porezen« in s proslavo sedemdesetletnice

ustanovitve »Narodne čitalnice« v Cerknem.

o Blagoslovlitev cerkve v Rečici nad Laškimi. Danes je mariborski škof dr. Ivan Tomažič blagoslovil novo cerkev v Zg. Rečici nad Laškimi.

o Narodno-obrambna družba sv. Cirila in Metoda bo imela svojo letošnjo glavno skupščino v Ljutomeru v nedeljo, 2. julija, ker se je izrazila od mnogih strani želja, da bi bila ta prireditve še pred jesenjo in okoli praznika obeh slovanskih blagovestnikov.

o V Slovenski Bistrici praznuje 80-letnico šolski upravitelj v p. g. Ivan Tomažič. Zgleden narodnjak, strokovnjak v čebelarstvu in knjižstvu in ustanovitelj Čitalnice je vzgojil 10 otrok. Sedem jih je državnih uradnikov, po eden trgovec, privatni uradnik in šivilja. Tinčjanom je bil g. Tomažič 42 let duhovni voditelj in svetovalec; zato so ga tudi izvolili za častnega občana.

o Dvonožni lisjaki so včeraj ponoči obiskali posestnika Viljema Ingoliča iz Lutmerc pri Radgoni in mu odnesli 30 kokoši.

o Štiriletna punčka utonila. Včeraj popoldne je padla v potok 4-letna posestniška hčerka Milica Toplakova iz Valentinca pri Sv. Andražu v Slovenskih gorah. Reševalci so prišli prepozno in so deklico potegnili iz vode že mrtvo.

o Tatvina vina. Posestniku Ignacu Kranjčiču v Stareščinah pri Sv. Andražu v Slovenskih gorah so tatovi vdri v klet in mu odnesli sod s 150 l vina.

o Za preglednika finančne kontrole na Sušaku je napredoval podpreglednik g. Anton Tement.

o Kolesarjeva nesreča. S kolesa je padel ključavničarski pomočnik Jurij Graušič iz Petričanj pri Ormožu. Pri padcu si je zlomil levo nogo.

o Čudni znaki so se ponovno pojavili na spodnjepoljskavi cerkvi.

Celje

o II. javni telovadni nastop srednjih šol bo v nedeljo ob 11. uri na Glaziji. Sodeluje vojaška godba.

o Nesreča in napad. V torek smo objavili pod tem naslovom notico glede nekega napada na Teharjih. Napadeni nam prosijo, da objavimo, da se napad ni izvršil zunaj ampak v zaprtih prostorih in da mu je ime Martin Omerzu, ne Jože in da je ekonom po poklicu.

o Smrtina kosa. V Gosposki ulici 18 je umrl 85 letni višji davčni upravitelj v p. g. Leopold Hasenbühler. Bil je nekaj let davčne uprave v Celju. V javni bolnici so umrli 66 letna posestnica Amalija Ribičeva iz Virg pri Rogožki Slatini, 42letna rudarjeva žena Pavla Leskovškova iz Radomelj pri Laškem in enoletni sin kleparskega mojstra Avgust Stok iz Aškercjeve ulice.

o Nesreče. 26letnega delavca Franca Bedrača iz Tremarja je pri regulaciji Savinje v Kočnici zgrabil voziček za prevažanje materiala in mu hudo poškodoval desno nogo. — 69letnega pastirja Fr. Dobrovnikova od Sv. Primoža pri Ljubnem je zadel blod, ki so ga spravišali delavci. Zlomil mu je več rebrov. — 26letnega sinčka čevljarkega mojstra Antona Lazarja iz Rogatec je neki deček vrzel tako nesrečno, da si je pri padcu zlomil levo roko v komolcu. — 45letni dinar Capuder Vinko iz Kasaz se je pri sekamju drv vsekal v levo koleno. — 19letnega delavca Dobročiča Mihaela je v opekarni na Sp. Hudinjih zgrabil voziček za prevažanje opeke in mu zmečkal več prstov na desni roki. — 19letnega ključavničarskega pomočnika Ant. Končana iz Pečovnika je zgrabil sveder in mu predrl prst na levi roki. — Vsi ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnišnici.

o Zdravniško dežurno službo za člane OUZD v Celju ima jutri zdravnik g. dr. Drago Hočevar.

o Sprememba posesti. Gostilničar in posestnik g. Jože Filipčič v Gledaški ul. je prodal svojo hišo in gostino g. Stjubi, dosedaj restavratrju pri »Levu« v Ljubljani. Gospod Štolfa bo Filipčičevo gostino prevzel s 1. avgustom t. l.

o Službo vrtnarja za mestna pokopališča razpisuje mestna občina celjska. Prošnje je vložiti do vključno 15. junija pri predsedništvu mestnega poglavarstva.

o Poziv vojaškim obveznikom. Vsi vojaški obvezniki rojeni v letih 1889 do 1901., ki imajo poškodovane stare vojaške izprave iz leta 1921. svetlo rumene barve z melkimi platicami, morajo te zaradi zamenjave oddati najkasneje do 22. t. m. pri vojaškem oddelku mestnega poglavarstva soba št. 19.

o Nočno lekarniško službo ima od 20. do 26. t. m. lekarna »Pri orlu«.

Ptuj

o Osební avto se je zatelet v plot. Osební avto tovarne v Maljšerku je s posepošeno hitrostjo drčal od Sv. Lovrenca proti Hajdini. Nedaleč od križišča z železnico je zdrknil s ceste v ograjo, K sreči ni bilo smrtno nesreče.

o Smrtono varno poškodbe s kolesom. Kmetec Janez 13letni pos. sin se je peljal s kolesom iz Zlatolišča proti Hajdini domov. Nasproti se pripelje mesarski vajenec Drobnič Martin iz Hajdine. Ker sta se napačno izognila, sta trčila tako hudo, da je kmetec zadobil smrtno nevarne poškodbe. K zavesti je prišel šele po tret dneh.

o Kolesarsko društvo »Zvonček« ima jutri popoldne kolesarsko dirko od gost. Kos na Sp. Bregu pa do Leskovca v razdalji 12 km.

o Jutri ima Sokolsko društvo tekme s kolesi od gost. Gregorec na Grajeni pa do Podpečunove vile (3 km). Od tod pa do sokolskega telovadišča tek z zaprekami (1 km). Tu pa bo met žranate in streljanje.

o Zvočni kino Ptuj predvaja danes in jutri »Dama iz Malaze«.

o Ptuj bo imel dva kina. Kakor se izve bo že v avgustu novo kino in Društvenem domu

Maribor

Dvajset let društva „Jadran“

Danes, v soboto, 20. t. m., praznuje društvo »Jadran« 20-letnico svojega obstoja in plodonosnega delovanja. Ta jubilej pa ni pomemben samo za društvo, ampak za ves Maribor in naše obmejno ozemlje. Društvo so ustanovili naši rojaki, ki so pred 20 leti prišli iz Trsta, Goriskega in Istre na povabilo ljubljanske vlade, da pomagajo pri organizaciji mlade Jugoslavije. Bili so to večinoma mali ljudje, zlasti nižji državni uslužbeni.

Iz njihovih vrst je nastalo društvo »Jadran«, ki je že z imenom izpričalo svoj izvor in namen. Širši javnosti je društvo znano samo po svojem nenavadno agilnem in dobrem pevskem zboru, ki je vseh dolgih 20 let kljub vsem težkim žrtvam in bridkim razočaranjem vneto širil obsejno narodno zavest vse od Prevalj do Prekmurja. In v vsem tem času ni prejel še nobene podpore od nobenega oblasti, ne od občine, ne od banovine, ne od države. Vse so krili sami nilegovni odlični člani. Razen petju se je pa »Jadran« posvečal tudi skrbi za rodno domovino, podpiranju in izobraževanju emi-

grantov itd. Posebno skrb je posvečal zlasti zaposlitvi rojakov in pomagal marsikomu do skromnega vsakdanjega kruha.

Sedaj bo napravilo to v mariborskem javnem življenju tako pomembno narodno društvo obračun svojega 20-letnega dela z nocošnjim koncertom v veliki dvorani Sokolskega doma in z jutrišnjim običnim zborom. S popolnim upravičenjem pričakuje, da se bo Maribor oddolžil požrtvovalnim, nesebičnim narodnim delavcem »Jadrana« vsaj z obiskom nocojšnjega koncerta.

Program koncerta je zanimiv že zato, ker bodo na njem peči naši pevci dve popolnoma novi pesmi, eno Pahorjevo in eno Vrabčev. Že drugič se bo pa predstavil na koncertnem odru javnosti kot pevec g. K. Kamušič, absolvent glasbene akademije v Zagrebu. Zapel bo kot solist tri pesmi. Pevec, ki razpolaga s krasnim baritonom, ima po soglasni sodbi strokovnjakov pred seboj še veliko bodočnost. Tako bo koncert tudi v umetniškem oziru zanimiv dogodek.

V obupu pod vlak

Zadnji teden je v Mariboru prava manija samomorov s skakanjem pod vlak. V nekaj dneh je že pet obupancev skočilo pod vlak. Včeraj popoldne je blizu tezenskega tovarnega kolodvorja skočil pod ljubljanski brzovlak 32-letni Ivan Oman iz Dobrave pri Teznu. Vlegel se je na tračnice in kolosa se ga dobesedno razmesarila. Pravijo, da je napravil samomor, ker je bil gospodarju nekaj dolžan in je bil zato odpušen. Včeraj popoldne je v neki gostilni na Tržaški cesti popival. Že tam je Oman pripovedoval, da bo skočil pod vlak. Železničarji so ga videli, kako je pijan kolovarjal po progi. Enkrat so ga spodili, drugič pa mu je namera uspela.

m Spremembe na sodišču. Zvaničnik Jože Suk je premeščen od okrožnega odšiča v Mariboru k okrajnemu sodišču v Gornji Radgoni. — Zvaničnik Albin Vetrli pa je premeščen od okrajnega sodišča v Mariboru k okrajnemu sodišču v Marenburgu.

Otroški vozički

najnovejši modeli, najceneje. Oglejte si izložbo pri **„Obnova“, F. Novak, Jurčičeva 6**

m. Golarjeva proslava. V sredo, dne 24. t. m., ob 20. uri bo v prostorih Ljudske univerze proslava 60-letnice pesnika in pisatelja Cvetka Golarja, ki jo priredi Umetniški klub v Mariboru. Na sporedu so predavanje, recitacije in petje. Proslave se udeležijo tudi ljubljani.

m. Zveza Maistrovih borcev poziva članstvo, da gre v nedeljo v Guštanj. Odhod s prvim vlakom ob 5.37, avtomobilisti ob 6.30 z Grajskega trga.

m. Zelenka prodaja tovarniške objekte. Objekte dosedanje predilnice je ponudila Zelenka & Co naprodaj mestni občini za avtobusne garaže. Zelenka ponuja objekte za 1.175.000 din.

Ure za bicno

najceneje pri **Franjo Burež, vnar in optik, Maribor** Vetrjarska ulica 26

m. Predstava v korist Zdrženja gled. igralcev v Mariboru bo predvidoma koncertom prih. tedna. V režiji Ede Verdonika se pripravlja duhovita in zelo zabavna francoska komedija »Potovanje v Benetke«.

m. Promenadni koncert bo jutri od 11. do 12. dopoldne v mestnem parku. Svira godba železničarjev.

m. Zdravniško delovno službo za nujno zdravniško pomoč ima v nedeljo, 21. maja OUDZ zdravnik dr. Turin Ivan, Maribor, Linhartova ulica št. 12.

tem roku se stare voj. isprave ne bodo več zamenjale in bodo obvezniki, ki novih voj. isprav po tem roku ne bodo imeli, najstrože kaznovani.

m. Vlomil je nekdo v stanovanje železniškega uradnika Ivana Volavška v Einspielerjevi ulici. Storilec je odnesel 3500 dinarjev gotovine.

m. Nosača v delavnici državnih železnic. Na desno nogo 30-letnega kovača Rudolfa Pečarja je padel med delom na nogu del stroja in mu zmečkal vse prste.

m. Že od 1. maja pogrešajo hlapca Franca Prebila od Sv. Križa nad Mariborom. Nesej je jabolka na mariborski trg pa se ni več vrnil.

m. Pri večerajšnji raciji je policija aretirala 14 sumljivih oseb, ki so jih perlustrirali.

Moški!

za zdravljenje spolnih slabosti seksualne impotence, za spolno slabost ter za okrepitev funkcij spolnih žlez poskusite hormoneke neškodljive

„HORMO-SEKS“ pilule Dobivajo se v vseh lekarnah. 30 pilul din 34.—, 100 pilul din 217.—, 300 pilul din 560.— Zadrževajte le originalne „Hormo Sekse“ pilule, ki so na škatlici zunanji opremljene z zaščitno znamkico. Po pošti razpisajo diskretno: LEKARNA BAHOVEC, LJUBLJANA. — Glavno skladišče: Farm. kombinatorij »VIS-VIT«, Zagreb, Langov trg št. 3. Ogl. reg. S. br. 1990-35

m. Opozarjamo občinstvo na krasni češki film »Poručnik Rjepkin« v kinu »Esplanade«.

m. »Spanska muha« veseloigra v 3 dejanjih se vzprižori danes zvečer ob 8. uri v dvorani gasilskega doma v Studencih v režiji g. Lintnerja. Kdor hoče za nekaj časa razvedrila naj posei to zabavno igro.

* Kolodvorska brivnica odprta tudi ob nedeljah in praznikih do 14. ure.

* Vsem članom jezdnege odseka. V nedeljo, 21. t. m., sodelujemo pri povorki Sokola I. Zbor v kasarni ob 12.30. Bele rokavice in posodredice. Zdravo.

* Dnevno morske ribe, dalmatince ter laško pivo, nudi dobro in poceni gostilna Plauc.

* Gambrinova dvorana — najlepši vrt v Mariboru je odprt. Vedno sveže Tschelligjevo pivo, pekrska vina, odlična kuhinja. Priporoča se Račić.

* Program jubilejnega koncerta društva »Jadran«: 1. V. Krek: Najlepši kraj; 2. A. Foerster: Spak; 3. J. Gotovac: Pjesna žitonoša; 4. J. Aljaž: Na dan; 5. V. Mirk: Molitva; 6. K. Pahor: Jutro; 7. U. Vrabec: Vera; 8. L. M. Škerjanec: Vijzija; 9. J. Pavčič: Dedek samonog; 10. N. Stritov: Micka bi rada Jurka dobila; 11. J. Ravnik: Kam si šla? 12. E. Adamič: Ljubi dokler je čas; 13. Omilil mi u selu dvojača; 14. J. Gotovac: Podolnica; 15. F. Marolt: Barčica; 16. Kaj b' laz jeta dau; 17. Kangaljevska ohect.

* Rdeči križ Devica Marija v Brezju pri Mariboru priredi v nedeljo, 21. maja, ob 15. uri pri g. Zupanu svojo I. tombolo. Ugodna avtobusna zveza iz Maribora. Vabljeni!

„CROATIA“

zavarovalna zadruga

Ustanovljena leta 1884. po občini svob. in kralj. glavnega mesta Zagreba, je najstarejša domača zavarovalnica z izvrstnimi temelji. Doslej je izplačala razne odškodnine in zavarovane glavnice nad četrt milijarde dinarjev in je s tem nadomestila, oziroma ohranila toliko vrednost narodnega premoženja.

„CROATIA“ zavarovalna zadruga prevzame vse vrste življenjskih in elementarnih zavarovanj. Obrnite se na **GLAVNO ZASTOPSTVO »CROATIE«** v Mariboru, Cankarjeva ulica št. 6.

* Velik vrt z lepimi terasami, dobra naravna vina, pivo, razna jedila, odojčke, narezke ima restavracija »Trije ribniki« (Kliček).

* Gostilna Balkan, lepi prostori, krasen prahu prosti vrt, prvovrstna vina, pohani, vsako nedeljo koncert.

* Slemen kozarci za vkuhanje. Pinter & Lenard.

* Delavska godba tovarne Ehrlich priredi vrtno veselico v nedeljo, dne 21. maja, popoldne v gostilni mesto Maribor, Tržaška cesta. Vstopnine ni. Odbor.

* Sokol Maribor I. poziva vse članstvo, naraščaj in deco, da se udeležijo lutri povorke, vsi ki imajo kroje, naj pridejo, ostali v civilju z znakom, strogo obvezno za vse našelstvo!

* Sokol Maribor - matiča poziva vse svoje članstvo in naraščaj, da se udeležijo proslave 10letnice in razvitja praporov Sokola Maribor I. v nedeljo dne 21. t. m. in sicer: povorke, zbor ob 14. uri v Jezderski ul. obvezno v slavnostnih krojih članstva in naraščaja, nastopa ob 15.30. Vse telovadci našega društva nastopajo. Skušnje za proste vaje bodo v nedeljo ob 9. uri na letnem telovadišču Sokola Maribor I. Zdravo!

* Prekrasna je naša ožja domovina! Obiščite njene naravne lepote! Udeležite se »Putnikovega« binkoštnega izleta z luksuznimavtokarom v Logarsko dolino od 28. do 29. maja za le din 120.—. Takojšnje prijave pri Putniku Maribor-Ptuj.

* Gostilno na Frankopanovi ul. 55 je prevzela Gusti Toporiš, od gospe Ahtig, ima prvovrstna vina kakor tudi kuhinjo, abonenti se sprejemajo, se priporoča gostiničarka.

* »GRIC«, sončenje, autocesta, ameriška elektrika.

* Mariborskemu sokolstvu. Meddrštveni odbor bratsko poziva članstvo, da se v čim večjem številu udeležijo koncerta »Jadrana« danes zvečer v Sokolskem domu.

* Slavnostni občni zbor »Jadrana« se vrši jutri ob 19.10. uri v veliki dvorani Narodnega doma.

* Vinotoč Vauptič v Koških, odprt. * Veliko pozornost vzbujajo krasni dobriki letošnje tombole Rdečega križa, ki so razstavljeni v izložbenem oknu tvrke »Weka« na Aleksandrovi cesti. — Ljudje si zlasti ogledujejo krasni štirisežni novi avto, ki tvori glavni dobitek te velike tombolske prireditve, ki bo v nedeljo, 4. junija t. l.

* Opozorilo prebivalstvu. Vsako nedeljo posluje pod okriljem društva »Sola in dome« v knjižnici Pedagoške centrale Koroščeva ul. (Dražavno učiteljsišče) od 10. do 12. ure dopoldne vzgojna svetovalnica, ki nudi po strokovnjakih pomoč pri onih otrocih, kojih vzgoja je iz kakršnega koli vzroka težavna. — Društvo »Sola in dome« v Mariboru.

Pristopajte! Naš Rdeči križ je te dni pričel s pobiranjem članarine za l. 1939. Naj ne bo nikogar, ki bi odklonil smotno podporo temu velevažnemu človekoljubnemu društvu!

* Za nocojšnji koncert Jadrana nabavite si še razpoložljive vstopnice pri Zl. Brišnik. Blagajna bo začela poslovati ob 1/2.20. uri v Sokolskem domu.

Nočna lekarniška služba: Lekarna pri sv. Anehu, Glavni trg, tel. 20-05; Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3, tel. 22-70.

Kino

* Grajski kino. Veliki senzacionalni film »Sužnji zlata (13. mož ob 12 žen). Viktor Staal, Elfi Mayerhofer.

* Kino Esplanade. Od danes izborni češki film prekrasne vsebine »Poročnik Rjepkin«.

* Union kino. Od danes »Heroji z Marne«, največji vojni film. V glavni vlogi znameniti igralec Albert Bassermann.

* Zvočni kino Pobrežje. 20. in 21. V. film žalosti in sreče »Prater«. Magda Schneider, Willy Elbeberger.

Mariborsko gledališče

Sobota, ob 20.: »Hollywood«. Red D. Nedelja, ob 20.: »Upniki na plan«. Zinžane cene. Zadnjič.

Ponedeljek: Zaprt.

Torek ob 20.: »Utopljenca«. Red A. Premiera.

Oni gledališki abonenti, ki so še v zastanku s svojimi abonentskimi obveznostmi, se naprošajo da jih čimprej poravnajo. Z današnjim »Hollywoodom« so dobili vsi abonenti že 20 predstav, zadnji dve pa dobijo v najkrajšem času, ker se sezona zaključuje že okoli 8. junija.

Radio

Nedelja, 21. maja. Ljubljana: 8. Plošče: 8.15 Cerkvna glasba; 9.15 Trio kitar; 10.30 Koncert Radijskega orkestra; 12. Plošče: 13.20 Vokalni in citraski koncert; 17.30 Zabavni spored; 20.30 Vokalni in orkestralni koncert; 22.15 Plošče. Beograd: 12. Narodne melodije; 20.30 Velik koncert Radijskega orkestra; 22.15 Plesna glasba. Sofija: 18. Vreda in plesna glasba; 20.55 Odlomki iz operet. Milano: 21. Alfanova opera »Cyrano de Bergerac«. Praga: 20. Zellerjeva opereta. Bratislava: 21. Vreda glasba, nato prenos egiptanske plesne godbe. Dunaj: 16. »Dunaj se zabava!«; 19.25 Plošče. Toulouse: 20.15 Koncert iz Marselleja; 20.30 Spored ester. Strasbourg: 20.13 Koncert Lily Pois na glasbah.

Ponedeljek, 22. maja Ljubljana: 12. Plošče: 13.20 Koncert Radijskega orkestra; 18.20 Plošče: 20. Koncert komornega tria; 20.45 Citre; 21.15 Radijski orkester; 22.15 Vokalni koncert. Beograd: 17. Koncert Radijskega orkestra; 18.40 Zabavne plošče; 20.30 Večer arji Zlate Gjunjenca; 21.30 Plošče. Sofija: 18. Lahka in plesna glasba; 19.30 Simfonični koncert. Hamburg: 20.30 Arje iz »Aide«. Strasbourg: 20.15 Leharjeve operetne fantazije. London National: 20.15 Beethovnov festival, dir. Toscanini; prenaša tudi Varšava.

Odlična sokolska zmaga v Varšavi

PO TESNEM PORAZU V PARIZU JE JUGOSLOVANSKA SOKOLSKA REPRESENTANCA ZMAGALA V VARŠAVI

V Varšavi je bila mednarodna telovadna tekma med Jugoslavijo in Poljsko. — Naši Sokoli so slavno zmagali s 335 proti 324,57 točkami. Njihova izvajanja so gledalci spremljali z gromkimi aplavzi. Uspeh jugoslovanskih Sokolov bi bil še večji, če bi se Merzlikin ne ponesrečil. V šesteroboju je bil prvi Jugoslovian Gričec s 56,9 točkami, drugi zopet Jugoslovian Forte s 56,65, tretji Poljak Kosman s 56,45, četrti Jugoslovian Budja s 56,05, peti Poljak Wierikowski s 55,95, šesti Jugoslov. Kujundžić s 55,8 točkami. Sledijo še Jugoslovani Pristov, Ivančević in Bela. Merzlikin se je pri tej tekmi ponesrečil. Bil pa je sijalen.

Na bradiji je zmagal Poljak Kosman z 9,55 točkami, drugi je bil Jugoslovian Forte z 9,5 točkami. Na drugo je bil prvi Jugosl. Forte z 9,55, sledita pa Jug. Gričec in Budja z 9,4 točkami. Na tem orodju so zasedli prvih šest mest sami naši tekmovalci. Na konju z ročaj je zmagal Jugoslovian Gričec z 9,7 točkami, drugi je Forte z 9,55, tretji tudi naš tekmovalac Pristov z 9,44 točkami. Na kroglju je zadelo prvo mesto Poljak Kosman z 9,8, drugo Jugoslovian Ivančević z 9,75, tretje tudi Jugosl. Budja z 9,55 točkami. V skoku preko konja vzdolj je bil najboljši Poljak Kosman z 9,55 točkami.

Ves poljski tisk poveličuje zmago naših Sokolov, ki so pokazali izredne olimpijske kvalitete.

Zanimivosti

Grešna ljubezen lorda Byrona in sestre

Usoda se je na nenavaden način poigrala z življenjem velikega angleškega pesnika

Na osnovi avtentičnih virov je napisal slavni Andre Maurois mojstrsko napisano studijo o velikem angleškem pesniku, lordu Byronu in njegovih intimnih odnošajih z lastno sestro Avgusto, hčerjo iz prvega zakona pesnikovega očeta. Bila je pet let starejša od Byrona, na zunaj pa povsem podobna. Živela sta več mesecev v isti hiši, nakar se je Avgusta poročila s polkovnikom Georgom Leighom, sportnikom in strastnim kvartarčem, ki je bil v duševnem pogledu precej omejen.

Byron, ki je imel v družbi angleških dam že celo vrsto donjujanskih pustolovščin za seboj, je l. 1811 odpotoval v Grčijo. Na povratku v London se je seznanil z mlado, zelo nabraženo aristokratko Anabelo Milbanke. Toda dekle ga je odbilo, čeprav je njegova romantična pojava in pesniška slava napravila globok vtis nanjo. Byron, nevajen kočaric, ji je nehal dvoriti in se zatekel k sestri Avgusti, živahni in šaljivi dami.

Avgusta je od prvega dne občutila neko čudno, nezavestno ugodje do brata. Ostala je vse leto v Londonu, v vročih poletnih dneh sta se nemoteno vdajala grešni ljubezni. Ko se je Avgusta v septembru vrnila k otrokom in možu v Newmarket, je bila v drugem stanju. Dne 15. aprila naslednjega leta je prišlo na svet dekletce, ki je dobilo pri krstu ime Medora. Byron je ponosen prihitel k sestri in izplačal zadolženemu soprogu tri tisoč funtov šterlingov...

Poslej je Avgusta sama silila Byrona, naj si poišče ženo. Tri leta kasneje se je pesnik res poročil z Anabelo Milbanke, ki ga je bila prej odbila. Po medenih tednih se je mladi par ustavil pri Avgusti v Newmarketu. Obe ženi sta postali veliki prijateljici. Anabela ni vedela, da je Avgusta Byronova skrivna priležnica... Byron je bil v sestri tako zaljubljen, da se je vdal alkoholu, samo da bi krotil svoje grešne strasti.

Dne 10. januarja 1816. je rodila Anabela hčerko, pesnik si je pa želel sina. Dete so krstili za Ado Avgusto. Prijateljstvo med ženama je postajalo zmerom priručnejše. Byron je napravil oporoko, postavil sestro Avgusto za glavnega dediča, na kar je zaslepljena Anabela pristala...

Toda razdor ni bil več daleč. Anabela je kmalu po porodu odpotovala k staršem, ki so ji prepovedali nadaljnje obveščanje z pesnikom. Polagoma je prevarana žena zvedela resnico, nastopilo je ljubosumnje in kmalu nato je bila ločitev zakona potrjena.

Byron je spet šel na pot. „Bil sem neumen, da sem se oženil, pa tudi ti, da si se poročila. Lahko bi živela srečna, če bi ostala sama. Nikdar nisem nikogar tako ljubil kakor tebe!“ je pisal sestri v času, ko so nastala njegova največja dela, ki so mu prinesla slavo. Avgusta je kasneje priznala Anabeli svoje intimne odnošaje z Byronom.

Na povratku je Byron sestro in njene otroke spet potrdil za edine naslednike svojega premoženja. Naj-

starejši sin Avguste je postal lord, njega je tudi Anabela postavila za dediča... Po Byronovi smrti se je Anabela posvetila dobrotinim uslugam. „Zmerom sem ljubila Avgusto, in tudi zdaj jo še ljubim!“ je dejala še kot stara dama, katere zadnja leta življenja so bila zelo žalostna. Njena hči Ada Avgusta se je poročila z lordom Lovelacom, a je umrla še zelo mlada. Anabela je zatisnila oči l. 1860.

Tudi usoda Medore, deteta grešne ljubezni Byronove in njegove sestre,

je bila žalostna. Ko ji je bilo 16 let, se je spetala s svakom, možem starejše polsestre. Rodilo se je dete, ki je kmalu po porodu umrlo. Medora je pobegnila na Francosko, svak ji je sledil. Tu se je rodilo njima še eno dete. Po naključju je Medora zvedela za tajno svojega rojstva in hotela je potomstvo slavnega očeta izkoristiti. Končno je imela ljubezensko razmerje z nekim častnikom. Živela je na vasi kot kmetica in umrla je kakor njen oče, v 36. letu starosti...

Srečni otok, ki ne pozna davkov, ne avtomobilov

Južnozahodno od Cherbourga leži v Kanalskem otočju tudi Sark. Bujno zelenje in sončno podnebje oblika komaj šest kilometrov dolg in 1800 m širok otok, kjer je avtomobilizem prepovedan, ni ne davkov ne vojaške službe. Enkrat v letu se sestane »parlament«, ki mu načeljuje ženska.

Na več sto metrov visokih skalah, ki se dvigajo iz penečega morja, so iskali že stari Normani zavetišče. Danes ima otok nekaj nad 520 ljudi, nad polovico teh je žensk. Otočani ljubosumno zavra-

čajo vsako novotarijo. L. 1226. je Henrik III. dal otoku avtonomijo. Poglavar je samo formalno podanik angleškega kralja. Otočani plačajo složno učitelja in grobarja, na vsakega poindca odpade 80 frankov na leto. Država dobiva dohodke od carin, tako za kabarete, od psov in turistov, ki v obilni meri posejajo otok, en sam paradiz z lepimi normanskimi hiškami.

Ko je bil l. 1914 ves svet v ognju, se prebivalci Sarka niti zmenili niso za vojno. Čemu tudi, pri njih ni bilo mobiliza-

cije. Za prestopke izberejo med seboj sodnika in ta odloči, navadno ob lepem vremenu na polju ali pa pri starem drevesnem štoru, o višini denarne kazni... Tučci, ki prihajajo na otok, se lahko porazgovore s prebivalci le v zastareli francoski hiši. Ljudje nimajo nobenega avtomobila in za turiste je največja privlačnost, da se lahko prepričajo o srednjeveški državi, katere poglavar obdružuje z ostalimi zemljo, na licu mesta in ne iz zrodovinskih knjig...

Pomladna setev žita z letali v Sibiriji

Vrednost letala kot prometnega sredstva je danes brez dvoma zelo velika. Daljave so postale bližje, odročna mesta kakor n. pr. Samarkand ali Taškent so dosegljiva danes že v dveh dneh, prej je bilo treba prav toliko mesecev. Prehrano, stroje in druge potrebščine prenesajo letala na Novi Gvineji v polurnem letu preko 3000 m visokih gor do zlatih polj, kjer so prej potrebovali oslihi nad teden dni. V Kanadi in na Aljaski dovažajo letala hrano v oddaljene vasi sredi snega in ledu, vračajo se k kozuhovino. Iz kalifornijskih mest prevažajo letala v nakrajšem času južno sadje, cvetje in zelenjavo na trge ameriškega vzhoda. L.

1932. do 1934. je samo ena letalska proga spravila 200.000 sveže zaklanih kokoši, rac in gosi na tržišča. Neredki gostje letalskih transportov so kobilice, opice, aligatorji in čebelnice matice.

V Rusiji je dobilo letalo še posebno človekoljubno nalogo. Uporabljajo ga za setev velikanskih polj v Sibiriji. Samo l. 1933. so Rusi posejali s pomočjo letal 138.000 ha plodne zemlje. V eni sami uri lahko poseje letalo 20 ha oranice, povprečno, ki jo traktor niti v 10 urah ne zmore.

Tudi seme smrek in jelk sejejo s pomočjo letal. V januarju in februarju se ta dvigajo v zrak in trošijo semena na

sneg. Žito in travnata semena sejejo pomladni kar v sneg. Ko se ta stopi, leže zrno v zemljo in vzklaj. Kadar se pojavijo kobilice ali komarji, se dvignejo letala v zrak in trošijo strupeni plin nad pokrajino. Letala uporabljajo tudi kot izvidniške patrolje pri gozdnih požarih, v nevarnosti, da preti slana, trošijo meglo, ki preprečuje, da bi strupena rosa legla na zemljo.

Zdaj, ko naša ozemlja že nastavlja klasje, bo postalo v Sibiriji živahno. Moderna setev gre h kraju, in sprti kakor se pomika snežna meja raztopljene snega proti severu, lega v zemljo žitno seme. Dva pasova, beli snežni in zeleni žita si sledita korak za korakom, dokler ne bodo po kratkotrajnem sibirskem poletju veliki traktorji poželi velikanske ploskve zlatorumenega žitnega morja.

Kristalno čudo na svetovni razstavi

Švedska steklarna Orrefors je znana po umetniških izdelkih. Da dokaže svoje sposobnosti, je tvornica izdelala ogromno fontano iz stekla, težko 6 ton, ki jo bodo postavili ob vходу na razstavnih prostor, blizu velikega jezera.

Za drevo so porabili sedem ton stekla. Grajeno je iz belega kristala in predstavlja korajno zrnje, pri čemer so vstavili 250 kosov surove sekanih kristalnih plošč. Vsaka teh plošč je 5 cm debela in meri

najmanj 45 cm v premeru. Stekljeni izdelek je tu in tam posut z rdečimi, zelenimi in rubinskimi biseri, kar naj simbolično prikazuje bilke ter živali iz morja. Fontano bodo razstavili s šumečim vodo-padom, ki bo brizgal nanjo. Ponoči se bo nudil obiskovalcem prekrasen prizor. Stekljena fontana je delo umetnika Lindstranda, ki je s svojo umetnino že odpočeval v Ameriko, da jo postavi na določeno mesto.

Meh za smeh

Bassompierre je postal za vlade Henrika IV. francoski poslanik v Madridu. V svojem poročilu o sprejemu na dvoru je poročal:

„...jaz sem pa jezdil najmanjšo mulo sveta.“

— No, to je moralo pa res biti interesantno! Največji osel na najmanjši muli je dejal kralj.

— Bil sem samo zastopnik njegovega volčanstva, se je hladno in kratko odrezal poslanik.

Znameniti berlinski psihiater je imel nekoč za pacienta uboga norčaka, ki je trdil, da je Ludovik XVI. Tovariš se je pozanimal, kako napreduje zdravljenje.

— Presenečen sem zaradi naglega napredka, je dejal zdravnik, od včeraj trdi možak, da je samo še Ludovik X.

Brodolomca sta se rešila na otok. Prvi dé:

— Pogledaj no, tam prihaja angleška ladja, da naju reši.

Drugi: — Ah, kaj, angleška kuhinja mi ne prija. Počakajva raje na francosko ladjo!

— Pri nas, v kaznišnici, opravlja vsak kaznjence tisti posel, ki ga je imel zunaj. Kaj ste bili vi?

— Trgovski potnik, prosim!

Gospodična Zdenka je pri klavirski uri stalno raztresena. Mladi instruktor se vzmerni in reče:

— Gospodična, moram govoriti z vaso materjo. Tako ne sme več iti dalje.

Zdenka se namrdne in dé:

— Ali, gospod, saj nimam niti šestnajst let...

Pokopališče cesarskih kočij na Dunaju

Nekaj utrinkov iz nekdanje habsburške prestolnice ob plavi Donavi

Dunaj, stara habsburška prestolnica, se je odel v pisani venec cvetočih kostanjev. Kostanji Dunaja — nemška narava. Španska šola za jezdece je tu, cesarska krona, ki je nekdanj vladala nad Italijo, Provanso, Tunisom, Marokom, Baleari, Jeruzalemom, Antiohijo, Kilkijo, Ciprom, Malto, Anglijo, Sardinijo in Ogrsko... Gradovi in cerkve 21 okrajev Dunaja leže kakor golobje v gnezdih. Nič dramatičnega, čeprav so nekdanj hrumele tod divje čete azijskih narodov.

Pol stoletja so zidali Schönbrunn. Dve sto metrov je dolg, ima 1500 prostorov, avstrijski Versailles je to. Krasen park. Sobe so tipično mednarodno dekorirane. Zrcalna dvorana, kitajski polirani saloni in gobelini. Blesteči prostori, ki so že pred stoletji stali milijone. Dvorane, ki so reprezentirale svetovno zgodovino, ne pa ljudi in življenje. Zrak diši tu po srednjem veku, nazadnjaški nazori Franca Jožefa, tragedije Maksimilijana, Rudolfa in Elizabete silijo iz kotov. Krasen je muzej stare monarhije, prav kakor je tudi Versailles lep spomin na absolutistično Francijo,

Stara jahalnica v gradu je izpremenjena v skladišče cesarskih kočij. Tu je pravo pokopališče habsburških voz. V sredini stoji kromanska kočija Karla VI. Izdelana je bila v Madridu, je polna zlatih okovov in obšita z mehkiimi, svilenimi oblogami. Osem prekrasnih belcev jo je vlekel, šopi dragocen. novejega perja so jim krasiili glave... Kočija ima obliko krone in je okovana z rubinskimi reliefi.

Tu so še drugi vozovi, pogrebne kočije cesarjev, otroški vozički, zibelka Marije Terezije in kočija Franca Jožefa. Ta spada sicer v dobo, ko so hupali je avtomobili po ulicah, pa je vendar prastare oblike. Le kolesa so obložena z gumijem in vstavljene so jeklene vzmeti.

Tik za Schönbrunnom je zrastel moderni Dunaj. Tam leže poleti stotisoči na obalah Donave, uganja mladina nogomet. Tam je sportni Dunaj, kjer je na stadionu prostora za 60.000 gledalcev, pa središče delavstva...

To je nekdanja socialistična trdnjava, kjer so postavili 45.000 novih stanovanj, mogočne kasarne nekdanje kolektivne

ideologije. Tu stanuje vsak deseti meščan dvamilijonskega mesta. Prej je imel Dunaj poleg Londona najslabše stanovanjske prilike, zdaj ima najboljšje v Evropi... Temelji ene takih proletarskih palač zavzemajo 156.000 m². Tri četrtine tega so vrtovi in igrišča. V enem bloku palač je 1400 stanovanj s 5000 ljudmi! Vsak tak blok ima dve otroški igrišči, centralne pralnice, 62 ločenih pralnic, dve kopališči s kadmi in tušem, zobno kliniko, pošto, knjižnico, lekarno, posvetovalnico za matere in 25 obratov. Gigantska, moderna palača, v njej srednje veliko mesto, takšen je Dunaj, ki so ga bili ustvarili socialisti.

Med kronami, ki leže v državni zakladnici, je skrbno zaklenjena ona Rudolfa Habsburškega. Staro so predalali leta 1602. Ni lepa, prebogata je, da bi bila pripukna.

Na Dunaju cveto spet kostanji... In mimo teče Donava, veletok, ki je videl tu drugačo slavo. Le konica svetošćanske katedrale molí še zmerom ostro k nebu, kakor v nekdanjih, starih časih habsburške moči in slave...

Zenski kolitek

Bodimo nekoliko bolj obzirne

PREKOMERNO OTIPAVANJE JESTVIN NA TRGU — BREZOBZIRNOST NEKATERIH GOSPODINJ

Ce postopa človek po živilskem trgu kot opazovalec, vidi marsikaj, česar se pa nakupovalke menda niti ne zavedajo, sicer ne bi postale tako.

Z veliko skrbjo in naporom je povezano življenje naše kmetice. Ze kmalu po polnoči se dvigne s svojega ležišča in opravi razna hišna dela, da je lahko že v zgodnjih jutranjih urah s svojo robo na trgu. Nemirno stoji uro za uro za prodajalno mizo, a njene misli so že doma pri delu, ali pa preračunavajo, koliko bo izkupička. Mnoge mestne gospodinje pa mislijo, da je kmetica nalašč radi njih ustvarjeno bitje, ki se mora zadovoljiti z vsako besedo in vsakim postopkom. Koliko je gospodinji, ki obletijo vsak dan vse mize, pretresejo vsa jajca, nazadnje pa kupijo dva komada in ju hočejo imeti skoraj zastoni. Kmetica pa mora biti tiho, če ne, sliši še par prav neprijetnih opazk. Se bolj ubogoe so pa one kmetice, ki prodajajo smetano, maslo, sir, mleko, zelenjavo

in sadje. Večnemu otipavanju ni ne konca ne kraja. Skoraj vsaka gospodinja prime maslo v roko, ga obvoha, potegne po njem z nohtom in ga poskuša. Sedaj imajo sicer kmetice pri maslu nožičke, a tudi to je nehigienično, če ga vtiakne gospodinja v usta. Sploh pa je to poskušanje brezobzirno, ker če bi od polkislega komada poskusilo to gospodinjo, ima vendar prodajalka pri tem že znatno škodo. Isto se godi pri smetani in mleku, ki ga gospodinje vliivajo na dlan.

Obupno je tudi otipavanje sadja. Vsak odtisec na sadu se pozna in po preteku 2—3 ur sad nima več prejšnje vrednosti, in kmetica mora popustiti v ceni, čeprav je odnesla od doma prvotno robo.

Slabo in brezobzirno postopanje s prodajalko na trgu ne kaže plemenitega značaja. Pred prodajalko na trgu moramo imeti prav tako lep nastop, kakor če stopimo v katero koli trgovino.

Praktično urejeno stanovanje

MAJHNO, UDOBNO IN CENENO STANOVANJE MLADOPOROČENCEV

Ako se poročita dva premožna mlada človeka, si z ureditvijo stanovanja ne delata prevelikih preglavic. Drugeče pa je z mladimi ljudmi, ki prično svoj novi dom ustvarjati tako rekoč iz nič in jim je mesečni dohodek edina dota.

Prva in glavna skrb mladoporočencev je, da si nabavita stanovanje in temu primerno pohištvo. To sta pa dva velika izdatka, prvič radi tega, ker je pohištvo in stanovanje drago, drugič pa, ker so mladi ljudje pogosto zelo nerodni. V svoji nekoliko prebujni fantaziji si ustvarijo vse mogoče načrte, ki jih potem skušajo uresničevati. Seveda, stanovanje mora imeti celo vrsto sob in cela vrsta sob zahteva celo vrsto pohištva. Da so pa večsobna stanovanja jako draga, to vemo vsi. Taka dva mlada človeka pa še čez par mesecev spoznata, da sta letala previsoko.

Cemu načenjati življenje preko svojih razmer, ko je odповodovanje potem tako težko. Mladim zakoncem, ki so odvisni od svojih mesečnih prejemkov, popolnoma zadostuje, vsaj prva leta, enosobno

stanovanje s pritliklinami. Tu bo mogoče poskočila kakšna mlada gospa, češ, saj vendar ne morem imeti spalnice, sprejemnice, jedilnice itd. v enem in istem prostoru. O, pa še kako lahko! Koliko vidimo danes okusnih sob, ki prekašajo marsikatero sprejemnico, in vendar so obenem spalnice in jedilnice. Ko stopimo v tako sobo, zagledamo v njej široko mizo z udobnimi stoli, ozalni kauč, ki ima na eni strani predalnik, na drugi knjižno polico, veliko tridelno omaro, moderno stojalo za cvetice ter običajno nižjo omarico za vsakovrstne drobničarje. Zvečer spremenimo to sobo v prav okusno spalnico. V nekaj trenutkih izpremenimo kauč v dve udobni postelji. Pri knjižni polici in predalniku se da stranska plošev izvleči in z njo vred se izvleče tudi mreža pod kaučem. Kauč se razširi toliko, kolikor so široke blazine za hrbet in tako dobimo dve ležišči. Res, da je tako pohištvo nekoliko dražje od navadnega, toda s prihrankom na stanarini se naglo izplača.

Ce dobiš nepričakovanega gosta...

Zgodi se, da tvoj mož ali sin sreča v mestu dobrega prijatelja ali znanca. Da mu izkaže svojo prijaznost ali naklonjenost, ga povabi na kosilo. Ti o tem seveda nisi nič vedela. Nenadoma stoji gost pred teboj in to tik pred kosilom. Kaj sedaj? Izgubila boš glavo, seveda. Čemu? Tvoj, četudi nepričakovani gost, živi v več ali manj sličnih razmerah kakor ti, in tudi doma ne sedi vedno za kraljevske pognrniwe mizo. Zato mu nikar ne pokaži zmedenega in neprilaznega lica, ko slišiš, da bo ostal pri kosilu.

ne prični tekati zbegano sem in tja ter klicati moža v kuhinjo, temveč se napravi, kakor da si takih nepričakovanih obiskov popolnoma navajena. Kosilo si gotovo skuhala, saj družina tudi ne živi od zraka. Temu kosilu dal sedaj samo nekoliko zunanjega sijaja. Na mizo daj svež prt, pribor pravilno razvrsti, k vsakemu prtičku položi drobno cvetko, če je nimaš, pa nič. Juha, mogoče meso in prikuhe so kuhane. To kosilo lahko na hitro roko razširiš. Običajnemu kosilu dodaj kozarec vkuhanega kompota, sveže

Ta nesrečna ljubezni

P. N.—n.

Tovariš Gojmir je prišel s počitnic, kot jaz. Ves žalosten je in obupan in zdi se mi, da bo danes ali jutri skočil z dravske brvi v globino, ali si nataknil zanko okrog vratu.

Kaj, če bi mi tovariš Gojmir povedal, kaj ga je tako potrljo in ga še zdaj tare?

Težko je zvedeti take stvari, toda tovariš Gojmir pove, ker mislim, da mi zaupa:

»Pa kaj! Saj veš, vsak teden mi je pisala. Lepo je bilo za počitnice, a samo kratek čas. Potem pa se privleče od nekod neki narednik... pa je konec vsega...«

Kaj bi vse izblebetal, kajne, Gojmir!

»Res je hudo s takimi ljubezenskimi stvarmi.« mi pravim, da bi ga potolažil; »pa kdo bi jih presojal tako resno. Ti si se zaljubil ne? Nesrečno zaljubljen, kakor se pravi. Sanjal si o idealni ljubezni? O idealni ženi. Kje jih pa imaš, povej?! Sanjal si, zdaj, pa je konec sanj... Tudi jaz

sem nekoč sanjal. Pa pride tak hudič kot pri tebi, pa je amen! Sicer tudi zdaj sanjam. Pa ne zaradi ljubezni, zaradi sanj! — Čudno... a prav,« je zmignil Gojmir z rameni in strmel prede.

»Čudno. Saj vem, dobro vem, kako si predstavljal idealno žensko... Pa to so res sanje, samo sanje. Kaj pa misliš, da je ženska drugače, kot rožal? Kot roža, pravim! Ko se ji vzljubi, pusti, da srka čebela medu, kolikor hoče, ko pa ne, je vse zastoni. Poleg tega pa pusti nase še čmrle in vsega hudiča; kaj ne?«

Gojmir je gledal sredjo prede in mislil, mislil.

»Glej, poslušaj! sem nadaljeval, ko sem videl, da sem govoril zastoni. Prav zdaj med temi počitnicami je bilo. Saj se zgodi med počitnicami mnogo podobnih primerov. Marica je hodila na vaje. Vsak večer. Tudi jaz naj pridem. In potem sem jo spremljal vse do praga. Poslavljam se. Poda mi roko, pa je ne spustil. Ona vleče k sebi, jaz pa proč. Jaz sem bil močnejši, najbrž ker je ona hotela tako, in potem... Saj veš, kaj je bilo potem!

Ce bi imel kitaro, bi izgledal v zimskem večeru, pod široko nasmejanim mesecem, kot kak trubadur. Brez vsake hude misli sem jo spremljal, kakor da bi šel s tabo v Kamunic ali kamor koli; in ker je ona hotela drugače, je drugače bilo. Prvič je bilo, pa sem že mislil, da bo idealna žena. Drugi dan je bila veselica, pa sem hotel imeti idealen večer. Pa ni bilo ne idealnega večera ne idealne Marice.«

Tovariš je potegnul ustnice nekoliko na smeh, kakor da bi se zbudil iz spanja in zagledal pred sabo idealno Marico. Res, strašno ga je zdelala ta prokleta ljubezni. Kaj naj mu še povem?

sadje, košček sira, nato pa še skuhaj dobre črne kave.

Tvoj gost se bo ob taki postrežbi počutil naravnost počaščenega, ti pa nisi imela skoraj nič več dela, niti zamude, le pomivanja bo nekoliko več. Ako pošleš otroka ali svojo gospodinjko pomočnico so steklenico vina; bo to kosilo še povzdignilo, a to je seveda odvisno od tvojih gmotnih razmer.

Torej, mikar se ne ustraši, če dobiš nepričakovanega gosta, ko si pa lahko na kaj enostaven način pomagáš.

Ali znaš zaklati in pripraviti kokoš...

Pri nekaterih hišah je klanje perutnine prav veliko vprašanje. Gospodinja bi za nič na svetu ne položila noža na kokošji vrat. Zato v mnogih hišah opravljajo to delo možje. — Vendar poznam tudi mnogo mož, ki ne morejo zaklati piščanca. V tem slučaju nadleguje gospodinja sosedo ali pa kupuje zaklano perutnino, ki pa je seveda precej dražja. Nekatere gospodinje pa s pravim junaštvom opravijo ta posel in si pri tem najbrže mislijo: kar mora biti, to mora biti. In prav je tako.

Zivali privzdigni peroti, jih strni čez hrbet in trdno drži v levi roki. Nato primi piščanca za glavo in mu jo zavilaj nazaj, da jo primeš z levo roko: V desno roko vzami oster nož ter napravi na vratu, pod ušesom ostro zarezo. Če držiš žival za glavo navzdol, ji bo kri odtokla, ne da bi okrvavila perje; pri tem lahko prestrežeš kri v podstavljeno skledo. Ako shranjuješ kurje perje, tedaj skubi suhemu piščancu mehko perje, a pazi, da mu ne raniš kože. Potegni naglo in v manjših šopih. Če perja ne misliš hraniti, potem pomoči kokoš takoj v mrzlo vodo, da se ohladi. Potem jo položi v veliko skledo in polji z vrelo vodo. Potem jo položi v veliko skledo. V kropu ga parkar obrni, da se ves popari, nakar ga oskubi na mizi. Oskubljeni perutnini odreži najprej spodnji kljun, iz-

Neredna stolica



upliva na vas organizem. Dobro sredstvo za odvajati, ki zanesljivo deluje in ima prijazen okus, je DARMOL.

bodi oči, snemi roženi zgornji kljun, prereži zgornjo kožico na gošči in vzami predvidno vemo goščo, požiralnik in dušnik. Odreži še čipke sredi perutnic in kepico nad repom. Prereži spodaj pod repom kožo počez, pazi pa, da ne prerežeš črevo. Nato vzemi iz trbušne votline čreva, želodec, jetra in srce. Pri jetrih pazi, da predvidno odstraniš žolce. Želodec prereži na mesnati strani in mu olupj notranjo kožico. Noge odstrani pri kolenu, olupj zunanjo kožo in snami krepilce. Izreži še črevo pod repom in vtakni kolena v odprlino, skozi katero si potegnula črevo. Tako pripravljeno kuretino pusti počivati vsaj 24 ur. Poleti seveda le na prav hladnem prostoru. Osnaženo kokoš obesi z glavo navzdol.

Daruite za azilni sklad PRL



Pomagaj svojemu otroku, da ohrani kolikor mogoče dolgo prve zobe!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Kuhinja

Teletina kot tonina. 1 kg teletine od stegna potolci z lesenim kladivom; da dobiš velik, tanek zrezek. Natri ga na vrhnji strani z malo solitra in ga nasoli na obeh straneh. Namaži ga s sekanico od dveh sardel, ene sardine, enega jajca, sesekljane peteršilja, žlice parmezana in žlice drobin. Zvij tesno zrezek, tako da bo nadev na notranji strani; potem pogostito dobro z vrvice in zavij še v čedno krpico ter ponovno poveži. Kuhaj to klobaso eno in pol ure v slani vodi, kateri si dodala malo vinskega kisa, čebule, dva lovorjeva lista, korenino peteršilja, na listke zrezan koren ter malo celega popra. Ponarejena tonina naj se ohladi v tej juhi, potem jo razvij, zreži na listke, položi na podolgovat krožnik in oblij z majonezo. Okrasi jo s kislimi kumaricami, peso in solato.

Pomarančne rezine. Umešaj dobro 3 rumenjake in 1 celo jajce, prideni 10 dkg stopljenega premege masla, 10 dkg sladkorja, ki ga odrgni od pomarauc, 7 dkg zmletih mandeljnov in 10 dkg moka. Testo razprostri po namazanem pekaču, pomazi ga povrhu z razpencim jajcem in posipaj s sladkorjem in mandeljni ter peci v ne prevroči pečici. Ko je pečeno, zreži na pravokotnike in namaži vsakega drugega s sledečim nadevom: Zvrhani žlic marelčne meze prideni sok treh pomaranč in 3 beljake ter mešaj tako dolgo, da se zgosti. Potem stisni po eno prazno in eno namazano rezino skupaj.

Poljubki. Nastrgaj ploščico čokolade, dodaj 7 dkg sladkorja, 6 dkg zmletih orehrov, pol beljaka ter sok ene limone; vse dobro zmešaj in napravi iz tega krogljice ali kakke druge oblike, ki jih povajaj v kristalnem sladkorju in jih ne peči, marveč jih samo suši na zraku.

Mariuirane ribe. Kakršno koli ribo narežemo na koščke, ki jih osolimo, povajamo v omaki ter spечemo na vročem olju. Ohlajene zložimo v skledo, dodamo nekoliko narezane čebule, limonovih rezin in celega popra. Nato jih polujemo po vrhu z oljem in kisom, skledo pokrijemo in postavimo na hladno.

Praktični nasveti

Kuļjge obvaruješ mrdca, če daš v omare kjer jih hraniš krpico namočeno v terpentinovo olje. Duh olja prežene živalce. Seveda moráš krpico večkrat nanovo obliiti, ker se olje izdiši.

Kako se spravi klošč iz kože. Prav neprijetno je ako se pri delu na travniku ali pri sedenju v travi zaleze klošč v kožo. Ni ga mogoče spraviti iz nje in če ga odrgamo, zateče rana in povzroča neprijetne bolečine. Klošča ali klopa pa zelo lahko odstraniš, ako pokapaš dotični del kože, kjer se je zaril, parkrat z žganjem ali s kolonjsko vodo. Klošč se opiše in prav lahko ga izvlečeš iz kože.

Kožuvinno (mufe, boe itd.) lahko ohraniš mnogo let, če z njo pravilno ravnáš. Poleti jo moraš varovati moljev, ki jim je kožuh najljubše bivalječe. Zato jo večkrat preglej in prezračuj, toda nikdar ne na soncu; tudi je ne smeš nositi na soncu; en sončni dan kožuvinno bolj škoduje, kakor noša čez celo zimo.

Uporaba krompirja mesto mila. Malokomu bo znana poraba krompirja mesto mila za snazenje perila itd. Krompir se skuha na pol, tako da v roki ne razpade. S takim krompirjem se drgne tako kakor z milom. Krompir naredi perilo veliko bolj čedno in bolj belo nego milo. Rute in tkanine, posebno svilene, ki so barvane s slabimi barvami, je boljše s krompirjem snaziti, ker ta ne razje ne tkanine, ne barve.

Limone in pomaranče so ohranilo dolgo sveže in sočne, ako jih omočimo v vinskem cvetu, v katerega smo dali nekoliko belega voska. Tanka prevlaka jih obvaruje pred gnilobo in plesnobo.

Madeži od piva. Pivo povzroča zlasti na svetlem blagih madežih. Če je blago sušeno se dajo taki madeži izprati in sicer dokler so sveži, s čisto vodo, drugče z benzinom.

Naša vas

Kako naj vnovči kmet svoje delo?

Kmeto gospodarstvo je zašlo v težak položaj — Rešiti ga more racionalna proizvodnja in združništvo

Gospodarska kriza, ki je zajela v zadnjih desetih letih naše gospodarstvo, ni prizanesla našemu kmetu, ki je pred kakimi desetimi leti še vnovčeval svoje pridelke, čeprav ne tako ugodno, kot si je želel. Z gospodarsko krizo pa je začela rasti skrb: kako vnovčiti pridelke?

Naši trgi niso nikoli imeli toliko odjemalcev, ki bi mogli pokupiti vse kmetijske pridelke. Za obdelavo zemlje pa so potrebni precejšnji stroški, ki jih naš slovenski kmet ni več zmogel ter se je tako začel zadolževati. Zadolžitve je ogromna. Zaradi začasnih uredb raznih vlad je izgubil kmet sleherni zaupanje in ni mogel dobiti več potrebnega kredita, proizvodnja je začela naglo padati in se kakovostno slabšati. Na ta način smo izgubili mnogo odjemalcev, ker je tužna nudila približno enako drage in kakovostno celo boljše pridelke. Kmet se je znašel v brezupnem položaju, iz katerega ni videl izhoda.

Prej kot poiščemo načine, kako vnovčiti naše kmetijske pridelke, moramo ugotoviti, kateri kmetijski pridelki bi prišli v poštev. Razumljivo je, da žita, ki ga mora Slovenija uvažati, ne bomo izvažali. Glavni izvozni produkti našega kmeta so: žitina, mleko in mlečni izdelki, vino, grozdje, sadje, zelenjava, krompir in les. Kakovost teh pridelkov pa je v zadnjih letih jako pادا.

Žitina, najvažnejši izvozni predmet našega kmeta, je danes po kakovosti slaba. Redka so pitana govoda, ki bi odgovarjala zahtevam tujine. Enako je s prašiči. Mlekarstvo še daleč ne odgovarja vsem zahtevam, ki jih danes stavlja tujina; enako je z vinom, grozdiem, sadjem in zelenjavo. Krompir, ki se je nekoč odlikoval po svojem okusu in kakovosti, se je v marsičem poslabšal. Dobili smo nove, tuje sorte, ki so kakovostno slabše od domačega. Tako vidimo, da vsi izvozni predmeti našega kmeta ne odgovarjajo zahtevam svetovnega trga.

Predpogoj za vnovčevanje kmetijskih pridelkov je izboljšanje v kakovosti.

Druga zahteva je sistematična organizacija izvoza kmetijskih pridelkov v okviru združništva kot na pr. v Danski. Razne kmetijske in združne organizacije so se pričele v zadnjem času resno baviti z mislijo, kako organizirati naš izvoz kmetijskih pridelkov. Žal, da merodajni krogi nimajo potrebnega razumevanja, da bi akcijo podprli.

Nastane vprašanje, kako organizirati izvoz? Bil bi naj organiziran v okviru združništva, katero edino nam more

jamčiti, da bo služila organizacija res svojemu namenu. Za izvoz žitine se naj ustanovi zadruga, ki naj odpravi prekupčevanje z živino, od česar imajo škodo samo kmetje. Pitano govodo in prašiče, ki bi odgovarjali zahtevam trga, naj bi izvažala žive; vso ostalo žitino pa bi zaklala in jo nato v ta namen ustanovljenih tovarnah predelala, in prodajala kot mesne izdelke. Dosedanji obrtni zakon, ki prepoveduje ustanavljanje združnih veleklavnj in tovarn za mesne izdelke, se naj spremenil v korist kmeta. Država mora imeti v vidiku koristi onega sloja, ki je številnejši in šibkejši, ne pa nekaj bogatinov, katerih edini namen je služiti lastnemu žepu.

Mlekarškim združenjem se naj z denarnimi sredstvi omogoči nabava novih modernih mlekarških strojev, ki bodo proizvajali izdelke, kateri bodo odgovarjali svetovnemu trgu. Kjer pa mlekarški zadrugi ni, pa je dolžnost merodajnih krogov, da omogočijo njih ustanovitev.

O vnovčevanju vina, grozdja in sadja pa bajejo kmetje ob severni meji trd boji. Treba bi bilo ustanoviti denarno dovolj močne vinarske in sadjarske zadruga, ki

bi proizvodnjo vina in sadja tipizirale, da bi iz izdelke res lahko vnovčili.

Tudi zelenjava, ki se vse pre malo prideluje, je lahko važen izvojni predmet. Združništvo bi našlo dovolj načinov za njeno proizvodnjo. Za zelenjavo imamo ugodno zemljo, žal pa ji posvečamo pre malo pažnje. Racionalno pridelovanje zelenjave bi lahko bilo važen dohodek našega gospodarstva. — Tudi pri jajcih bi se dosegli s pomočjo združnega vnovčevanja lepi uspehi.

Pozabiti pa ne smemo na les, ki je najvažnejši izvojni predmet Slovenije. Gozdarstvo je treba dvigniti. Tudi izvoz bi lahko organizirali v okviru zadrug. Res, da je trgovanje z lesom tveganje, vendar kdor z njim ne špekulira, še zdaleka ne bo utrpel tiste izgube, kot jo ima danes slovenski kmet, ki mora prodajati les pod ceno. Gotovo pa je, da bodo morale biti lesne zadruga, prav tako kot vse izvozne zadruga, gospodarsko močne, da bodo mogle izpolnjevati svoj namen.

V obliki združnega vnovčevanja bi imel slovenski kmet za svoje proizvode zagotovljeno ceno, ki bi odgovarjala njegovemu trudu in delu!

Brezposelnim agronomom dajte dela!

V sorazmerju do našega poljedelskega prebivalstva imamo pri nas pre malo onega inteligentnega sloja, ki bi kmetu direktno — doma na njegovem posestvu — pomagal ter ga poučil, da bi naš kmet z večjo racionalnostjo in z večjim uspehom izrabil zemljo, spravljal pridelke ter dvignil poljedelsko produkcijo na višjo in plodonosnejšo stopnjo. Istočasno je na drugi strani precej mlajših brezposelnih agronomov, ki ne morejo produktivno uveljaviti svojih mladih svežih sil. Kvarno je tudi, da morajo mladi agronomi delati po 20 mesecev in še več docela brezplačno kot volonterji na raznih sadjarskih zavodih. S takim neplačanim delom se samo ubija idealizem mladega človeka. Ker se mora iz dneva v dan boriti s svojim gnetnim položajem, mu postane agronomski poklic samo lestevica do položaja v družbi.

Nujno potrebno bi torej bilo, da bi naše samoupravne oblasti, kakor banovine in občine, omogočile agronomom delovanje na podeželju. Mladim močernim bi morale zagotoviti gnetni položaj, da bi se lahko docela posvetile delu.

Na podeželju se danes marsikaj zelo

neracionalno prideluje. Vzemimo samo primer molže. Na posestvu, ki ga vodi znani mariborski poljedelski strokovnjak, je namolza dekla dnevno od prve krave 6 litrov mleka od druge 9 litrov mleka. Nato je štirimajst dni molzel kravi strokovnjak, ki je namolzel od prve krave 8 litrov dnevno in od druge 13 litrov. V prvem primeru je bilo v mleku 3 in pol odstotkov maščobe, v drugem pa 4%. Primer kaže nazorno, kako ostanejo zaradi pomanjkanja znanja kmetijske produkcije sile neizrabljene. — Kmetje nadalje uničujejo gotove žuželke, ki so pa v bistvu koristne. Tako je to pomlad neki kmet uničeval pikapolonice na zelju. Ni pa vedel, da so prišle pikapolonice prav zato na zelje, da so uničevale uši.

Iz obeli navedenih primerov vidimo nazorno, da bo treba resno začeti s smotnim delom, kar se tiče izobrazbe podeželskega prebivalstva, in to pri vseh panogah poljedelske produkcije, v vinogradništvu, pri sadjarstvu, pri živinoreji itd. Brezposelne agronome čakajo tu precejšnje možnosti dela. Odgovorni čimitejli bi morali te sile čimprej zaposliti.

Cvetožer

Letošnjo pomlad so se naši sadovnjaki ogrnili v deviško obleko, celov pokrajina je obetala bogato sadno letino.

Kakor že večkrat je tudi letos začel cvet rjaveti, odpadati in bati se je, da bo v nekaj dneh vse uničeno. Stari sadjarji pravijo, da je prišla »taka sapa« in pomorila cvetje.

Zaman se trudijo strokovnjaki in strokovno časopisje, prepričati sadjarje, da ta pojav ni kaka »strupena sapa«; ampak je ta najopasnejši škodljivec, ki vsako leto povzroči na milijone in milijone škode — cvetožer.

Cvetožer je 4 mm dolgi rilčasti hrošč, smolenjo rjave barve ter nosi na vsakem krilu rjavo črto, samica je brezkrilna.

Ta škodljivec prezimuje v razpokah lubja pa tudi v travni ruši, ko nastopi toplo vreme se pojavi na kroni drevia in se spoočeta preživlja od brstja, ko začne pa drevje cveteti, izleže samica dnevno do 50 jajčec, katere zavrtja po eno v vsak cvet, po 8 dneh se iz teh jajčec izležejo mladi črvički, kateri izžrejo cvetni kelih, vsled česar isti porjavi in odpade.

Vsak sadjar si lahko izračuna ogromno škodo, ki jo ta škodljivec povzroči, ako je ena sama samica zmogla dnevno do 50 cvetov uničiti. Ta golazen se da z uspehom zatirati, ako smo že jeseni ali pozimi mazali debla in tik pred cvetenjem škropili.

Ko se je pa že pokazala škoda na cvetju, nam pa ne preostaja drugega za rešitev še zdravih cvetov kot garkonova raztopina, s katero lahko škropimo, ne da bi cvet poškodovali, ker vsa druga sredstva so v tem času preostala ter bi z njimi še pomagali uničiti to, kar bi temu škodljivcu preostalo.

Najbolj hvalno delo bi pa lahko v tem času napravilo učiteljsstvo s tem, da bi s svojimi učenci šlo na vrtove, kjer uničuje ta škodljivec sadni pridelek in mladino poučilo in ji pokazalo tega škodljivca.

S tem bi se tudi ovrglo napačno mnenje starih sadjarjev, da to porjavenje cvetov povzroča okuženi zrak.

Ako tak porjaveli cvet previdno odtrgamo ga za precepimo, najdemo v njem malega črvička rjavo voščene barve, to je zalega cvetožera.

Sadjar, ki hoče rešiti to, kar je še ostalo, naj takoj škropi.

× Tudi mravlje delajo čisto brez smisla, so ugotovili prirodoslovci. Tako se primeri, da napravijo mravlje toliko hodnikov po mravljišču, da se vsa zgradba zruši in jih pokopje pod seboj. Drugič spet so mravlje hitele nositi na plan vse, kar so druge tovaršice malo prej nanesle v »skladišča«.

VÁCLAV PROKŮPEK:

Žena in zemlja

(Roman dvojne ljubezni)

Toda spomin na grčavost njegovega rodu ga je okrepil. Odpovem se delu svojih polj, tudi jaz bom doprinesel žrtve in je ne bom obžaloval — mogoče se še vse obrne na dobro in nekoč bom zopet hodil z Marijo po poljih, kakor sva hodila lani. Odpovem se poljem, da bi rešil svojo ženo!

Svet ni samo borba, temveč tudi pomirjevanje, in pomirjenje je v naši moči. Pomirim se s to izgubo in mogoče sem storil več kakor če bi pomnožil posevstvo, premišljuje in počasi stopa v dolino.

Ko je vstopal skozi odprta vrata na dvorišče, je stala Marija pri oknu in ga pozdravljala s smehljajem.

To je bil tak pomladni smehljaj. Videl je v njem visoko nebo in deževje, in let ptic in bežečo senco minljivih oblakov, videl je v njem novo zaupanje in novo nado.

In Martin? Našel je za Marijo smehljaj tako čist, da ni niti spoznal, za kaj se je bil pravkar odločil in s čim se je ločil.

8.

V zapotoški kotlini so začeli s pomladno setvijo vedno nekoliko pozneje kakor na ravnini. Dogodilo se je ne enkrat, da so šli na polje koncem aprila. Povsod so že začeli, samo pri Podborškovi so se letos še obotavljali. Martin

je imel druge skrbi: moral je najprej prodati svoje polje.

Ceprav je cena žit že nekaj let neprestano padala, so ljudje vendarle najbolj verjeli poljem in kupec se je našel prej kakor se je bil Martin nadejal. Samo omenil je, da prodaja, in že so se vse pogostje odpirala njegova vrata. Hitro se je dogovoril z Lanskim, ki je iz zidarja postal zidarski mojster v Markovem. Pripravovali so, da je imel pred desetletji rod Lanskih največjo hišo v Markovem. Prišli so ob njo, in ko si je ta zidar opomogel, se je obrnil najprej k poljem.

Ko sta stala na polju in se pogajala, so Lanskemur žarele oči. Martin je čutil, da ne prodaja zidarju, temveč kmetu; in kakor blisk ga spreletava misel: da, tako je. Propadanje je, umik, in so zopet polji, razcveti. Lanskih rod je svoj čas propadel, toda zdaj začenja zopet rasti, zdaj ta kri zopet oživlja in se vzpenja — kakor ptič v letu.

Lanski prekinja Martina iz zamišljenosti:

»Jutri zjutraj ob devetih pri notarju.«

»Dobro.«

»Ne pozabite, Podboršek, parčeino polje, mu je še pripomnil. Mogoče je tudi on spoznal, da Martinu ni lahko.

21

Doma se Martin ni ponašal niti obetu niti Mariji. Vrnil se je samo veselji in svoj. Ko je pospravil hlev in nakrmil, je sedel k Mariji na rob postelje.

Temnilo se je že, toda on ni prižgal luči. Noče pokazati tega trenutka in najrajši bi tako sedel vse večer. Hoče samo držati Marijino roko v svoji in gledati skozi odprto okno, kako bodo vzhajale zvezde, kako raste tema.

Čuti nežnost njene dlani, gladi jo z očmi in čaka na njen pogled. Zdi se mu, da je v njenih očeh vir vse tišine, ki ga zdaj opreda. Mogoče uro dolgo sta tako molčala. In vžasel je mesec in razlil okoli Marijine glave modrikasto zarjo.

Kako je bila v tem trenutku krasna! Martin se je sklonil k njej, mehko je poljubil njene ustnice, gladi jo je po laseh in sencih, s svojim obrazom se je približal njenemu in najrajši bi jo objel.

Marija se je samo nasmehnila, Martina pogladi in reka:

»Pojdi že spat, zgodaj boš moral zopet vstati; in sam.«

Zdelo se mu je, da ga gladi, tako mu zvenilo njene besede. Poljubil jo je na čelo in na veke in na ustnice.

»In če bi kaj hotela, me zbudi. Lahko noč!«

Martin neprestano vidi njen mili soj, ki ji sveti v pogledu, vidi podoba miline, da to je milina sama.

Toda spal ni niti eden niti drugi. Me-

sec je gledal nanju skozi okna preveč jasno in svetlo. Njegov sij je zalil vso izbo, in ko sta pogledala ven, se jima je zdelo, da so tudi zvezde stopile s svojih neizmernih višin.

In ko je mesec odhajal iz sobe, ko je še poslednjokrat razkazal svojo lepoto po južnih oknih, so se njuni pogledi obrnili za njim. Potem pa so se zaprli in zahtelo se jim je spanja.

Marijine oči so se ga dočakale. Martinove pa so še v sanjah videlo krasen par kobil. Vranko in Rjavko, ki ju mogoče že jutri privede domov. In videl je tudi, kako se ustavljajo na dvorišču, kako stoji Marija pri oknu, kako ga odpira in kako se sklanja, da bi jima bila bliže.

O, če bi se dalo kupiti človeško srečo, če bi svet in ljudje na njem vedeli za pot, po kateri je mogoče doseči srečen smehljaj, si tiho šepeta Martin, odpira pripre četi in gleda trepetanje zvezd na nebu.

Zjutraj ga je oče prebudil s trkanjem na okno.

Kakor je prebujal vse svoje otroke, tako zdaj budi sina in njegovo ženo.

Kakor da bi vedel, da mora biti še na pol gospodar.

Najprej sta se Marija in Martin drug drugega pogledala. Potem šele k oknu. Oče si je zaslanjal z roko oči pred jutrnjim soncem.

(Nadaljevanje v sobosudski št. 2)

Pravni svetovalec „Večernika“

A. Z. v Z. p. Sv. L. v Slov. gor. Na Vaša vprašanja z dne 9. maja 1939. Vam odgovarjamo, da kot banovinski cesarimate pravice do rodbinskih doklad, četudi ste stalno nastavljeni, in da tudi ne morete izstopiti iz podpornega fonda. Doslej je veljal le za nekatere ceste 10urni delavnik, od sedaj naprej pa bo na vseh ostalih izenačen delovni čas na 8 urni delavnik in je že izšla tudi tozadevna okrožnica, ki pa le radi neke formalne napake do sedaj še ni bila razglašena.

S. V. M. Z. omočitvijo ste dobili rodbinsko ime svojega zakonskega moža in s tem pravico in dolžnost, rabiti izključno le to rodbinsko ime. Svoje deklislo rodbinsko ime sme rabiti žena samo kot dostavek k primolženemu rodbinskuemu imenu in sicer tako, da postavlja pred svoje prejšnje ime besedo: rojena. V uradnih odlokih in listinah pa je taka raba deklislega rodbinskega imena dopustna izjemoma,

če bi mogel nastati dvom o istovetnosti te osebe. Le zakonski mož sme dati z izjavo otroku svoje ime s privoljenjem matere in otroka, ali če je otrok nedoleten, s privoljenjem zakonitega zastopnika in sodišča. Za veljavnost teh izjav je treba, da so predložene v javni ali sodni ali pa po notarju poverjeni listini. V ostalem pa je po našem mnenju najbolje, da se v tej zadevi obrnete na Vaše sresko načelstvo, ki vam bo dalo vse potrebne informacije na podlagi podatkov, ki jih v Vašem dopisu na nas, niste povsem točno in jasno navedli.

Pravni svetovalec „Večernika“

Odrežek št. 18 20.-21. maja 1939.

Film

Vsemirske „filmske zvezde“

SONCE KOT FILMSKA ZVEZDA — VRHUNEC FILMSKE TEHNIKE: POSNE-MANJE POPOLNEGA SONČNEGA MRKA

Kadar sonce zjutraj vstaja in ko zver čer tone za obzorje v najčudovitejšem zarenju, doživlja tudi človek občutek tih veličastnosti. Pri takem opazovanju pa ovira človeka nepopolnost, njegovih čutil. Človek postane enostavno slep od prevelike obilice svetlobe. V resnici bi se morala namreč pred našimi očmi dogajati najstrašnejša revolucija. Zarečani sončna krogla brez prestanka, in vulkani na njej neprestano bruhalo. Zrela teh sončnih ognjenikov so tako velika, da bi v njih stokrat brez sledi izginila naša zemlja. Ljudje pa vemo o teh stvareh samo toliko, kolikor nam povedo o tem znanstvena dela zvezdoslovcev.

Zdaj pa je nastopil preobrat in nova doba v odnosu človeka do zvezde, ki je izvor vsega življenja. Sonce je privrkat, odkar svoj svet, moralo pristati na to, da ga filmsko posnamemo. V novem Ufinem kulturnem filmu »Sonce, zemlja in mesec« nastopa sonce kot najbolj vzvišena filmska zvezda, ki se ji je kdaj usodilo približati človeško čustillubje.

To je vsekakor dogodek, ki zasluži pozornost. Kar je bilo doslej mogoče le strokovnjakom, ki so v zvezdarnah s pomočjo posebno konstruiranih teleskopov opazovali pojave na nebu, lahko vidi zdaj na filmskem platnu vsak obiskovalec kina. Tukaj ima priliko, da privrkat v svojem življenju vidi čudo popolnega sončnega mrka. Za ta film je namreč posnela mala l. 1935. posebna ekspedicija na Japonskem popolu mrk sonca.

Človeško znanje o vseh teh skrivnostih je še zelo mlado. Udeleženci te ekspedicije na Japonskem so videli, kako je ljudstvo pobožno molilo, da bi se sonce zopet vrnilo, kajti če bi ga ne bilo več nazaj, bi usahnilo vse življenje na svetu. Učenjaki se ljudstvu nikakor niso smejali, kajti vedeli so, da so oblasti še pred 150. leti v Kantovem mestu, v Königsbergu, izdale ob priliki mrka nalog, da se nemudoma pokrijejo vsi vodnjaki, da bi se zaradi sončnega mrka ne zastrupila voda v njih.

Imenovani film mudi človeku v filmski

Lepa žena ima več uspeha!



Za nežno kožo

ELIDA MILA

Za žene, ki imajo rade naravni voni pri milu
ELIDA BELI ŠPANSKI BEZEG

podobi marsikal, kar s prostim očesom ne more videti in česar doslej sploh še ni vedel. Vsa korak naprej v spoznavanju vsemirja nam dokazuje, kako malo še vemo o skrivnostni zgradbi vesolja in lastnostih njegovih teles.

In res je vsebina tega filma taka, da izgubi številka 13 vsak svoj vpliv. Poleg obeh navedenih zvezd igrajo v filmu še mnogi drugi igralci kakor Leo Stezak, Greta Weisner, Ursula Deinert, Georg Alexander in drugi.

„13 ni nesrečna številka“

TRDITA LILIAN HARVEY IN WILLY FRITSCH

V Ufinem mestu Babelsbergu končujejo nov film »Zena pri krmlilu« (»Frau am Steuer«), v katerem igra L. Harvey glavno žensko vlogo. Sodeč po dosedanjem delu, bo to temperamentna komedija, ki jo mojstrsko režira Paul Martin. Po dolgem času je zopet enkrat partner Liliane Willy Fritsch. To je trinajsti film, v katerem skupno nastopata. Praznovneri prijatelji sicer trdijo, da je to njun film št. 12A, ker se bojijo številke 13, toda »kar naju tiče«, pravita igralca, »ostaja namirnega srca pri pravem številu«.

i Francosko kolonialno ministrstvo podpira filmsko ekspedicijo v afriški koloniji Kamerun, kjer snemajo kulturni film v naravnih barvah.

i Turčija ima 120 kino dvoran. L. 1937. so v prvih 10 mesecih igrali 142 filmov, od teh 2 domača. 56 filmov je bilo iz Amerike, 27 iz Francije, 22 iz Nemčije, ostali pa od drugih.

i »Zakon severa« se bo imenoval filu, ki ga vrtijo Francozi v najsevernejšem delu Evrope, v neki laponski vasi.

i 5000 funtov odškodnine je zahteval nedavno neki Boris Dimitroff od filmske družbe »Universal«. To vsoto je zahteval kot odškodnino za posledice infekcije na vratu, ki jo je povzročila umazana vrva, polna bacilov, s katero bi bil moral biti v filmu obesen.

Naši mali:

Pomladno jutro

Zivka Feigel

Je v Prekmurju sonce vstalo, se žareče zasmejala, Maribor ves obljalo, da v jutranji zarji svetljuje se kot kristali Piramida in obe Kalvariji. Veterček pa rahlo veje, da Bolfenk se Urbanu smeje.

Mamica je zgodaj vstala in je vrtič zaljala, pela »rede in kopaia, z glavo tiho je majala: »Nič ni letos rasti prave, dolgo smo brez zelenjave. Grah, ti pravi si lenuh, piješ dosti kakor žaba, vendar si pa bled in suh kakor koleraba.«

Sestra Tanja pa na črešnje gleda misli si in beseduje: »Za teden dni kot oni ptički, bom tudi jaz sedela med vrščiki in zobala in zobala.«

Smešnice

Ena iz šole.

Učitelj: Tvoj brat ima pet jabolk, Če ti odvzameš tri jabolka, kakšen bo rezultat?

Dijak: Pretep.

Miško in Jakec.

Jakec: Ali ti sploh veš, zakaj imaš ušesa?

Miško: Da lahko gledam!

Jakec: Bedak! Kdo pa je že kdaj gledal z ušesi?

Miško: Z ušesi res ne, ali brez ušes bi težko kaj videl.

Jakec: Kako?

Miško: Ker bi ti klobutk zlezal čez oči!
Jakec: A?!

Križanka

11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	
9	8	7	6	5	4	3	2	1		
8	7	6	5	4	3	2	1			
7	6	5	4	3	2	1				
6	5	4	3	2	1					
5	4	3	2	1						
4	3	2	1							
3	2	1								
2	1									
1										

Vodoravno: 1. povezana slama; 5. moško ime (domače); 6. poljski delavec; 7. številnik; 8. veznik; 9. kuhinjska posoda; 11. priprava za pometanje.

Navpično: 1. največja žival (3. sklon množ.); 2. družinski član (narobe!); 3. oblika glagola »opeči«; 4. izdelek pekarnje; 6. oblika smega (4. sklon ednine); 10. nikalnica.

Enačba

Igor Samorod.
A + (B - b) + C + D = X
A = cerkveni dostojanstvenik; B = osebni zalme; b = predlog; C = del kroga; D = samoglasnik; X = mesto v Sloveniji.

Rebus

Igor Samorod.
—ilo —ilo —ilo
—ilo —ilo —ilo
—ilo

Rešitev križanke

Rešitev križanke.
Vodoravno: 1. šola; 5. pesem; 6. trava; 7. Tit; 9. ce; 10. dinar.
Navpično: 1. šer (člèr); 2. osat; 3. levica! 4. amater; 5. PTL; 8. Pi.
Rešitev napisu.
Sloga jači, nesloga tlačii!

»Večernik« za mladino

Leto 1 Maribor, 21. maja 1939 Štev. 21

Morje

Drago H. Cav.

Na skali ob morju je deček mlad stal, čez vodo je zri hrepenče, in gledal je morje in biserni val, obraz mu žarel je od sreče.

In misliti mladi je deček začel: če ptica bi bil jaz vesela, nad morje bi vzletel in čez poletel, da gledal tam jadra bi bela.

Nato pa se vrnil bi hitro nazaj in vsakemu tak bi povedal: naj čuva ga vedno in brani ga naj ter morje le svobodno gleda!

Slovani pridejo do morja

Napisal Edmond Müller.

V hladni jutranji sapi so šumeli gozdovi. Sivkasto megleni prameni so se dvigali vse višje in višje v mlado jutro. Za njimi se je bočila čista modrina neba.

Gosto grmičevje na gozdnem obronku se je odgrnilo in s počasnimi koraki je stopilo na jaso krčelo mož. Zagoreli, plečati in bradatí uože so bili do zob oboroženi. Ob korakanju so se jim napejale mišice in so zveneli medeninatisti okraski na njihovih žilavih rokah ter na usnjenih pasovih. Kakor otožen spev je plavala njih pesem preko širnih

gozdov. Drug za drugim so izginjali vojščaki onkraj jase, za njimi pa težke lesene tolvovske vprege... Ure napornega in težavnega pohoda skozi zarasle gozdove so bile za njimi. Prišli so do morja.

Takrat so se raztrgali zadnji sivkasti zastori in v mlado jutro je zaisljala rožnata svetloba. Daleč tam, kjer sta se stikala nebo in širna, silna vodna planota, je začelo rdeti nebo. Izza morja se je dvigala bleščeča obla ter se vzpenjala vse višje in višje. Svetli sončni prameni so se razlili po obali in pečinali ter po gozdovih in zelenih planinah.

Morje, morje, naše morje!
Zagorele in čmolase trume so jezale brez besede na kolenih. Široko razprte oči so objemale sončne pečine, sinjo morskno puščo in zelene ravnine. Sleherni je čutilj v sebi čut strasne ljubezni do te dežele, do sinjega morja, do svoje nove domovine.

»Hvala Ti, Perun, Bog večnega sonca, zaščitnik nas in naših prednikov, hvala Ti, da si pripeljal naš rod do morja!«

Narod so bili Slovani, njih Bog sonce, a morje, to morje, ki še danes pljuska ob naše svet: obale, to morje je naš — Jadran.

Velika odločitev.

Professor: Šmko, kam boš krenil po mali maturi?
— V kino, gospod profesor.

1. Na nov-vorški razstavi bodo predvajali več kulturnih filmov različnih držav. Franci bodo vrteli ves čas razstave dva filma, ki bosta prikazovala življenje o Alžiru. Izgotovili pa bodo v kratkem tudi film o francosko-ameriškem prijateljstvu, ki se bo imenoval »Washington, eva mas!«.

2. Znan francoski pisatelj in najboljši poznavelec Anglie Andre Maurois je napisal dialoge za film »Srčna zveza«, ki ga v Parizu že predvajajo. Film obravnava zgodovino vojnega bratstva in srčnih odnosov Angležev in Francozov.

3. Rusija je počastila Chaplina. Ruski časopis so naglasili socialno značilnost, ki jo vsebujejo Chaplinovi filmi. Letaki v Moskvi so oznanjali predstavljanje o Chaplinu, dočim je 21. predstavljanje ruske filmske industrije, med temi slovi direktor Sergej Eisenstein, poslalo filmskega umetnika čestitke v Hollywood ob priliki njegove 50 letnice.

4. »Broadway Melody 1940« bodo začeli v kratkem vrteti v Ameriki. Družba MGM je angažirala za ta film Freda Astairea in Eleanor Powell.

5. Glas postaja slika. Z gramofonskih plošč znana pevka, členski slavček Rosita Serrano, je dospela v Evropo, kjer jo nastopila v kabaretni vlogi. Ufinskega filma »Rosita« Temperamentna Španjolka, nadvse spretna pevka imela v svoji popevke vnesti kar sproti nove domače, ki se ji tako v nemški kakor francoski mešanici vselej posrečijo. Njena pesmica »O stricu Jonatanu«, pa ona »Oui Madame« sta po vsem filmskem svetu znana šlagerja.

Filatelia

z Francoska Indokina je izdala spominsko znamko za razstavo v San Franciscu, ki bo prihodnje leto.

z Francozi nadaljujejo z izdajami do brodelnih znamk v prilog nezaposlenim intelektualcem. V kratkem izidejo štiri nove znamke omenjene serije.

z Pred 80 leti je izšla prva znamka Venezuele. Izšla je znamka, ki proslavlja ta dogodek.

z Libija je dobila ob priliki 13. sejma v Tripolisu 7 novih znamk.

z V četrtek, na Vnebohod, so izdali v Vatikanu 4 znamke, ki slavijo papežovo krunanje.

z Neutralizirano mesto Tanger v sev. Afriki je izdalo nekaj znamk in sicer s preiskavo na španske znamke.

z Španija je dobila tri nove znamke za letalsko pošto.

z Za razstavo v San Franciscu, ki bo drugo leto, so USA izdale posebno znamko.

Šah

Nizozemski turnir šestorice

»MRTVA DIRKA« MED DR. EUWEJEM, FLOHROM IN SZABOM

V Amsterdamu je bil zaključen turnir šestorice, o čigar poteku smo v našem listu poročali. Vse do zadnjega kola je bil položaj zelo nejasen, ker so se z enakimi izgledi borili za prvo mesto dr. Euwe, Flohr in Szabo. Toda šahovske boginja Caissa je hotela drugače ter se je poigrala z nadami velemojstrov. Vsi trije so se z enakim številom točk znašli na 1. mestu ter si razdelili »bratovsko« vse tri nagrade. Dosegli so vsak po 3½ točke. Ostali trije partnerji Cortlever, Landau in Fontein pa so po čudnem naključju prav tako dosegli po enako število točk, in sicer vsak 1½, ter skupno zasedli ostala tri mesta.

Turnir je kljub čudnemu izidu dal nekaj senzacij, s katerim je pridobil na svoji vrednosti. Med njimi prinašamo naslednjo partijo, v kateri je bivši svetovni prvak dr. Maks Euwe lepo nadigrat

Flohra.

SLOVANSKA OBRAMBA

Beli: dr. Euwe Črni: Flohr
1. d4, d5 2. e4, c6 3. Sf3, Sg6 4. Sc3, g6
5. Lf4, Lg7 6. e3, 0-0 7. Db3, dxc8 8. Lxc4, Sbd7 9. Se5, De8 10. Le2, Sxe5 11. Lxe5, Dd8 (Bijes Sd7, Lg3, e5!) 12. 0-0, Db6 13. Da3, Tf8 14. Tacl, Lf8 (Flohr igra nekoliko pasivno, računajoč na možnost »tihga« remija; vendar pa se je ta taktika iskrala za napak) 15. Sa4, Dd8 16. Tf1, Sd5 17. e4, e6 18. Df3, Sb6 (Potrebno je bilo Lg7) 19. Sc5, Sd7 20. Sxd7, Lxd7 21. Lf6, Da5 22. Tc5, Dxa2 23. Th5, e5 24. dxe5, Le6 25. Df4, Dxb2 26. Lf1, Le7 27. Dh4, Le5 28. Th6, a5 29. Td3, Lxf2+ 30. Df2, Df2+ 31. Kx12, a4 32. Le2, Ta5 33. g4, Txe5 34. Lxe5, Lc4 35. Th3, Lxe2 36. Lf6, Te6 37. e5, Lxg4 38. Txb7, Txf6 39. exf6 in črni preda.

Botvinnik prvak Rusije

V Leningradu je bil zaključen dal časa trajajoči velikoriski turnir za prvenstvo Rusije. Turnirja se je poleg znanih ruskih mojstrov udeležil tudi velemojster inž. Botvinnik, ki je igral tokrat zelo podjetno, sigurno in borbeno, kar ga je tekom turnirja spravilo ob nekaj točk, tako da je nastala tik pred koncem turnirja zelo napeta situacija, ko sta se borila za prvo mesto inž. Botvinnik in Koltov. Botvinnik je igral to partijo zelo odločno, ter je Kotova prisilil k predaji in

z Končne izdaje novih znamk je izdela Slovenska. Nekatere imajo pretek »Slovenski šlat« na filnikovo izdajo, druge pa so že končane, z napisom »Slovenska pošta« in s sliko patra Hlinke.

z »Reichgartenschau« se imenuje razstava vrtnarstva, ki jo priredijo v Stuttgartu. V to svrhu so izdali znamko z doplačilom. Nemčija je dobila tudi novo znamko z doplačilom, ki predstavlja Hitlerja na tribuni.

z Francoske kolonije so dobile več izdaj novih znamk.

si tako osvojil naslov prvaka Rusije za leto 1939.

ŠAHOVSKA OLIMPIADA

Argentinska šahovska zveza se je končno le odločila, da bo izvedla šahovsko olimpiado, kakor je bilo prvotno določeno. Zveza, ki je zašla v finančne težave, pravi, da bi bila narodna sramota, če bi v redu ne priredili olimpiade v Buenos Airesih, ker so se za to čast potegovali USA in Madžarska. Zveza se je obrnila na vse vlade zvezne države Argentine po pomoč. To pomoč bo seveda tudi v polni meri dobila. Vesti, ki so se pojavile v Evropi nekaj tednov pred odhodom ladje iz Anversa, na kateri bodo odplule vse evropske reprezentance, in po katerih naj bi se olimpiada ne vršila, so bile sprejete z velikim nezadovoljstvom. Sedaj so k sreči demantirane.

PRVENSTVO ROMUNIJE

V Bukarešti je bil zaključen turnir, za prvenstvo Romunije, ki se ga je udeležil

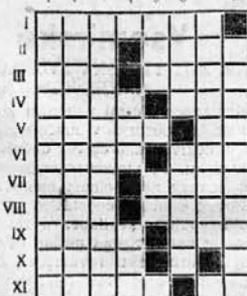
valo 10 najboljših mojstrov. Z odlično igro si je naslov prvaka priboril Halik z 8½ točki, sledijo Popa 7, Blum in Andrijo s 6 točkami. — Prvenstvo Bukarešte pa je na manjšem turnirju osvojil večletni prvak Aleksandresku.

Anekdota

Ko je bil Grillparzer že zelo star, so ga izvolili v gosposko zbornico. Nekoč ga je neki poslanec vprašal, kako sploh more pravilno glasovati, ko tako slabo sliši. Pesnik je odvrnil:

— Pri vsakem glasovanju pogledam kneza Windischgrazeta. Če vstane ta, obsemaj jaz, če pa on obsemi, vstanem jaz. To je vendar tako enostavno...

Križanka št. 33



Besede pomenijo:

Vodoravno: anemona, Sas, Kopt. I. lec nemške pokrajine, Afričan; III. okrajšava za »in tudi tako«; rimski bog; IV. slova reka; žensko ime; V. žensko ime; del voza; VI. tibetanski menih; narobe znamenje sužnosti; VII. mesto v sev. Italiji; grška pokrajina; VIII. španski junak; del drevesa; IX. iznajdba; orjakinja iz severne mitologije; X. žensko ime; XI. znan izdelovalec gosti; povratni zaimek.

Navpično: I. prilagoditev; 2. smer v literaturi; 3. španska pokrajina; 4. žensko ime; šahovski izraz; 5. turška mera; okrajšava za »evangelij«; 6. mesto na Aljaski; spevoigra; 7. pšeniško poveljevanje; 8. merjenje na terenu.

Mladi raznašalec

(Iz češčine B. Snuderl)

Oče mladega Slavka se je hudo prehladil pri raznašanju pisem. Iiti bi moral v službo, pa je obolel. Ni vedel, kaj naj stori. To se slutiti njegov sin Slavko. Natihoma je zlezel v sobo, v kateri je pravkar izročil oče mater list za dvig pisem. Ko se je mati šla preoblačiti, je vzel list in zbehal z njim na dvorišče. Vsedel se je na kolo in se odpeljal v mesto. Na pošti je dobil pisma, ki jih je prevzel ter oddal naslovnikom. Ko se je vrnil, je bilo očetu že mnogo bolje. Dvignil se je na postelji, pritisnil sına na prsi, ga poljubil in dejal:

»Ljubi sin, iz tebe bo še nekaj!«

Pomenki z mladino

Tinko Marec. Zadnjič si poslal »Uro« in pesem »Delavci«. All pesem je vse preveč nejasna, da bi jo lahko objavil. Moral jo boš še opiliti, ali kakor se že pravi takemu nehalčnemu delu. Pod »Pomenki« TI

Betnavski Indijanci

Igor Samorod

»Tako je! Poglavar je povedal! Smrt belokožcem!« je kričnil Koleraba, si pogladi rdeče lasce in se bojevitno ozrl po gozdu.

Sam Tih Cuk se je skrivnostno dvignil in začel šepetaje in vedno glasneje:

»Se danes se bomo maščevali nad zatiralci. Moje ostro uho je zaslišalo neke glasove nekje globoko v gozdu! Pojdimo tja, napadimo in... in...« Zmagovito je zakričal.

Ostali so se preplašeno ozrli in eden je že vstal, da bi pobegnili. Ali

pesmi res ne bom raztelesoval, rad bi se pa pomenil o njej; saj ima pesem svojo težo. Pozdravljen! — Jelka Meško. Tvoja pesem »Beseda« je prepolna duhovljenja. Prepametna je, bi dejal. Zato je zgrešena. V pesmi bodi vedno preprosta. Gotovo se boš strinjala, ko boš razmisli!a vso reč. Oglasi se še kaj! — Zivka Felgel. V pesmi proslavljaš svoj domači kralj. To Te bodo Studenčani veselili. Pozdravljena! — Igor Samorod. Zadržnič je tiskarski skrat izpustil iz rebusa -ilo, zato bo še enkrat objavljen.

Ta bo pa veletrgovec!

Dedek: Povej mi no, Miško, kako vozita z materjo?

Vnuč: Imenitno! Za vsako žlico ribjega olja, ki ga popijem, mi stisne dinar.

Dedek: Kaj boš napravil z denarjem?

Vnuč: Kupil bom drugi liter ribjega olja, da bom prislužil še več denarja.

ko le ni bilo nikjer sovražnikov, je pomirjen sedel na svoj sedež in začel skiliti, kam bi jo bilo najbolj potegniti, če bi bila sila.

Drugače so bili vsi navdušeni ter so poslali Malega Lisjaka in Kolerabo, da bi zasledovala skrite sovražnike.

Trepetaje sta se odpravila proti sredini gozda. Kaj, če tu napadejo, in bog ve, kaj se še lahko z njima zgodi?

Res! Zaslišala sta nekak glas in obstala kakor ukopana; nista upala napraviti več koraka. Zadržila sta se in se obrnila, nato pa bežala, bežala...

Šte vedeli to o nogometu...?

Ruski profesor Lukašev je preiskal lepo število nogometašev pred in po igranju nogometa, da je lahko dognal vpliv nogometa na živčni sistem ter na notranje živčno delovanje. Tako s pomočjo znanosti dobljeni rezultati so bili malo zadovoljivi za nogometno igro.

Po nogometni tekmi upade teža nogometaševskega telesa za 400 do 800 gramov. Delo srca se neverjetno poveča in dvigne do 140 udarcev na minuto. Pri sportniku, ki je trenira pravilno, se poveča količina rezervnega zraka, zaradi česar upade v znatni meri delovanje pljuč. Sportnikovi živci po tekmi ne reagirajo več tako močno na zunanje dražljaje. Tekmovalci ni več tako občutljivi za bolečine, postane manj pazljiv na dogodke okoli sebe in si teže kaj zapomni. Vse, kar vidi, se mu dozdeva smešno, vsaka malenkost ga draži, obenem je pa močno zmanjšana njegova delovna sposobnost. Sportniki prav radi zapadajo v sanjarjenje.

Tekla sta in njuni koraki so votlo topotali po gozdu. Že sta se bližala lasi, kjer so zborovali in že sta bila na njej! Toda — žive duše ni bilo nikjer več! Spogledala sta se in Mali Lisjak je siknil:

»Glej, glej — ti strahopetci!«

Koleraba je pristavil:

»Seveda! Zbali so se sovražnikov in so zbežali! Zajci!«

Začela sta kričati: »Vétki Lisjak! Kje si? Tih Cuk! Sivi Medved! Sem! Vrnite se! Nazaj!«

Tihol Šele čez nekaj časa se je slišal iz daljave glas:

»Hooj! Kje? Kje ste?«

(Se bo nadaljevalo.)

Po profesorju Lukaševu vpliva torej nogomet zelo kvarno na notranje in zunanje živčno delovanje

Zeleso izdala starost. Vsako človeško telo ima v sebi več vrst kovin. Tako se nahaja svinec v kosteh in zobeh, železo v krvi, baker v jetrih itd. Najnovejša proučevanja so dognala, da se nahaja v jetrih in ledvicah vedno določena količina železa, ki pa je pri vsakem živem bitju drugačna. S staranjem človeškega in živalskega telesa se povečava količina železa v telesu. Znanstveniki so dognali, da bi lahko po količini železa v jetrih in ledvicah vselej dognali, koliko je telo staro.

Morje je slano. Morje je najbolj slano v februarju, ko je v njem 3,85% soli; najmanj je pa slano aprila, ko je v njem 3,78% soli.

Bacili tuberkuloze so najmanjši izmed bacilov v bakteriologiji. 300 do 400 bacilov tuberkuloze, položenih drug zraven drugega, bi merili komaj dober milimeter dolžine.

Nekaj o rdečelasčih. Ameriški znanstveniki so dognali, da ima samo 50 do sto rdečelascev normalno pamet. Vsi ostali so več ali manj abnormalni.

Anekdota

V šoli, v katero je hodil tudi slavni ameriški pisatelj in humorist Mark Twain, je dal učitelj nalogo o posledicah lenarjenja.

Ko je učitelj odprl Twainov zvezek, je našel v njem samo napis:

»Posledice lenarjenja in niti vrstice več.«

Učitelj je poklical Twaina pred se in mu nabral ušesa, mladi Twain pa mu je odgovoril, da je vendar najbolj praktično pokazal s svojim dejanjem na posledice lenarjenja.

Gospodarsko-prometno zaledje

Maribora in Ljubljane

Na Maribor teži 281.809, s Pomurjem 412.572 prebivalcev

Priroda in človek sta bila že od nekdaj tesno povezana med seboj. In ko je po desetisoletjih zastavil človek nerodno oralo v trdo ledino, je leglo v brazde prvo seme. Pognalo je iz zrna, dozorel je klas, na nepopisanem listu debele knjige kulturne zgodovine človeštva je načela prva črka novo poglavje evangelija dela in življenja.

Stoletja so hitela, med naše pradede so prihajali tujci. Krčile so se naše domačije na severu in zahodu, v povirju omenjenih rek je pa še danes trdno zakoninjen naš rod. Na prometno zelo razgibanem, geopolitično vabljivem področju slovenskega ozemlja je kmalu nastalo pet večjih kulturnih središč. V Mariboru, Celovcu, Celju, Ljubljani, Trstu in Gorici je slovenski živel dokazal kulturno tvornost svojega praroda, ki zaradi močnega pritiska ni povsod enako uspel. V svobodni Sloveniji so pa prometne, gospodarske in politične funkcije Ljubljane, Maribora in Celja močno narasle in opravile osnovne vrednosti zemljepisnih smernic našega ozemlja.

Predvsem Maribor! Ne pozabimo, da je bila Ljubljana že davno v zavetju, ko je Maribor v vse drugačnih okoliščinah čakal na Maistrovo zgodovinsko potezo. Vse premalo se slovenska in jugoslovanska javnost zaveda, kako

važen gospodarski in kulturno politični činitelj je naš Maribor!

Slovensko svobodno Podravje in njega jedro, Maribor, je bilo že od začetka tesno povezano med seboj. Tam, kjer seže pogled preko ravnih ploskev daleč do Haloz in Boča, kjer se pod pohorski mi in kobanskimi vasi odpirata Dravi dolina, se je pod gradom na Piramidi razvila metropola Podravja. Mesto je raslo, se krepilo od širokega slovenskega kmetijskega podeželja.

Površinska izgradnja mariborske okolice se v glavnem deli na tri pridelovalne enote: na gozdno Pohorje, oranico Dravskega polja, vinorodne Slovenske gorice, Haloze in južnovzhodno vzhodje Pohorja. Vse to združuje porečje Drave z dotoki na obeh bregovih, od Dravograda do Ormoža. V tej prirodni povezanosti podravskega porečja, ki vključuje ves dravograjski, konjski, oba mariborska, ptujski, del slovenjgraškega in nekaj občin ljutomerskega sreza, med Ormožem in Središčem, je bivalo l. 1931 v 834 naseljih, 45.997 hišah in 58.846 domačinstvih

281.809 ljudi ali 24,6 odst. vsega slovenskega prebivalstva!

Maribor leži v sredini, med krajina mejama Podravja, Dravogradom in Središčem. Primerjalno to stanje z lego Ljubljane v sotočju Ljubljanske kotline se pokaže zanimiva vzporeditev posejlenosti. Savsko porečje do izhoda iz Ljubljanske kotline vključuje sreze Radovljica, Kranj, Skofja Loka, Kamnik, Ljubljana okolica in mesto ter Logatec. Na tem ozemlju je bivalo l. 1931 v 41.076 hišah in 62.210 domačinstvih 301.836 ljudi. To ljubljansko gravitacijsko področje obsega približno 4810 km², ozemlje slovenskega Podravja pa je 3430 km². To se pravi, na več kakor tretjino manjšem gospodarsko prometnem omrežju neposredne mariborske gravitacije biva 82 ljudi na 1 km², na področju savskega porečja in gravitacijskem omrežju Ljubljane pa le 62 ljudi! Relativno je tedaj glede poseljenosti porečje Podravja močnejše od onega v Ljubljanski kotlini.

Seveda je ljubljansko prometno gravitacijsko zaledje neprimerno večje, ker spada v enodnevni okoliš dotoka v mesto še litijski srez in del Dolenskega. Toda, tu prihajamo spet na področje, ki postavlja obsejne naloge Maribora v kvalitativno neprimerno višjo oceno, kakor jo ima kulturna in politična prestolnica Slovence, Ljubljana. Mislimo predvsem na področje, ki ga mora osvo-

bojena domovina čimbolj pritegniti nase, na Prekmurje.

Poglejmo nekatere železniške zveze: Ljubljana—Boh. Bistrica 3 ure 42 min. Ljubljana—Metlika 3 ure 56 min. Maribor—Mur. Sobota 3 ure 26 min. Maribor—Kotoriba 3 ure 09 min.

Torej! Večina Prekmurja in ves ljutomerski srez seveda, sta Mariboru tudi preko velikega kolena pri Pragerskem bliže kakor gorenjski in spodnja Dolenska Ljubljani. V ljutomerskem, lendavskem in murskooboškem srezu je bilo leta 1931 335 naselij, 25.220 hiš in 26.995 domačinstev s 130.763 prebivalci. Skupna prometno politična gravitacija Maribora obsega tedaj 1169 naselij s 71.217 hišami, v katerih je pred osmimi leti bivalo

412.572 ali 36,8 odst. vsega slovenskega prebivalstva!

Zgovornim številkam ni treba pojasnil. Maribor je v pogledu prirodne povezanosti obmejnega ozemlja z mestno sredino tako pomemben činitelj, da bi ne smelo biti ne privatnih ne drž. oblastev, ki bi pred tem dejstvom zapirale oči. Treba je odpreti srce, izvajati iz teh kričečih zaključkov nujno iniciativo tako v gospodarskem kakor kulturno političnem prizadevanju, in ustvariti naš obmejni trdnjavski kvaliteten osnov, ki ji po evidenci številne armade slovenskih družin po vsej pravici pripada.

Ivo Lapajnc

„Krivoverstvo“ opatinje Suzane Gornjegrajske

Protestantska doba, ki je imela tudi v Mariboru in okolici mnogo privržencev, je pristašem novega gibanja povzročila marsikje obilo gorja. Protireformacijski bič je občutila tudi Suzana Gornjegrajska, opatinja v mekinjskem samostanu pri Kamniku.

Suzana je bila obdolžena, da je dopustila patronu Jakobu Gallenbergerju vzeti iz samostanske blaginje 3000 goldinarjev, ki so jih baje porabili deželni stanovalci za protestantske namene. Opatinja je morala odstopiti, preiskavo proti njej je vodil v avgustu 1592. strogi arhihiakon Polidor Montagnana. Za Suzano so se zavzeli ljubljanski plemiči in celjski župnik Andrej Nepokoli, ki so jo tolažili, naj ne obupa. Trdili so, da je Suzana živela zmerom po katoliško, da je rada molila rožni venec, hodila k spovedi.

V oktobru 1595. je poslal oglejski patriarh Polidoro v mekinjski samostan. Tam so izlekli Suzano iz celice, jo posadili v zaprti voz, v katerem so bil vpreženi štirje konji in jo odpeljali v Veleosovo. Nova opatinja Jera Radovič je namreč neprestano tožila Suzano, da ščuva proti njej. Decembra istega leta se je Jera spet pritožila patriarhu, da Suzana tudi iz Veleosovega ne da miru. Vedno se družil z mladimi nunami, jim taino piše in jih huljska proti njej. Nekoč se je celo pripeljala pred mekinjski samostan z nekim arhihiakonom, ter zahtevala, da ji odpro.

Jeseni 1594. je šla Suzana iz Veleosove. Bivala je nekaj časa v majnih sobici v Kamniku, od koder je terjala svoje pravice do plemiške sobice v mekinjskem samostanu. Njen zaščitnik, arhihiakon

Freudenschuh se je večkrat zaman zalvel zanj.

Pomlad 1545. je nadvojvoda Ferdinand ukazal, da morajo Suzano sprejeti v Mečinje. Opatinja Jera se je temu uprla, jeseni istega leta se je nadvojvoda pritožil patriarhu v Oglici, češ da bo Suzana postala res krivoverka, če jo ne bodo sprejeli v samostan.

Tri leta kasneje so kranjski stanovi vrnili 3000 goldinarjev. Suzana se je kot preprosta nuna vrnila v Mečinje, toda za zidovjem ni bilo nikoli miru. Leto kasneje se je opatinja Jera Radovič namreč spet pritožila, da Suzana ščuva tovarišice k nepokorščini, da noče ubogati niti škofa ne nikogar. Kmalu nato so Suzano Gornjegrajsko zaprli v samotno celico, kjer »je obkrovala svoje grehe«, kakor poročata kronist.

„Kdor jih ne pobije najmanj pet, ne dobi odveze“

Pokolj Francozov v Črnem grabnu je pred 150letmi razburil vso Savinjsko dolino

Letos poteka 130 let, odkar je krvavo klanje v Črnem grabnu, na poti iz Vranskega na St. Gotard, razburilo vso Savinjsko dolino. Celje in bivšo kranjsko stran. Pomladi 1809 so namreč Francozi posedli Kranjsko, ustanovili Ilirijo in razveljavili avstrijski papirnat denar. Ljudje so s kranjske strani prihajali na Stajersko, zamenjavali denar in se spet vračali čez mejo, ki je iz prejšnje dežele postala državna, le da je Motnik pripadel Francozom.

Dne 2. junija l. 1809. so Francozi ustrelili posestnika Jakoba Papeža. Dne 19. junija je 30 oboroženec, večinoma vojaških ubežnikov, napadlo šest francoskih častnikov, potujočih preko St. Ožbalta v Celje.

oropali so jih in umorili.

Istega dne so roparji ujeli francoskega častnika, ki je prihajal iz Vranskega, in nekega Dalmatince, ki so ga imeli za Turka, ker je bil nenavadno oblečen. Nesel je depeše maršalu Marmontu v Ljubljano. Francozi so izdali najstrožje ukaze in naprtli občinam odgovornost za varnost transportov. Napadi so se pa ponavljali. Osemdesetletni Koritnik z Učaka je l. 1861. pripovedoval:

»Nekoč so prišli štirje francoski častniki ponoči z Vranskega v St. Ožbalt. S seboj so imeli denarno blagajno. Na pošt so zahtevali, da bi jim dali voz za

Ljubljano. Poštar mi je ukazal zapreči in peljati namesto v Ljubljano na Vransko. Častnikom se je čudno zdelo, zakaj peljemo po česti, po kateri so prišli. Vrh Učaka, za mostom pri Trojanah, je skočilo izza cestne ograje pet mož. Ukazali so zapeljati k stranskemu kamnolomu, častnikom so zagrozili, da jih bodo takoj ubili, če se le ganejo. V temi pod Učakom so vleli ustavit, potegnili so

Francoze z voza in jih pobili.

Koritnik je pripovedoval, da so mu stopile solze v oči, ko je videl častnike, kako so proslili usmiljenja. Mrtevce so zakopali, prav tako portepelj in sabljo Boissaca, adjutanta maršala Marmonta.

Župniku Ivanu Vrhovniku je pripovedoval Danjevčev Luka s Planine, da so Francozi večkrat napadli šentgotardsko župnišče. Takratni župnik Luka Knific da je objavil ljudem, da »kdor ne pobije najmanj pet Francozov, ne dobi odveze.« Nekoč so prišli Francozi neoboroženi. Ljudje so jih napadli, nekemu

so še živemu odrezali prste, ker mu niso mogli sneti prstanov. Na šentgotardski pošti so mrcvarji nekega poveljnika, vlekli so ga za noge po stopnicah in pobili. Francozi so pokopani tudi v Valantovem grabnu. Kmetje so jih pričakovali v zasedi, jih slekli, pobili in zagrebeli.

Posledica teh grozodejstev je bila voj-



To vedno znova zatrjuje vse gospodinjice, ki perejo s Schichtovim terpeninovim milom. Kajti to čisto in izdatno milo odpravi s svojo bujno peno brez truda in prizanesljivo vso nesnago iz tkiva. Perilo postane čudovito čisto in bleščeče belo.

SCHICHTOVO

TERPENTINOVNO MILO

na sodba 30. januarja 1910. Pet in dvajset osumljencev je pobeignilo, 11 jih je prišlo pred ljubljanske sodnike.

Pet obsojencev je bilo ustreljenih 31. januarja 1910 dopoldne pri strelišču v Ljubljani. Radics trdi, da so bili usmrčeni za zidom na pokopališču pri Sv. Krištofu.

Na smrt obsojen je bil v odsotnosti tudi Anton Rozman, župnik iz St. Ožbalta, češ da je ščeval ljudi k odporu zoper Francoze. Leta 1878. je bil Rozman kaplan v Skalah, po preganstvu iz Ilirije je služil na Koroškem, nato v Pilštajnu, Sv. Križu pri Rog. Slatini in v St. Vidu pri Ponikvi, kjer je l. 1821. umrl.

Sloviti kirurg Ernest v. Bergmann je nekoč razlagal 18 studentom potrebo operacije na nekem bolniku. Omenil je v kratkih stavkih bolezni klienta in vprašal:

— Gospodje, ali je v tem primeru stvar zrela za operacijo?

Vseh 18 studentov je odgovorilo odklonilno.

— Motite se, gospodje, je dejal kirurg. Nasprotno, skrajni čas je za operacijo. Takoj jo bom podvel.

Tedaj se je dvignil bolnik, zahteval je plašč in klubek ter dejal:

— Vi me ne boste operirali, gospo. profesor. 18:1 je vendar lepa večina! Pozdravljeni in — z bogom!...

Borba za železničarski pokal se nadaljuje

36 KLUBOV BO DALO 4 FINALISTE ZA KONGRES V SPLITU — JUTRI GOSTUJE ZELJEZNICAR —

36 železničarskih klubov iz vse države tekmuje za prehodni pokal prometnega ministra, ki ga sedaj že drugo leto brani SK Železnica iz Nisa ter mu preide v stečaj letošnje zmage v trajno last. Jutrišnji nasprotnik naših železničarjev bo SK Železnica iz Zagreba, ki si je že ponovno osvojil prvenstvo ZNP-a ter velja med drugimi za favorita te pokalne konkurence skupno z mariborskim SK Ze-

lezničarjem, tako da moramo tudi v jutrišnji tekmi pustiti gostom iste šanse kar domačinom, šele borba na zelenem polju bo odločila, kdo ima prednost pred drugim. V slučaju zmage bo SK Železnica dalje tekmoval za to železničarsko sportno trofejo v tekmah, ki bodo v okviru kongresa v Splitu. Tekma se bo pričela na stadionu ob 15.30, v predgri pa bosta nastopila dva juniorska teama.

MEETING SSK MARATONA

Na stadionu SK Železnica jutri ob 8.30 pričel lahkoatletski meeting v prireditvi SSK Maratona. Poleg domačih atletov bo startal tudi odlični tekač na 400 m Marijan Srahar iz Ljubljane. Za prireditve vlada veliko zanimanje.

USPEHI MARIBORČANOV V LJUBLJANI

Na motociklistični cesti dirki št. Vid—Medno sta tartan na priznaku tudi dva mariborska vozača, ki sta zasedla dve častni mesti. V kategoriji turist. motorjev do 1000 ccm je zasedel por. Glebov Aleksander (MK Pohorje) drugo mesto na BMW v času 1:59.4, dočim je bil prvi Miklavčič Ivo (Ilirija), v kategoriji motorjev s priklopniki pa je odnesel prvo mesto Ivan Lah (MK Pohorje) na NSU v času 2:18.8.

REVANZNA TEKMA Z ANGLIJO 1. 1940

Na banketu v Beogradu je bilo sklenjeno, da bo Anglija pozvala našo nogometno reprezentanco na gostovanje v jeseni 1940. I. 1941 bo revanzna tekma z Italijo, že za letos pa se bodo najbrže zaključila gostovanja enega izmed naših klubov v Angliji.

s Poverjenstvo SOLNP-a (službeno). Delegiranje za 21. maj: Železnica (M)—Železnica (Z) g. Nemeč, predigra g. Murko, Mura—Olimp g. Bizjak, Ptuj—Rapid g. Jančič.

s Zbor atletskih sodnikov. K meetingu SSK Maratona se delegirajo sodniki gg. Smerdel, Perin, Kramberger ter trener g. Klein.

s Francija—Kina 2:0. Prvi dan tekmovalja za Davisov cup so Francozi obe igri odločili zase: Desreumaux—Kho-Sin-Kie 5:7, 6:3; 1:6, 7:5; 6:0. Boususs—Choy 1:6, 6:4; 4:6, 6:2; 6:1.

s V okviru profesionalnega teniškega turnirja je v Londonu Budge premagal Vinesa s 6:4, 6:3, Nüsslein pa Tildena s 6:3, 6:2.

s Slovski tisk poroča o zaključku nogometne tekme Slovaška—Hrvatska, kot termin se navaja 25. junij.

s Druga tekma v nogometu med Nemčijo in češkim protektoratom se je tudi končala neodločeno, tokrat z 1:1.

s V italijanskem pokalnem finalu je Ambrosina premagala Novarro z 2:1 in si priborila pokal.

MALI OGLASI

CENE MALIH OGLASOV: V malih oglasih stane vsaka beseda 60 par; najmanjša oglasilnica za to oznako je din 1.—. Dnevi, predelki dopolnjevanja in število oglasov din 1.—. Na vsaki oglasilnici znotraj za to oznako je din 10.—. Dnevi, predelki dopolnjevanja in število oglasov din 1.—. Na vsaki oglasilnici znotraj za to oznako je din 10.—. Znotraj za to oznako se običajno takoj pri naročitvi ohranja za vse nastavitve v oglasu znotraj in znotraj ali na to oznako ohranjeno za obdobje račun št. 11.409. Za vse ostane odgovore glede malih oglasov se mora obrniti znanca na 3 din.

Razno

VSAKI OSEBI

— družini — nudi stalni zaščitnik »Mara« Maribor Orožnava 6; Celje, Slovski trg 1; Ptuljina — Razpoljajlana. 1803

POSTELJNE ODEJE

res močne, prešite, izgotvoren posteljne perilo, pernice zglavnice, madrace, puh, perje, inleži. Najboljše pri A. Stuehe, specialna trgovina za izdelovanje posteljnih odel. — Stolna ulica 5. 2274

MALI CONTINENTAL

pisalni stroji za potovanje, dom in pisarno na mesečno odplačilo po din 200.—, drz. uradniki dobilo istega na mesečne obroke po din 100.—. Samoprodaja: Ivan Legat, Prva specialna delavnica in trgovina pisarniških strojev. Maribor, Vetrinska ul. 30, tel. 24-34; podružnica Ljubljana, Prešernova ul. 44, tel. 26-36. 3808-1

PONIKLANJE

pokrovanje predmetov vseh vrst dobro in poceni pri »Ruda«. Maribor, Trstenjakova ulica 5. 3544-1

SPALNICE, JEDILNICE, KUHINJE

vseh vrst v najmodernejših lastnoobdelanih izdelavih dobite v zalogi pohištva, Aleksandrova c. 48. 4311-1

TAPETNISKA DELA

Predelava žimnice na domu, izdelovanje žilnih vložkov, zaloga tapetniškega blaga in afrika, vse najkvalitetne pri Ferdo Kuhar, Vetrinska 26. 4013-1

APNO, CEMENT

kakor vse material in stavbeni material, les za kurivo, premog, po najnižjih dnevnih cenah pri trg. Kraser, Studen cl. 4382-1

VINOTOC

od 5 litrov naprej pri majorju Zenkoviću, Razvanje-Pivola. 4303-1

Do 15.000 din

POSJOJILA

državnim in samoupravnim ustanovam. Polasnlia Dravinac Alojz, Celje, Gregorčičeva 3. Znamka 3 din za odgovor. 4552-1

VRINO VESELICO

priladi delavska združba tovar na Ehrlich v nedeljo, 21. V. popoldan v gostilni Gajšek. »Maslo Maribor« na Teznu, Tržaška c. 7, Ljubitelje nepri silijene zabave, plesa, izborne kapljice in žetodnih dobrot vabijo prirreditelji. 4527-1

JURJ JUTERSCHNIK

se priporoča za vsa silkarska in pleškaška dela po najnižjih cenah, Jerovškova cesta 34 (Magdal). 4460-1

HALO! HALO!

Najboljše svečično kapljico dnevno sveže pivo, pražene piške in domače salame dobite v gostilni Panez na Pobrežju. Vedno domača zabava. 4477-1

Zahvala

Potri od globoke žalosti ob prebriski izgubi našega nad vse ljubljeneega in nepozabnega soproga, očeta itd., gospode

Andreia Macarola

smo sprejeli toliko izrazov sočutja in sožalja, da se ne moremo zahvaliti vsakemu posebej. Zato se tem potom iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga v tako častnem številu spremili na njegovi zadnji poti, ter vsem, ki so mu poklonili krasne vence in cvetja ali na kak drugi način izrazili svoje sožalje.

Zaljujoča rodbina.

V GOSTILNI ROTH PIVOLA

vsako nedeljo gibance, meso in klobase iz kible ter dobra domača kapljica. 4535-1

GOSTILNA »PRI LOVCU«

Frankopanova, v nedeljo koncert. Sortirana vina, Tschelighilovo pivo. Priporoča se Vrabl-Vicman. 4492-1

ALI ŽE VESTE

da zelo dobro vino dobite v gostilni »Prešernova klete« v Gosposki ulici. 4488-1

KDOR MI POSODI

2000 din proti Jamstvu, mu dam za obresti dobro hrano, dokler se denar ne vrne. Po nudbe na upravo Večernika pod »Jamstvo«. 4502-1

KONCERT

Vsako soboto in nedeljo od prto do 2. ure. Nova prvovrstna na godba »Jaz-z-band«. Pristna ljutomerska in dalmatinska glasbena prvovrstna kuhinja, sveže morske ribe. Se priporoča gostilna »Ljutomer«. Ro tovski trg, Štüber. 4513-1

HALO, IZLETNIKI!

Provezla sem znano restavracijo Posti na Bistrici, nudim pristna ljutomerska, peška vina, pivo iz sočelja, od cvrte piške, vsako nedeljo koncert. Vabl. Roga Zamuda. 4505-1

VSAKO PREPISOVANJE

na stroji na dom se sprejme. Naslov v upravi. 4506-1

MIZARSKI IZDELKI

Kvalitetno pohištvo in stavbena dela izvršuje majzanes-Ljivec Korosec. »Ejka«, mizarskova, Maribor, Frančiškanska 12. 4521-1

Posesi

NOVOZIDANO HIŠO

donosna 10.000 din letno, prikljine, vrt, obljuden kraj izpod vrednosti prodam din 55.000 gotovine, 30.000 vknjiz ba. Informacije: »Krcma«, Pobrežje, Gosposvetka 56, pri Mariboru. 4072-2

3-STANOVANJSKA HIŠA

Velik vrt s sadnim drevjem in trto (Isabela) se pod ugodnimi pogoji prod. Naslov v upravi lista. 4448-2

PRODA SE POSESTVO

11 oralov, zidana hiša, krita z opeko, gospodarska poslopja, sadonosnik, travniki, njive, gozdi. Cena din 90.000. Cretnik Jurij, Crnolice, p. Sv. Jurij ob Južni železnici. 4346-2

HIŠICA

v delavski koloniji se odda radi selitve. Koseskega 47. 4441-2

PRODA SE POSESTVO

11 oralov, zidana hiša, krita z opeko, gospodarska poslopja, sadonosnik, travniki, njive, gozdi. Cena din 90.000. Cretnik Jurij, Crnolice, p. Sv. Jurij ob Južni železnici. 4553-2

KUPIM POSESTVO

od 80—90.000 din, ki bi bilo pripravno za gostilniško obrt ali kaj podobnega in se predalec od Trbovelj. Ponudbe na upravo pod »Kucec«. 4442-2

VOGALNO PARCELO

(600 m²) prodam — Vprašati Studenci, gostilna »Novi svet« 4529-2

STAVBENE PARCELE

blizu kolodvorja Tezno na prodaj Vpraša se Ptujška c. 87. 4284-2

NOVA HIŠA

soba, kuhinja, klet, veranda, lep vrt, poceni na prodaj. Pobrežje, Nova ulica 23. 4450-2

ENONADSTROPNA, DOBIČKASNA HIŠA

se prodaja poceni. Vprašati Ruska c. 8. 4451-2

ENONADSTROPNO GOSPODARSKO HIŠO

s gospodarskim poslopiem in velikim vrtom. Zg. Razvanje, Hostjeva 9. 4482-2

HIŠA

s gospodarskim poslopiem se prodaja. Maribor, Stritarjeva ulica 45. 4484-2

NOVOZIDANO HIŠO

13% donosno (10.800 din letno), v industrijskem predmestju prodam za din 56.000 gotovine, 30.000 vknjizbe, in še 3 hiše po 30.000 do 45.000 din. Informacije: Postržnj, Pobrežje, Gosposvetka 56, Maribor. 4469-2

PRODAJ POSESTVO

na višini v Razvanju s prvovrstnim sadovnjakom, priporočljivo za boljšega gospoda. Poizve se pri trgovcu Skaza, Glavni trg, Maribor. 4448-2

NOVA ENONADSTROPNA HIŠA

na prodaj. Studenci. Makarjeva 46. 4475-2

PRODA SE HIŠA

929 m² vrta, tik Ptuiske ceste za din 17.000. Vpraš. pri Savnik, pekarna, Sp. Dobrava, Tezno. 4486-2

TRGOVSKA HIŠA

8 stanovanj, prometna ulica, 240.000, Lepa sončna VOGALNA PARCELA centum, samo 350 din za m². VINOGRADNO POSESTVO 6 oralov, blizu mesta, 45.000. Posredovalnica »RAPID«, — Maribor, Gosposka 28. 4509-2

PRODAJ HIŠO

4 sobe, 1 kuhinja, klet, gospodarsko poslopije, 600 m² vrta. Cena din 65.000. Naslov v upravi. 4497-2

LEPA NJIVA

pri Novi vasi ugodno na prodaj. Vpraša se Sp. Razvanje 62. 4514-2

Kupim

HIŠO S TRGOVINO na delci, Ravno tako se prodaja hiša s trgovino in s skladščem za les ob Dravi. Ponudbe poslati na upravo pod »Na delci«. 4523-2

Priročnostni nakup

NOVOZGRADBA 2 stanovanj po 1 sobo in kuhinjo, vrt, 22.000.

LEPA VILA

novozgrada, 5 sob, kopalnica, vrt, 175.000.

Kupim

Rabljeno HMELSKO SUSILNICO v dobrem stanju proti plačilu v gotovini kupim. Ponudbe poslati na inž. Pahernik, Vuhred. 4397-3

Kupim ca. 200 m

POLJSKIH TRACNIC ca 7 kg na meter. Ponudbe na oglasni oddelček »Večernik« pod »Travnice«. 4463-3

E. S. BRUCE:

Puščavnikova skrivnost

»Kipece, vaze in takšne stvari dela,« je pojasnil krčmar. »Stanuje v villi »Aurori« na cesti proti Colesfordu. Tam ima tudi svojo delavnico. Zelo je pridna. Rada hodi v cerkev, uči otroke in se igra s pastorevima hčerama. O njej pa res ni mogoče reči ničesar slabega.«

Warren je izpil drugi kozarec piva in nerodno odšel. To, kar je zvedel, je bilo prav zanimivo. Ko je stopal po cesti, je premislil dejanski stan: gospodična Jill Glenisterjeva stanuje sama v majhni villi in si služi kruh s keramičnimi deli. To se mu ni zdelo prav verjetno. Vsekakor pa mora biti precej tesno povezana s pastorjevo družino. To se je videlo. Kaj, vraga, je potem počela večerj ponoči za Carringtonovim zidom? Za zabavo očitno ni šla tja, ker se s Carringtonom ni dalo šaliti, kakor je Clinton vedel. Vse je kazalo, da je morala hoditi pogosto tja, ker je znala tako hitro in tako spretno pritrčiti pleteno lestvo. Warren je nehal reševati to uganko. Zapustil je vas in premišljeval. Samo nekaj mora storiti: poiskati jo mora in ji pojasniti položaj. Ni maral prelomiti svoje besede. Ko ji je dal obljubo, ni niti slutil, da bodo v nie-

3 s peskom in potem potrkal na hišna vrata. Kar naenkrat je izgubil svojo hladnokrvnost, toda nič na svetu ga ne bi bilo mogoče pregovoriti, da bi se bil obrnil. Nič mu ni prišel odpret, Znova je potrkal. Kar čutil je se svoji zmedenosti, ki je bila čedalje hušja. Ali se je bal pogledati Jill Glenisterjevi v obraz? Ali se je bal vnoe klofute?

Spet je potrkal, in ko ni dobil odgovora, je nekaj zasumil. Nedvomno je videla, da prihaja, pa mu ni marala odpreti. Pa ji bo pokazal, da se ga ni mogoče na tako preprost način otresti. Šel je okoli hiše in zagledal prav zadaj med rožami skrita vrata. Trikrat je prav močno potrkal nanje, potem pa je pritisnil na ključko. Vrata so se odprla.

Znašel se je sredi majhne kuhinje. »Ali ni nikogar?« je glasno vprašal. Če bi bil koščak premišli, bi bil moral uvideti, da dekle ne more biti doma. Saj jo je videl, ko je šla s pastorem po vasi v drugi smeri. Takoj nato je odšel od »Sinjeje leva« proti njenemu domu. Pa je mislil o njej, da se mu skriva in da mu ne mara odgovoriti! Če kuhinjska vrata niso bila zaklenjena, je to samo dokaz, da se Jill Glenisterjevi ni treba bati nobenega obiska.

Warren se je odločil, da jo bo rajši počakal zunaj. Ni pa mogel premagati ljubičnave in odori le vrata, ki so na drugi strani vodila iz kuhinje. Zagledal je majhen salon, opremljen preprosto, a zelo okusno. Po vazah je bilo vse polno cvetja. Na mizi je ležal teniški roket, na drugi strani pa par belih rokavic. Kako drugačne so bile kakor tiste črne večerj!

Warren je potem odprl še druga vrata. Zagledal je delavnico, ki se je kopalja v soncu. Pred oknom je bila velika miza, vsa polna majhnih kipecev, ki so predstavljali otroke in živali. Nekateri so bili že dokončani in pestro pobarvani.

»Vraga!« je zagodel Warren. Gostilničar pri »Sinjem levu« je torej govoril resnico. Jill Glenisterjeva si je služila kruh s keramiko. Ti drobni kipi so bili prave umetnine. Potem se je Warren spet spomnil belih rokavic, ki jih je bil opazil na mizi v salonu. Zapri je vrata delavnice. To lepo dekle je res skrivnostno. Bele rokavice. Črne rokavice. Bele rokavice podnevi izdajajo čistost in mišino. Črne rokavice ponoči skrivnost in zločin.

Warren se je stresel. Skrbno je pretehtal vsa dejstva. Večerj je slučajno srečal mlado dekle v črni obleki sredi Carringtonovega vrta. Če njegovega padala ne bi bil veter zanesel na ta vrt, ne bi nikoli zvedel, da to dekle spihož živi. Doigo jo je gledal v soju žepne svetilke in v njenih očeh je bral poštenost, odkritosrčnost...

Warren se je odločil, da jo bo rajši počakal zunaj. Ni pa mogel premagati ljubičnave in odori le vrata, ki so na drugi strani vodila iz kuhinje. Zagledal je majhen salon, opremljen preprosto, a zelo okusno. Po vazah je bilo vse polno cvetja. Na mizi je ležal teniški roket, na drugi strani pa par belih rokavic. Kako drugačne so bile kakor tiste črne večerj!

Warren je potem odprl še druga vrata. Zagledal je delavnico, ki se je kopalja v soncu. Pred oknom je bila velika miza, vsa polna majhnih kipecev, ki so predstavljali otroke in živali. Nekateri so bili že dokončani in pestro pobarvani.

»Vraga!« je zagodel Warren. Gostilničar pri »Sinjem levu« je torej govoril resnico. Jill Glenisterjeva si je služila kruh s keramiko. Ti drobni kipi so bili prave umetnine. Potem se je Warren spet spomnil belih rokavic, ki jih je bil opazil na mizi v salonu. Zapri je vrata delavnice. To lepo dekle je res skrivnostno. Bele rokavice. Črne rokavice. Bele rokavice podnevi izdajajo čistost in mišino. Črne rokavice ponoči skrivnost in zločin.

Warren se je stresel. Skrbno je pretehtal vsa dejstva. Večerj je slučajno srečal mlado dekle v črni obleki sredi Carringtonovega vrta. Če njegovega padala ne bi bil veter zanesel na ta vrt, ne bi nikoli zvedel, da to dekle spihož živi. Doigo jo je gledal v soju žepne svetilke in v njenih očeh je bral poštenost, odkritosrčnost...

(Dolje sledi.)

Blatnikovi čevlji šlager letošnjega poletja

Najfinejše ročno delo!
Zadnje novosti!

Prodajalna Gosposka 1, tel. 25-71 Delavnica Slovenska 20, tel. 25-72

Prodaj

BUFFET V SUŠAKU
na prodaj v centru, radi se-
litve. Posreduje Vodopivec
Petar, Bulevard, Kralja Petra
št. 16. 4418-4

OTROŠKI VOZICEK
poceni prodaj. Ptuska c. 14.
Tezno. 4543-4

VEČJA GOSTILNA
v Studenih napradaj. Naslov
v upravi. 4528-4

Prodaj novo
MOŠKO KOLO
za din 800 radi bolezni. De-
lavca 6, Maribor. 4446-4

NA PRODAJ:
kompletna okna, izločena
omara (Glaskasten), leto star
voljčak čiste pasme. Naslov
v upravi. 4447-4

PRILOŽNOSTNI NAKUP!
Moderno spalnico prodaj. —
Marksova 4. Kos. za Delav-
sko pokarno. 4538-4

OTROŠKI VOZICEK
v zelo dobrem stanju, globok,
pletan, se ugodno prodaj. Nas-
lov v upravi. 4453-4

Prodaj dve lepi, snažni
POSTELJI
belo železno in rjavo iz trde-
ga lesa, omara za pisarno,
stensko uro in veliko stelažo.
Vprašati v dopoldanskih urah
Wildenrajerjeva 16/l., levo.
4455-4

MALO TRGOVINO
v centru mesta z inventarjem
brez zaloge zaradi odhoda fa-
koj prodaj. Ekstistenca za-
gotovljena. Ponudbe na upra-
vo pod »Ekstistenca«.
4541-4

Prodaj zelo poceni nov
ENOVPREŽNI VOZ
Tezno, Ptuska 58. 4466-4

SPALNA SOBA
iz masivnega jasenovega le-
sa, svetlo polirana, le na
prodaj pri Antoniji Sagadin,
mizarstvo, Ptul. 4457-4

KLETKE ZA KANARČKE
prodaj. Strossmaierjeva ul.
28/II., 9. vrata. 4459-4

Prodaj
GOSTILNO
dobro ideočo, pripravnost za
malo trgovino z gospodar-
skim postopjem. Ponudbe na
upravo. 4470-4

LEP MLAD VOLČJAK
na prodaj. Vprašati Dr. Ver-
stovškova 38, Pobrežje.
4472-4

Nova moderna, gladka
SPALNICA
pobarvana, poceni na prodaj.
Mizarstvo Miklošičeva 6.
4491-4

DVE POSTELJI
z vložki in madrac. 2 nočni
omarici in še druge stvari se
prodajo. Jenkova 5/l. 4480-4

Redek
PRILOŽNOSTNI NAKUP
spalnica z 1 posteljo, najmo-
dernejša, trd les, skoro nova,
radi preselitve na prodaj. —
Ogleda se lahko od 10—12
v Tyrševi (gornji Gosposki)
ul. 14/l. 4476-4

Prodaj
ZENSKO KOLO
in radio aparat. Betnavska
136. 4503-4

Stanovanje

STANOVANJE
eno in dvosobno, se odda.
Smetanova ul. 54, gostilna.
4411-5

SOBA IN MANJŠA KUHINJA
se odda 1. junija. Ljubljanska
ul. 41. 4531-5

V NAJEM
se odda stanovanje s primer-
nim lokalom za obrt na pro-
metnem kraju v Ptui. Poizve
se pri zastopniku »Veča«, na
Vrazov trg 2, Ptul. 4532-5

Odda se
KOMFORTNO STANOVANJE
2 sobi in kuhinja v novi hiši,
Tržaška c. 1. 4534-5

SOBA IN KUHINJA
se takoj odda. Pobrežje, Ale-
ksandrova c. št. 31. 4449-5

BOLJŠE STANOVANJE
oddajam mirnim, zaposlenim
ljudem brez otrok. Postrižin,
Pobrežje, Gosposvetska 56.
4468-5

STANOVANJE
soba in kuhinja z vratom za
din 200 se odda mirni, točno
plačujoči stranki. Studenci,
Sokoljska 13. 4463-5

KONJSKI HLEV
in malo stanovanje s kuhinjo
in sobo dam v najem. Ob
larku 6. 4485-5

Sončno
TRISOBNO STANOVANJE
ex-pisarna se odda. Vprašajte
društvo hišnih posestnikov.
4457-5

SOBA IN KUHINJA
se odda s 1. junijem. Stritar-
jeva 29 (Harb). 4510-5

Odda se velika
SOBA IN KUHINJA
Vprašati Mesarski prehod 5.
4499-5

LEPO STANOVANJE
in soba se odda. Studenci,
Aleksandrova 17, pri malem
mostu. 4501-5

Stanovanje išče

3-4-SOBNO STANOVANJE
s kompletnim komfortom v
bližini Glavnega trga ali par-
ka išču trgovca za 1. julij,
eventualno zvezo v našem
celo vilo. Ponudbe pod »To-
čen plačnik« na uravnavo lista.
4389-6

Spomnite se CMDI

Soba odda

Opremljena
SONČNA SOBICA
s posebnim vhodom se odda.
Wildenrajerjeva 11/l. 4440-7

DVA GOSPODA
sprejemem na stanovanje. Ko-
roška c. 41. 4525-7

MELOVANA SOBA
s posebnim vhodom, sončna
se odda. Praprotnikova ul. 4,
priliježje. 4530-7

OPREMLJENA SOBA
vojnika ali mala, se odda. Na-
slov v upravi. 4458-7

Iščem postojena
SOSTANOVALCA
Koroška 74 priliježje levo.
4464-7

DVE GOSPODIČNI
se sprejemeta na hrano in sta-
novanje. Naslov v upravi.
4473-7

OPREMLJENA SOBA
event. s hrano se odda. No-
vak, Trdinova 18/l. Melle.
4474-7

GOSPODIČNA SE SPREJME
na stanovanje in hrano. Ob
železnici 4/l. 4478-7

OPREMLJENA SOBA
s prostim vhodom s hrano
ali brez se odda. Metelkova
ul. 36/l., levo. 4493-7

SPREJMEM GOSPODA
na stanovanje in hrano. Ein-
spielesjeva 26, Melle. 4489-7

GOSPOD ALI GOSPODIČNA
se sprejme na hrano in sta-
novanje. Židovska 14/l., vrata
8. 4495-7

OPREMLJENA SOBA
in kabinet se odda boljsemu
gospodu. Meljska c. 16/l. —
Vhod Klavmska. 4496-7

Sprejemem
MIRNEGA GOSPODA
na stanovanje. Mesarski pre-
hod 5. 4500-7

Opremljen ali prazen
KABINET
oddajam proti prednoidanske-
mu nadzoru 1 otroka.
Ponudbe na upravo pod »In-
teligentem«. 4490-7

SPREJME SE GOSPOD
na stanovanje in hrano. Soba
s posebnim vhodom. Milnska
21/l. 4518-7

SOBO
opremljeno, popolnoma sepa-
rirano, oddajam sodnemu gos-
podu ali dami ali zakonski
dvojici. Naslov v upravi »Ve-
černika«. 4507-7

Lepa
SOBA S ŠTEDILNIKOM
tako kot oddati. Gregorčičeva
6, pri postaji Tezno. 4520-7

GOSPOD
se takoj sprejme na stanova-
nje in vso oskrbo. Meljska
c. 29. 4508-7

Lepo
OPREMLJENA SOBICA
s posebnim vhodom se odda.
Koseskega ul. 35. 4522-7

Službo dobi

ŽAGARJA GATERISTA
sprejme takoj. Zaka Petek Jo
žel. Marija Snežna. 4577-9

2 MLAJŠI DEKLETI
za prodajo sladoleta iščem,
predstaviti se dnevno od 2.
do 4. popoldne v Park-kavar-
ni. 4544-9

VAJENCA ALI VAJENKO
za brivsko obrt sprejemem ta-
koj. Salon Veselko, Dvořakova
10. 4551-9

FOTO-POMOČNICO
tudi začetnico za laboratorij
tako sprejemem za sezono. —
Ponudbe na upravo pod »Fo-
to-laboratorij«. 4555-9

KROJAŠKEGA POMOČNIKA
sprejemem takoj. Cankarjeva
ul. 10. 4526-9

INTELIG. UPOKOJENEC
se sprejme kot inkasant. Na-
slov v upravi »Večernika«.
4443-9

Sprejme se mladi
PEKOVSKI POMOČNIK
ki bi tudi kruh raznašal. Pe-
karna Anton Rožman, Sv. Ur-
ban pri Ptui. 4533-9

PRIDNO DEKLE
za trgovino sprejme. Cvetli-
čarja Weiler. 4536-9

SLUŽBO DOBI
tako mladi fant. Mlekarna,
Kopaljska 2. 4539-9

**KAVARNIŠKA BLAGAJNI-
ČARKA**
se išču. Ponudbe pod »Rutini-
rana« na upravo lista.
4540-9

Sprejemem izarijeno
POSTREŽNICO
od 8. do 15. ure. Turnerjeva
ul. 36/l., levo. 4467-9

Gospodična orosi
ZAPOSLITVE
Šteparce ali šivilje. Cenj. po-
nudbe na upravo pod »Ste-
parca«. 4462-9

POSTREŽNICO
ki ne stanuje prodalec, iščem.
Javiti se v Cankarjevi ulici
št. 6/l., desno. 4494-9

BLAGAJNIČARKA
jedilnoša in jedilnošnja z
letnimi spricelavi se takoj
sprejmejo. Hotel Orel. 4511-9

IŠČE SE DEKLE
za prodajanje bombonov. Ale-
ksandrova 19, v veži.
4515-9

SLUŽKINJA
z znanjem kuhe se takoj spre-
me za 2 osebama. Vprašati No-
va vas, Bolfovkova 3, trgo-
vina Dobnik Anton. 4504-9

SLUŽKINJA
se sprejme za ves dan. Bir-
jak, Maribor, Dvořakova 1,
IV. nadst. 4517-9

Službo išče

IŠČEM MESTO HISNIKA
zri odraslo osebo brez otrok,
govornik nemški in sloven-
ski. Naslov v upravi. 4542-10

PISARNIŠKA MOC
z 8 mesečno prakso želi takoj
mesto. Naslov v upravi. 4537-10

Gospodična išča mesto
KUHARICE
za gostilno ali privatno k bolj
si družini. Naslov Cvetlična
ul. 11, Maribor. 4498-10

Dopisi

MLAD GOSPOD
želi znanja z gospodično do
21 let. Ponudbe s sliko na
upravo pod »Poštena«.
4444-12

POZNAVSTVA ŽELIM
z gospodično v sivi obleki, z
dežnikom in torbico v roki,
ki je potovala 16. t. m. v Ce-
lju ob 12, uri izstopila za Ma-
ribor. Prosim za njeni naslov
na upravo pod »Srečanje v
vlak«. 4461-12

STAREJŠI GOSPOD
želi prilatelstva z mlajšo,
simpatično, ubogo gospodi-
čno, ki bi ji pomagala. Ponudbe
na upravo »Večernika« pod
šifro »Diskretca«. 4465-12

VDOVA SREDNJIH LET
s pokolnino, želi prilatelstva
z boljšim gospodom. Ponud-
be na upravo pod »Samostoi-
na«. 4519-12

Kolesa

različnih znamk prodaj po-
ceni in na mesečne obroke
à din 100-
mehanik

DRAKSLER
Vetrinjska ulica 11

Pozor ljubitelji dobrih filmov!

Danes, v soboto, 20. maja ob 16. uri
premiera izbornega češkega filma

Poročnik Rjepkin

V glavni vlogi:

Vl. Borsky A. Mandlova F. Smolik

Ta edinstvena filmska umetnina prikazuje v pretresljivih slikah
vzmemirne dogodke v zaledju za fronto, doživlja v hiši, kjer
so vsi enaki. Ta prekrasni češki film, ki je vzbudil po vsem
svetu splošno občudovanje, ki je navdušil gledalce v taki meri,
ja so pri nekaterih prizorih navdušeno ploskali, si mora ogledati
ves Maribor!

Predvaja se

od sobote 20. do vključno torka, 24. maja 1939

KINO ESPLANADE

TELEFON 25-29

Nabavite ali rezervirajte s vstopnice v predprodaj

PARKETE

HRASTOVE, BUKOVE ter JAVORJEVE v vseh merah nudi in polaga
po strokovno izvežbanih polagalcih

REMEC-Co., KAMNIK-DUPLICA

Zastopnik: inž. C. R. LUCKMANN
Maribor, Prčermova ulica 4

Mi ne silimo k nakupu!

Veselite nas bo, ako Vam smemo pokazati naše najmoderneje vzorce blaga za pomladanske oblike

MANUFAKTURA J. ROŽAJ
Maribor, Aleksandrova 16

Nobenega razočaranja več!

Sladka smetana (šlag) že gotovo spenjena, je dobiti odslej vedno v

I. MARIBORSKI MLEKARNI

nasproti glav. kolodvoru

Priporočamo tudi naš prvovrstni jogurt

Batei in lotrice!

Najlepši spomin za birmo so prvovrstno izdelane slike iz moderno preurejenega fotografskega ateljeja v Gosposki ulici 23. (preje foto Vlašič) — Se najtopleje priporočata

FOTO „PELIKAN“ Maribor, Gosposka ulica 23

Zlato in srebro,

briljante, zastavljane listke
išče nujno za nakup

M. Ilgerjev sin,

Maribor, Gosposka ulica 15.

Oglašujte!

Za kopalno sezono 1939

priinašamo novosti

Hollywood

kopalne obleke z lasteks gumijem

Ribana trikoji

novi žagard in črtasti vzorci
volneni trikoji z 1/4 krilcem
moške kopalne obleke in hlačke
dražestne otroške kopalne obleke

C. Büdefeldt

Kvaliteta
nadkriljuje ceno!

MARIBOR

Najnovější
poletni modeli!

GOSPOSKA 30

*King
Shoe*

Globoki in sportni



že za din 25.—
tedensko

Kademas 7.

Maribor - Mella
Kraljeva Marka 13 4281

POHŠTVO

izdelke naših najboljših mojstrov, v veliki izbiri kupite najugodnejše v zalozki polhištvu združenih mizarjev
Maribor, Vetrinjska ul. 22

Krajčevičevo (dr. Spitzerja) NOVO-VUKOVARSKO MAZILO

1864 - 1939

Nenadkriljivo za olepanje, proti sončnim in jetrnim pegam, zajedalcem in lišaju. Pri stalni uporabi obdrže tudi starejše dame mladostni videz in gladek ten. Edino pravilno s sliko proizvajalca. 1795

LEKARNA KRAJČEVIČ, VUKOVAR

Auto Elektro Service



Akumulatorji, popravila in polnjenje akumulatorjev,
TELEFON 21-09

KARL DADIEU

KERSNIKOVA 1
(garaža Völker)

DVOKOLESA



RADIO STARKEL
MARIBOR, TRG SVOBODE 6

AUTO STEYER TIPE XII

v dobrem stanju se poceni proda, vprašati
Barvarna Nedog, Maribor, Razlagova ulica 22

Ozdravite uživajte,

rešite se revme in sličnih nadlog v Varaždinskih Toplicah. Eden dan Vas stane z vsemi pristojbinami in kopaljo okoli din 65.—, za državne uradnike in upokojece še ceneje. Prospekte pošilja

uprava kopaljšča
Varaždinske Toplice

Izredna prilika!

Odlično idoča špeciarijsko-delikatesna trgovina v centru Zagreba, z velikim krogom stalnih odjemalcev in čistim zaslužkom 4—5.000 din mesečno se zaradi takojšnjega odhoda iz Zagreba proda **izpod cene.**

Potreben kapital okoli 60.000 din.

Ponudbe pod „Speciarijsko-delikatesa“ na Publicitas d. d., Zagreb, Ilica 9.

HOTEL

Vička

na obali morja v omisalskem zalivu.
HOTEL ima 30 lepo urejenih sob, popolna oskrba s sobo dnevno din 60.— za osebo, 10% popusta za pred in po sezoni. Za obilen obisk se priporočata lastnika hotela
Albaneže - Antončić

METAL-BOX 45



Z VLOŽENIM RUMENIM SITOM IN 2 BRILJANTNIMA ISKALCEMA.

JAKO OSTRI POSNETKI
IDEALNA KAMERA ZA ZAČETNIKE

Uporabljajte AGFA-ISOCHROM film.

din 75.—



DOBI SE V VSEH FOTO-TRGOVINAH

RANILNICA DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Centrala: MARIBOR v lastni novi palači na oglu Gosposke - Slovenske ulice

Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davno močjo — Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Sprejema vloge in knjižice na tekoči račun po najugodnejšem obrestovanju

Podružnica: CELJE nasproti pošte, prej Južnoštajerska hranilnica

Telefon 22-19

GRAJSKI KINO

Telefon 22-19

Od sobote 20. do vključno čet. tka, 25. maja 1939,

Sužnji zlata (13 samcev dobi 12 žen)

Najnovejši Ullin vefilm o onih možeh, ki so v pohlepu za zlatom zapustili domovino, da si v tujini najdejo svoj novi dom. Ko so že dolgo samovali v puščavi, jim postane življenje brez domačnosti in žena neznosno. Guverner v Sydneju ugodi njihovi prošnji in jim pošlje 12 žen, ki jih najprej pouči z možmi, katerih niso videle nikoli. — Navajamo nekatere najboljše igralce: Elfi Mayerhofer, Viktor Stabl, Grete Weiser, Oto Gebühr.

Od petka 25. do srede, 31. maja 1939,

Križ ob potoku

po znamenitem istoimenskem romanu češke pisateljice Karoline Svetle. „Križ ob potoku“ film prekrasne vsebine in lepe glasbe, mojstrsko delo češke filmske produkcije. V glavni vlogi proslavljena najboljša češka igralka Jerina Stepičnikova.

Predstave dnevno ob 16., 18⁴⁵, 20⁴⁵, ob nedeljah in praznikih ob 14³⁰, 16³⁰, 18⁴⁵, 20⁴⁵**POSOJILNICA NARODNI DOM V MARIBORU**

DOM Z. Z. O. J. TELEFON 21-08

Deležna glavnica nad 600.000 din, lastne rezerve 11 milijonov din, hranilne vloge 56 milijonov din.

Sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po 3—5%.

Daje posojila na vknjižbo in na menice pod najugodnejšimi pogoji.

Na starejši slovenski denarni zavod v Mariboru — Vse hranilne vloge so proste in se izplačujejo neomejeno!

IX. I. 6423/38-6

IX I 228/39-10

Dražbeni oklic Dražbeni oklic

Dne 26. junija 1939 ob 10. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin:

Zemljiška knjiga: Vrtiče, vl. št. 22 in polovica 41.
Cenilna vrednost: 1. din 2.499.37; 2. din 82.476.57.
Vrednost pritlikin: din 10.714, katera vrednost je že upoštevana pri cen. vrednosti zemljišča.

Najmanjši ponudek: din 56.657.62.
Vadij znaša din 8.497.60.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Dne 26. junija 1939 ob 11. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 11 dražba nepremičnin:

Zemljiška knjiga: Sp. Hlapje, vl. št. 4.
Cenilna vrednost: din 41.222.20.
Vrednost pritlikin: jih ni.

Najmanjši ponudek: din 27.481.50.
Vadij znaša din 4.122.25.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX., dne 26. aprila 1939.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX., dne 27. aprila 1939.

KARO  **ČEVLJI**
za pomlad in poletje
Bogata izbira - zmerne cene



PRENOVITE SE Z LAHKIMI ČEVLJI

12



45301-2204

Za lepe dneve najcenejši in najudobnejši otroški čevljički z gumijastim podplatom. Otroški Din 12.— in 15.— ženski Din 19.— moški Din 25.—

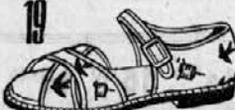
12



45401-8801

Otroški čevljički z zapunko. Izdelani iz močnega angleškega platna v drap barvi, s prožnimi gumijastimi podplati.

19



40801-7063

Otroške sandale iz močnega platna, s prožnim podplatom in z zapunko.

35



5961-44864

Fina otroška upogibljiva sandala z okrasnikom in zapunko. Pridnim otrokom za poltje.

35



5982-44800

Praktične otroške sandale iz usnja, z močnimi usnenimi podplati. Nemirnima otrokom za igranje in sprehode.

69



5302-14859

Otroški beli čevljički iz nubuka, ki so kombinirani z usnjem, in usnenimi podplati. Za hinkošti boste najbolj ravveseljli otroka s temi čevlji.

59



56915-3411

Udobni čevljički iz rdečega bureta, z gostimi prožnimi podplati. Za tople dneve posebno prikladni.

39



60995-8092

Vaše noge potrebujejo zraka! V teh čevljih iz belega in drap platna bodo imele Vaše noge dovolj zraka. Posebno prikladni so za sprehode.

59



5985-15176

Pradosem udobnost! Lahke in udobne sandale iz finega usnja, moderno izrezane. Za sončne dneve.

59



54695-1139

Elegantni, lahki in udobni čevljički iz finega modrega, rdečega ali belega diftina. V njih se noge dobro odpočijejo.

59



6069-3938

Lahki ženski čevlji iz močnega angleškega platna, kombinacija v rdeči, modri in zeleni barvi. Posebno lepo sunanost jim dajejo okrasni trakovi.

79



3965-50192

Za sončne dneve Vam bodo najbolje ustrezale te močne sandale iz finega usnja, z modernim okrasnikom. Izdelane so po najnovjšem modelu.

79



2886-16173

Novi model iz Nise! Izdelan iz finega belega nubuka, z modernimi visokimi nartom. Okusno izrezane, dajejo nogi dovolj zraka. Princesa. — Tanka a močna svilena nogavica, ki bo zadostila okusu vsake dame.

25



»Princesa« — tanka a močna svilena nogavica. Zadostila bo okusu vsake dame.

59



9337-2203

Gospodu pristojajo k novi obleki ti fini čevlji iz belega ali sivlega platna.

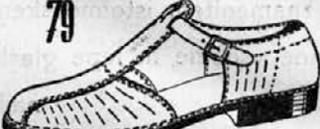
69



5967-42000

Lahke moške usnjene sandale, z usnenim podplatom. Luknjice na prednjem delu dajejo nogi dovolj zraka.

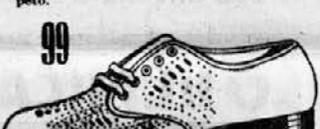
79



8767-04680

Zelo udobna moška upogibljiva sandala iz mehkega usnja, z usnenim podplatom in peto.

99



8927-44683

Elegantni poletni čevlji za gospode! Iz sivlega in drap semisa ali iz usnja, okrašena z luknjicami, z usnenim podplatom.

99



9927-0743

Moderni čevlji gospodom za poltje. Izdelani iz finega usnja, okrašeni z luknjicami, z usnenim podplatom.

129



5089-24674

Moški lahki nski čevlji, z okvirom, izdelani iz finega usnja, okrašeni z luknjicami in usnenim podplatom.

Adola